

ÎNTÂLNIRI CU OAMENI IUBITORI DE DUMNEZEU

CUPRINS

1. O autobiografie radiofonică
2. Întâlniri cu oameni iubitori de Dumnezeu
3. Câteva concluzii duhovnicești
4. Un program de viață duhovnicească
5. Darul lui Dumnezeu – Părintele Teofil la 80 de ani

Cuvânt înainte

Am lucrat cu bucurie la apariția acestei noi cărți a regretatului nostru părinte arhimandrit Teofil Părăian, carte pe care dânsul a intitulat-o „*Întâlniri cu oameni iubitori de Dumnezeu*”. Nu am făcut altceva decât să „filtrez” cu atenție interviurile părintelui pe de o parte, iar pe de altă parte mărturiile celor care l-au cunoscut pe părintele și care au avut un cuvânt de spus despre el.

Trebuie să spunem, din capul locului, că părintele Sabin Vodă, redactor la postul de radio „Reîntregirea” din Alba Iulia are meritul de a contribui în mare măsură la apariția acestei cărți, deoarece toate interviurile cuprinse aici au fost realizate la Alba Iulia, pentru ascultătorii postului de radio „Reîntregirea”, pentru ca mai apoi la dorința părintelui Teofil Părăian toate acestea să se închege într-un frumos mănunchi de mărturii de viață și de sfaturi duhovnicești.

„*Întâlniri cu oameni iubitori de Dumnezeu*” surprinde într-un mod fericit un eveniment din viața părintelui Teofil Părăian și anume cei 80 de ani de viață pe care părintele i-a împlinit pe data de 3 martie. Cu acest prilej, tot părintele Sabin Vodă a venit cu inițiativa să realizeze interviuri cu cei care l-au cunoscut în mod direct pe părintele Teofil. Au rezultat o serie de mărturii emoționante, la care se pot adăuga multe altele ale „*celor mulți*” care l-au cunoscut pe părintele și care au fost „atinși” într-un fel de darul lui Dumnezeu revărsat prin Prea Cuviosul Părinte Arhimandrit Teofil Părăian.

Părintele Sabin Vodă a realizat prima „*autobiografie radiofonică*” a părintelui Teofil pe care a cuprins-o mai apoi în cartea „*Să luăm aminte*” apărută la Alba Iulia în anul 2003, o autobiografie sintetică față de cea cuprinsă în cartea „*Cine sunt eu? Ce spun eu despre mine*” apărută la Sibiu, în același an, din inițiativa mitropolitului de atunci al Ardealului Dr. Antonie Plămădeală. Însă pentru că una e să citești despre viața părintelui și alta e să-l asculți pe dânsul cum povestește, alta e să îi simți pulsul și emoția glasului atunci când își evocă amintirile, această „*autobiografie radiofonică*” a fost cuprinsă și în cartea de față nu numai în format text, ci și în format audio. De fapt toată cartea este și în format audio, prin CD-ul atașat cărții, fiind a doua carte gândită în acest fel, după „*Ferește-te de rău și fă bine*”.

„*Întâlniri cu oameni iubitori de Dumnezeu*” are două părți distincte, bine definite: *mărturiile părintelui Teofil Părăian* despre sine și despre oamenii deosebiți pe care i-a cunoscut și *mărturiile despre părintele Teofil Părăian* pe care părintele Sabin Vodă le-a primit de la ierarhi, de la stareți, de la duhovnici, de la fii duhovnicești, de la prieteni și de la apropiați ai părintelui Teofil. Ambele au valoare de document. Și tot cu valoare de document sunt și concluziile duhovnicești pe care ni le transmite părintele Teofil Părăian în această carte.

Spunea părintele Teofil, cu părere de rău, că de la părintele Arsenie Boca nu s-au ajuns niște gânduri de la bătrânețe, niște „concluzii”, ci numai ce a scris părintele la tinerețe în „*Cărarea Împărăției*”. De ce sunt importante concluziile? Pentru că omul „ajunge” la niște concluzii. Mai spunea părintele:

„Voi de la mine aveți niște concluzii și voi porniți cu concluziile mele și va fi mai ușor.”.

Dacă ar fi să vorbim în limbaj matematic atunci am spune că la „ipotezele” vieții noastre avem „concluziile” părintelui Teofil pe care trebuie să le „demonstrăm” fiecare în împrejurările concrete ale vieții în care trăim. Rezultatul îl știm dinainte, dar trebuie să ajungem la el; îl știm pentru că l-am văzut în viața părintelui în care s-a împletit bucuria cu dragostea, credința cu lumina, rugăciunea cu nădejdea și nu în ultimul rând prietenia și iertarea cu brațele părintești.

Pr. Dr. Petru – Ioan Ilea

Cluj-Napoca, 13 noiembrie 2009

Sfântul Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului

Părintele Teofil – o autobiografie radiofonică

- *Părinte Teofil, vorbești-ne vă rugăm puțin despre copilăria Sfinției Voastre.*

Eu, mi-aduc aminte cu bucurie de vremea copilăriei mele, de satul în care am venit pe lume, de părinții mei, de frații mei, cei trei: sora mea și doi frați.

M-am pomenit într-un sat în care Biserica era în centru pe un deal și este și acum tot așa; deci era în fața tuturor celor care priveau spre dealul unde era Biserica și era cumva și în centrul gândirii oamenilor; totul se desfășura în raport cu Biserica. În Duminică și sărbători oamenii luau parte la sfintele slujbe - mă duceau și pe mine părinții mei. M-am pomenit, aș putea zice, într-un fel în Biserică sau lângă Biserică. Am mers la Biserică într-o vreme în care nici nu înțelegeam că se spune ceva cu noimă, cu rost în Biserică, mi se părea că se scot doar niște sunete care n-aveau o însemnătate pentru mine pentru că nu eram la măsura să înțeleg însemnătatea cuvintelor, rostite sau cântate în Biserică.

Părinții mei n-au fost deosebit de credincioși, dar s-au încadrat în tradiția satului, în tradiția Bisericii. Știau și ei de rânduiala de a merge la Biserică, de-a ne duce pe noi, de-a învăța rugăciuni; ne puneau să ne rugăm seara, ne rugam împreună la masă; ziceam „Tatăl nostru” înainte de masă. Am învățat din copilărie „Tatăl nostru” și „Îngerelul”, nici nu-mi aduc aminte când le-am învățat sau cum le-am învățat, mi-aduc aminte doar că le spuneam și mai spuneam și alte rugăciuni, rugăciuni populare:

***„Cruce-n Cer, Cruce-n Pământ,
Cruce-n locu-n care mă culc,
Cruce-n casă, Cruce-n masă,
Îngerii pe jur de casă,
Dumnezeu cu noi la masă.***

***Sfântă Cruce culcă-mă,
Duhule deșteaptă-mă,
Fiule umbrește-mă,
Precesto păzește-mă.
Pe preasfântă Cruce-o fac,
Și mă culc noaptea cu drag,
Și o fac pe trupul meu,
În numele lui Dumnezeu.
Biserică cerească,
Cântare îngerească,
Dumnezeu Sfântul de boală să ne păzească,
Și să ne mântuiască.
Sfântă Cruce armă dulce,***

Fii cu mine pe unde m-oi duce.”.

Erau rugăciuni la ordinea zilei, rugăciuni pe care le spuneam în fiecare seară sub îndrumarea mamei în special.

- *V-au rămas anumite cuvinte sau povăţuiri de la părinţii Sfinţiei Voastre?*

M

i-au rămas cuvinte care se spuneau în casa noastră. Tata spunea:

„Când lucrii ceva, lucră așa să nu mai lucre cineva după tine.”;

„Nu tace o gură, nu tac o sută!”;

„Nu sta fără lucru că-i păcat.”.

Sau, când venea vreo împrejurare. De exemplu, când am plecat la școală, la Cluj, departe de casă, zicea mama:

„Nu-ți uita de Dumnezeu, nu-ți uita de rugăciune.”.

Iată, un cuvânt cu care am călătorit toată viața și pe care l-am împlinit la vremea potrivită și după aceia; sunt niște lucruri care s-au imprimat în conștiința mea.

Frații mei au fost buni cu mine, m-au ajutat. Eu m-am pomenit în lumea aceasta fără vedere, am intrat în viața conștientă fără vedere, ceea ce înseamnă că n-am văzut niciodată. Cu un mic rest de vedere făceam deosebire între lumină și întuneric, între alb și negru, fără să pot prinde nuanțe de exemplu de roșu, de albastru, de galben. Pentru mine galbenul era tot alb, pentru mine albastru era tot negru.

Deci, nu eram introdus într-o înțelegere a lucrurilor așa cum apar ele pentru oamenii cu vedere.

- *Cum ați primit această stare de fapt, această neputință pe care Dumnezeu va dat-o, această cruce, până la urmă?*

Am primit-o foarte ușor pentru că am învățat de la alții că nu văd. Nu cred că am gândit vreodată că toți oamenii nu văd, mi-am dat seama că ceilalți au un plus pe care eu nu-l am, dar nu înțelegeam pentru că uneori când trebuia să fac un lucru, sau când voiam să fac un lucru, ai mei din jurul meu, ziceau:

„Mă tu nu poți face asta, că nu vezi.”.

Eu nu știam ce înseamnă să vezi și să nu vezi, dar îmi dădeam seama că sunt într-o situație de inferioritate față de ceilalți, din punctul ăsta de vedere, al înțelegerii, al orientării, pentru că dacă voiam să fac ceva ce fac ei nu puteam să fac.

Să luăm așa niște cazuri din sfera copilăriei, în sensul acesta că un copil obișnuit care voia să bată mingea de perete, o bătea de perete, o lua în mână și iarăși bătea și așa fi vrut să fac și eu așa ceva și nu puteam. Eu când luam mingea în mână și o băteam de perete, dintr-o dată o și scăpam pentru că n-aveam cum să o mai prind o dată în mână. Asta mi-a dat de gândit.

După aceia am fost la o școală specială, sigur că tot dintr-o trebuință că nu puteam să merg la școală obișnuită și asta mi-a dat de gândit și mi-a dat să înțeleg că lucrurile cu mine se petrec altfel decât se petrec cu ceilalți.

- Părinte, unde ați început școala? Ați făcut o școală specială?

Școala am început-o la Cluj în 1935, când aveam 6 ani și jumătate. Am început cu o profesoară devotată, care s-a ocupat bine de noi. La școală am cunoscut lucruri pe care în natură nu le puteam cunoaște, sau le puteam cunoaște doar în condiții speciale și n-am avut cum.

De exemplu, o rață. Noi n-am aveam rațe acasă, dar am avut la școală rață împăiată; am pus mâna pe rață, pe ciocul ei, pe aripile ei, pe tot ce are, pe picioarele ei, pe pielea de la picioarele raței, avea și un boboc lângă ea tot așa.

Și ai noștri nu aveau rațe, dar aveau vecinii și când m-am dus acasă după ce am cunoscut o rață împăiată m-am mirat de pildă de ce rața vie n-are pielea dintre degetele de la picioare cum era cea împăiată care era uscată.

Sunt niște lucruri așa care surprind cumva pe oamenii care nu au trăit în sfera asta.

Sau, gâsca, tot la școală am pus mâna pe o gâscă împăiată. Gâște erau și în satul meu, dar n-aveam la noi și n-aveam cum să ajung să pun mâna pe o gâscă, deși le auzeam pe lângă mine. Erau niște treburi care altfel se reflectau în conștiința mea și altfel în conștiința celor care le vedeau, care știau cum sunt.

Îmi aduc aminte că mi-a spus o dată bunicul meu, când eram foarte mic cred, nici nu știu câți ani aveam, că găina are două picioare. Eu mă miram, cum găina care are două picioare și care nu-i dreaptă, cum de nu cade în față? Niște gânduri de copil.

Frații mei au fost foarte buni cu mine, mama le spunea mereu:

„Pe el să-l duceți numai pe potecă, adică numai pe cărare.”

La noi ploua se făcea noroi, se făceau bulgări - ziceam noi bruși -, și frații mei puteau să meargă și prin bruși, dar pe mine trebuiau să mă ducă totdeauna pe cărare, pe potecă cum ziceam noi.

- Părinte, vă întreb ca unul care m-am născut cu vedere: cum v-ați apropiat dumneavoastră, mic fiind, de lucruri, de obiecte. Cum se alcătuiau ele în mintea Sfinției Voastre?

Se alcătuiau prin pipăit, adică orice lucru îl înțelegeam în măsura în care puteam să pun mâna pe el.

Știam cum e o masă, cum e un scaun, cum e lavița din casă, cum este patul; toate lucrurile acestea știam cum sunt pentru că puteam să pun mâna pe ele. Or, cele pe care nu puteam pune mâna n-aveam cum să-mi dau seamă de ele. După aceea frații mei prindeau păsări, îmi arătau o vrabie, un pui de vrabie, știu eu, alte păsări care le prindeau ei, ajungeau și-n mâna mea.

Și după aceea la școală am învățat despre anumite păsări, animale pe care le aveam în mulaj de ghips, păsări împăiate, toate astea le-am învățat prin contactul cu ele.

Erau colegi de-ai mei de la oraș care nu știau cum e un porc, cum e un purcel, cum e un vițel, cum e un bou, o vacă și așa mai departe, pentru că la oraș nu era așa ceva, or eu fiind între ele acolo la țară îmi dădeam seama de ele cum sunt, tactil, nu vizual.

- *Să revenim la anii de școală; ați spus că ați început mai întâi la Cluj. Câți ani ați făcut la Cluj?*

Am făcut 5 clase. Părinții mei au aflat de școala de la Cluj. Mai întâi, m-au dus la Maglavit unde am cunoscut realitățile de acolo atât cât le poate cunoaște un copil și nu s-a întâmplat nimic din ceea ce au așteptat părinții mei să se întâmple. Atunci, pentru că știau părinții mei că există o școală la Cluj, și pentru că aveam niște rude la Florești, lângă Cluj - un unchi al mamei mele, frate cu bunicul meu -, care s-au interesat de posibilitatea de a fi încadrat și eu la școala respectivă, a mers tata cu mine și m-a lăsat acolo în mediul care era format în școală, de ceilalți colegi, de profesori și am stat acolo un an de zile, adică un an școlar, din septembrie 1935 și până în iunie anul următor, deci până în iunie 1936.

În 1936 în iunie o venit tata după mine și m-a dus acasă și când am ajuns acasă, am crezut că am ajuns într-un mediu cu totul diferit. Nu îmi mai aduceam aminte. Știam mediul de la școală, dar nu îmi mai aduceam aminte de mediul din care am plecat. Mi se părea curios cum vorbesc oamenii în dialect.

A întrebat-o pe mama un vecin de acolo dacă am venit eu acasă, dar eram eu de față.

- „No, o venit cochilu acasă?”.

Și mama a spus:

- „Je, babo!”.

Când o spus mama: „ie”, așa m-am mirat că de ce nu zice „da”, pentru că eu am uitat cum era la noi în sat și așa a trecut anii. În vacanțele mari veneam acasă la părinți și în vacanțele mici mai mergeam la Florești, la rudele de acolo. Și rămâneam și acolo pentru că atunci nu era cum e acum să vină mereu părinții la copii să-i aducă la sfârșit de săptămână. Era foarte greu, era și departe și drumul costa foarte mult. Așa că trecea câte un an școlar până când mai ajungeam o dată acasă.

Asta a fost până în 1940 când am terminat clasa aV-a și când nu m-am mai putut duce la Cluj - în clasa aVI-a -, pentru că în urma Dictatului de la Viena, partea de nord a Transilvaniei a fost ocupată de unguri. Și a stat așa până în 1945, până la sfârșitul războiului și eu între timp am rămas acasă 2 ani până-n 1942, și în 1942 am reluat școala la Timișoara.

- *Părinte, mă iertați, în acești primi ani ați învățat deja să citiți în braille?*

Da. În prima clasă am știut să citesc în braille, numai nu știam și să scriu pentru că în braille lucrurile stau așa: la citit se citește de la stânga spre dreapta și pentru că se scrie de la dreapta spre stânga, la școală nu se învață

scrisul și cititul deodată, ci se învață în clasa întâia cititul, numai cititul, și în clasa a II-a abia se învață scrisul, pentru că scrisul e invers decât cititul.

La scris, ca să nu se facă confuzii, punctele din stânga, de la citit, se scriu la dreapta. Așa a fost rânduită școala încât în clasa întâia am învățat să citesc, și în clasa a II-a am învățat și să scriu.

- Spuneți-ne puțin de ce scrisul se face de la dreapta spre stânga?

Pentru că aparatul de scris este făcut în așa fel încât se scrie pe partea cealaltă a hârtiei. Deci ai hârtia în față, ai un aparat în care este cuprinsă și literele pe care le faci, ca să fie la citit cum trebuie la citit, trebuie făcute de la dreapta spre stânga, pentru că apar pe partea cealaltă a hârtiei.

- Trebuie spus că literele nu sunt literele obișnuite.

A, nu sunt litere, sunt un fel de litere de coduri de litere. Adică scrisul acesta braille se bazează pe 6 puncte alăturate așa: 1, 2, 3, 4, 5, 6. La citit 1, 2, 3, sunt la stânga, iar 4, 5, 6 la dreapta; la scris 1, 2, 3 sunt la dreapta, iar 4, 5, 6 la stânga. Se citește cu degetele pe hârtia găurită; respectiv e boltită din felul cum se realizează scrierea aceasta.

Eu am învățat cum se învață la școală. Am avut o profesoară devotată care se ocupa foarte mult de noi, care ne era ca o mamă. Binevoitoare, ea de fapt nu a fost căsătorită și a rămas necăsătorită toată viața; a murit la 83 de ani. Am ținut legătura cu ea și după ce am terminat școala. A locuit în Brașov în ultimi ani ai vieții ei și, când mergeam la Brașov, o mai căutam.

Am învățat tot ce se poate învăța la o școală specială și cu asta am pus temelie la cealaltă vreme a vieții mele.

În 1940, cum am zis, am rămas acasă în familie cu părinții mei. Părinții mei au fost oameni de la țară, oameni cumsecade. N-aș putea zice cum a spus Sfânta Tereza de Lisieux că: „Am avut părinți sfinți”, dar totuși am avut părinți oameni cumsecade. Au muncit foarte mult, au avut mâini bătătorite - cum îmi plac mie mâinile. La fel și frații mei când au putut să lucreze deja, au lucrat și au avut și ei mâini bătătorite. Și așa au trecut cei 2 ani.

În 1942 m-am dus la Sâmbăta la mănăstire să mă fac călugăr. Aveam 13 ani și jumătate. Un preot de la mine din sat care acum încă trăiește și el în Blaj, care e din 1916 (în septembrie va împlini 86 de ani), mi-a spus pentru prima dată de părintele Arsenie Boca. Știa de el sau îl cunoștea, chiar nu știu. Era un preot tânăr venit de la oraș în sat. Nu s-a prea putut adapta, a stat 2 ani preot acolo împreună cu un alt preot din satul nostru. Satul nu era prea mare: avea 400 de numere. A fost împărțit în două, în două parohii, sau în două sectoare de parohie. Și părintele acesta, un om cu cultură teologică bine pusă la punct, cu talent la scris (scris la reviste bisericești, la publicații bisericești), mi-a spus pentru prima dată de părintele Arsenie și de călugărie.

Până în 1942 am învățat să scriu la mașina de scris. Unchiul meu, fratele lui tata, era primar în sat, și în felul acesta eram în legătură cu cei de la primărie, respectiv cu notarul, cu soția lui (soția lui era învățătoare, trăiește și acum la Timișoara).

- *Ați învățat la mașina de scris obișnuită?*

Da, la mașina de scris obișnuită. Eu știam că se poate scrie la mașina de scris, nu știam cum e o mașină de scris. Aveam, când eram la școală la Cluj, un coleg care avea mașina lui de scris. Tatăl lui fiind comerciant și având bani i-a cumpărat o mașină de scris, pe care o ținea în biroul școlii. Și mergea acolo cu un pedagog și învăța să scrie la mașina de scris. Eu l-am întrebat cum se procedează la scris și el mi-a spus:

„Se așează degetele pe anumite clape și după aceia muți degetele acolo unde ai trebuință ca să bați literele care nu sunt sub degete, dar prima dată îți așezi mâinile pe poziția inițială.”

Și poziția inițială era pe rândul al II-lea de sus. Așa a învățat el și așa am învățat și eu, și am practicat scrisul la mașină tot timpul. De pe poziția de pe rândul al II-lea, deși s-ar părea că ar fi mai bine să ai degetele pe rândul al III-lea de sus și al II-lea de jos, pentru că ai literele mai aproape și cele de sus și cele de jos. Dar, în sfârșit, eu am învățat așa. Dacă el a învățat greșit și eu am învățat greșit, însă pentru mine normalul meu este felul cum am învățat. Și știam claviatura de la mașina de scris: „w”, „e”, „r”, „t”, „z”, „u”, „i”, „o”, „p”, „ă” pe rândul pe care țineam degetele, după aceia: „a”, „s”, „d”, „f”, „g”, „h”, „j”, „k”, „l”, „ș”, „ț”, și după aceia pe rândul de jos: „y”, „x”, „c”, „v”, „b”, „n”, „m”, „,” „.” „?” „-” „î” și „!”.

Ei, aceasta știam deja, dar n-am ajuns niciodată să pun mâna pe o mașină de scris. Și l-am rugat pe notarul din sat, Ilie Toader îl chema, să-mi dea voie să încerc și eu să scriu la mașina de scris. El o fost binevoitor și a spus: „Uite, mâine la 4.00 după masă, vii și-ți arăt”. Bineînțeles că el nu era pedagog, nu știa cum să-mi arate. Norocul mea a fost că știam eu cum se procedează.

Deci, eu am învățat lucrurile astea teoretic, încă de pe vremea când eram la școala de la Cluj, în 1940. Și a trecut aproape doi ani, până în vara anului 1942, în iulie, când am început să scriu la mașină; și în foarte scurt timp deja am putut să scriu scrisori. Am avut mare noroc cu treaba asta în sensul că, după ce m-am înscris la școală în Timișoara, la gimnaziu mai întâi și la liceu, îmi scriam totdeauna lucrările scrise la mașina de scris. Aveam mașină de scris. Erau mașini de scris mari și nu erau cum sunt acestea de acum, portative, „Consul” sau „Erika”, și mă duceam la școală cu mașina de scris, o țineam la școală pe timpul examenelor, pe timpul tezelor. Doar în măsura în care era nevoie să o duc acasă pentru cei care aveau trebuință, o duceam de la școală; altfel o țineam la școală pe perioada tezelor și mă duceam cu mașina de scris în clasă și îmi scriam tezele la mașina de scris.

- *Ați ținut cumva o corespondență cu părintele din Blaj sau cu părintele Arsenie Boca?*

Părintelui Arsenie i-am scris la mănăstire în 1942. Părintele Arsenie nu mi-a răspuns; l-a delegat pe cineva, pe părintele Șoltan, Vasile Șoltan care era diacon și student la Teologie, și mi-a trimis niște îndrumări în legătură cu rugăciunea de toată vremea.

După aceia am ajuns și eu la mănăstire la Sâmbăta în 1942. În 30 august, dimineața, am sosit la mănăstire. Era într-o Duminică și am vorbit cu părintele Arsenie puțin. Dar a doua zi m-a luat la spovedit și atunci mi-a spus despre rugăciunea de toată vremea, de rugăciunea cu care se mântuiesc călugării, cum să o fac cu gândul, să o lipesc de respirație. Și cu asta am plecat apoi de la Sâmbăta și m-am dus și mi-am văzut de școală, deși părintele Arsenie, când i-am spus că o să merg la școală, a spus că școala nu te duce la mântuire, deci din asta aș fi putut deduce că părintele n-ar fi fost de părere să fac școală, ci să mă țin de rugăciunea de toată vremea.

Numai că eu i-am spus părintelui atunci că nu pot să nu merg la școală pentru că părinții mei nu sunt de acord. Adică, dacă eu pot merge la școală, părinții mei sigur zic să merg la școală și nu sunt bucuroși să rămân acasă fără nici o angajare. Și așa a fost de fapt. Realitatea este că nici eu n-am vrut să renunț la școală. Și-mi pare tare bine că n-am renunțat la școală.

Și la mănăstire n-am putut rămâne și atunci m-am dus la școală și am făcut încă o clasă - clasa a VI-a. Am adăugat încă o clasă la cele cinci pe care le-am avut de la Cluj. După aceea, am gimnaziu și liceul. În 1943 m-am apucat și în 1948 am terminat liceul, iar în 1948 m-am dus la Teologie.

- Nu v-a fost greu la liceu? Ați făcut un liceu obișnuit?

Da, am făcut un liceu obișnuit. Mi-a fost greu cu informarea, eu am făcut de fapt liceul, adică gimnaziu și liceul în felul următor: în 1943 m-am înscris și am făcut clasa întâia și m-am înscris, respectiv cum ar fi acum clasa a V-a, în anul școlar și peste vară am făcut clasa a VI-a, cum spuneam noi atunci clasa a II-a de liceu. După aceea, în anul următor, în 1944-1945, am făcut clasa a VII-a și peste vară am făcut clasa a VIII-a. În anul 1945-1946 am făcut clasa a IX-a, în 1946-1947 am făcut clasa a X-a, în 1947- 1948 am făcut clasa a XI-a și a XII-a, iar toamna mi-am luat bacalaureatul și m-am înscris la Teologie.

- Ce va determinat să alegeți teologia?

M-a determinat gândul de-a mă face preot. Eu de când am fost copil tot timpul mi-am dorit să fiu preot.

- Dar, știați canoanele Bisericii?

Nu știam. Știam de la alții că n-o să poți fi preot, că n-ai integritate. Am știut de lucrul acesta fără să am un temei într-un canon. Dar, știu eu, până la urmă am acceptat teologia și fără ideea de a mă face preot.

Când m-am dus prima dată la Mitropolitul Nicolae Bălan, ca să primesc binecuvântarea, eu am făcut o greșală fundamentală: i-am spus că vreau să mă fac preot, nu i-am spus că vreau să fac teologia. Eram în clasa a X-a, terminasem clasa a X-a și m-am dus. Mitropolitul m-a primit, dar de fapt m-a primit așa fără să se intereseze de mine, n-a avut să zic o bunăvoință care să mă impresioneze pe mine. A terminat repede cu mine. Când i-am spus că vreau să mă fac preot, el a și zis că nu se poate și l-a chemat pe secretarul să mă ia de pe acolo. A fost și o împrejurare care m-a încurcat pe mine, m-a zăpăcit. Era după război, veniseră ajutoare din America pentru românii sinistrați din România,

sărăciți după război. Și eram cu fratele meu și cu tata. Tata a venit la Sibiu, eu am venit de la Timișoara, ne-am întâlnit la Sibiu și am așteptat să vorbesc cu Mitropolitul Nicolae Bălan. El era într-o ședință și după aceea a ieșit din ședință și ne-o văzut și a crezut că suntem după ajutoare. Și a spus:

- „*N-am ce să vă dau, duceți-vă ca să munciți! Uite, și tu ești mare și tu ești mare!*”.

și a arătat spre fratele meu, spre mine, fără să știe situația bineînțeleasă. Nici eu n-am știut că el e Mitropolitul, nici el n-a știut situația că nu pot să muncesc.

- „*Duceți-vă și munciți n-am ce să vă dau! Uite, și tu ești mare și tu ești mare!*”.

Fratele meu care a văzut că ne vizează pe noi, după ce a plecat Mitropolitul, s-a apropiat de mine și a spus:

- „*Ce a avut bătrânul ăsta cu noi?*”.

După aceea m-am dus la secretariat, am vorbit cu părintele secretar, i-am spus despre ce-i vorba, m-a anunțat la Mitropolit, Mitropolitul m-a primit, dar și el era atunci hărțuit; voia să ia legătură telefonică cu Ministrul de Finanțe sau cu nu știu cine din București și legăturile se dădeau prin centrală, la Sibiu nu erau atunci telefoane automate. Și aștepta să-i dea legătura și asta a dus la o confuzie. Când am ajuns în fața Mitropolitului, el nu s-a gândit că eu vreau ceva deosebit de la el și a crezut că am venit după ajutoare, și a zis:

- „*Ce-ți trebuie haine, ghete? Ce-ți trebuie? Fă o cerere și-ți dau!*”.

Și eu cum nu aveam în gând lucrul acesta, că puteam să fac și eu o cere până la urmă să-mi de-a, am zis:

- „*Nu, nu, eu vreau să mă fac preot.*”.

Și când am zis că eu vreau să mă fac preot, el a și venit cu replica:

- „*Nu se poate! Să ai lumină în suflet!*”.

Și l-a chemat pe părintele secretar să mă ia de pe acolo și m-a luat să-mi explice el de ce nu se poate.

Am plecat și am crezut că cu asta rămân deocamdată sau cel puțin deocamdată. Dar a rânduit Dumnezeu în așa fel încât în 1947, de Crăciun, m-am dus acasă la părinții mei pentru prima dată din 1942 de când m-am așezat la Timișoara.

În 1946, de Crăciun, am vrut să mă duc și până la urmă am renunțat; a fost și frig, tata m-a așteptat de vreo câteva ori la gară că doar vin, doar vin și nu m-am dus. Și acum în 1947, am ajuns să merg totuși de Crăciun acasă. Și-n vacanța de Crăciun, de Anul Nou, a venit părintele Bodogae, profesor de Istorie Bisericească Universală la Sibiu, care ținea în căsătorie pe nepoata Mitropolitului Nicolae Bălan - deci aveau o relație de rudenie prin alianță cu Mitropolitul. Și am aflat că vine părintele Bodogae și l-am și întâlnit, l-am căutat la cumetrii lui la care a venit, și i-am spus că eu aș vrea să fac Teologia,

că am fost la Înalt Prea Sfințitul și m-a respins și că eu totuși aș vrea să fac Teologia.

Și părintele Bodogaie a zis:

- „*Lasă că vorbesc eu cu Înalt Prea Sfințitul!*”.

A fost de acord să vorbească cu Înalt Prea Sfințitul și să-mi creeze o atmosferă ca să fiu primit de Mitropolitul. Și așa a făcut. Această întâlnire cu părintele Bodogaie a fost o întâlnire providențială!

După ce mi-am dat examenele de clasa a XII-a, m-am dus la Sibiu să vorbesc cu Mitropolitul, dar de data aceasta mi-am căutat sprijinitorul, l-am căutat pe părintele Bodogaie. Părintele Bodogaie nu era disponibil pentru treaba aceasta, zicea că:

- „*Să știi că am vorbit cu Înalt Prea Sfințitul. Nu pot veni pentru că sunt responsabil cu o expoziție. S-au împlinit o sută de ani de la revoluția din 1848 și am făcut o expoziție la Teologie în legătură cu revoluția. Dar, vorbesc cu părintele Mladin ca să mergi cu părintele Mladin la Înalt Prea Sfințitul.*”.

A vorbit cu părintele Mladin și eu eram de față. Părintele Mladin a fost de acord, n-a cârnit deloc. Și Mitropolitul Nicolae Bălan m-a primit de data asta. Nu mai era împrăștiat cu alte griji; a vorbit cu mine, mi-a spus că a citit o carte, „**Orbi celebrii**”, și așa am vorbit puțin cu el și i-am spus că aș vrea să fac Teologia. Și Mitropolitul zice:

- „*Bine, uite acum îți dau aprobarea să faci Teologia, dar preot n-o să te poți face.*”.

Și am zis:

- „*Fac Teologia.*”.

Mi-a dat aprobarea să fac Teologia; nu mi-a dat-o în scris, dar știa că mi-a dat-o și nu se mai putea să se spună că nu-mi dă aprobare, dacă s-ar fi cerut și aprobare în scris.

Mi-am terminat liceul toamna și mi-am luat bacalaureatul. Am avut noroc că am avut o medie bună la bacalaureat, media 9, și eram al doilea din câți eram, din câți am luat bacalaureatul. Și asta m-a favorizat cumva, m-a pus în atenția profesorilor, a Mitropolitului.

Și am început Teologia în 1948, dar știam că preot n-o să mă pot face. Până la urmă și eu am ajuns la concluzia că preot n-o să mă pot face.

- *Dar atunci care vă era gândul care v-a determinat să faceți Teologia? Ce nădăjduiați?*

Să am cunoștințe teologice. Să am cunoștințe teologice, să termin Teologia. Nu știam ce o să fac cu teologia, dar vroiam să am teologia. Acesta mi-a fost gândul și așa s-a și întâmplat. Când am terminat teologia și m-am dus la Mitropolitul Nicolae Bălan să-i spun că-i mulțumesc pentru ajutorul moral și material care mi l-a dat în vremea studiilor, el m-a întrebat că ce am de gând să fac. Dar, foarte interesant și aceasta am înțeles după aceea, m-am gândit după

aceea la aceasta: el n-o pus problema „Ce o să fac cu Teologia dacă termin Teologia?”, adică dacă „Are rost să faci Teologia?”. Sau „De ce să faci Teologia?” N-a pus problema asta, deși știa că preot n-o să mă pot face. Sunt sigur că nu s-a gândit la ceva anume, de ce? Pentru că atunci era o situație deosebită. Se declarase că cineva care termină teologia nu poate fii întrebuințat decât în cadrul bisericii. Deci, eu nu puteam să fac teologia și să mă duc undeva să fiu profesor pentru că am școală, pentru că am Facultatea terminată.

- *Aceasta era din partea statului?*

Din partea statului. Da, s-a hotărât așa. Așa au fost vederile atunci că unul care termina Teologia poate fii întrebuințat doar în cadrul Bisericii, eventual cleric sau altceva.

Așa că Mitropolitul nu cred că și-a legat vreo nădejde față de mine în sensul că totuși o să găsim noi ceva de făcut. Când am terminat Teologia m-a întrebat:

- *„Cu ce scop ai făcut Teologia?”*.

Și atunci am zis așa, am răspuns evaziv cumva:

- *„Am venit să-mi câștig un suport moral pentru viață.”*.

Mi-a venit mie așa. De fapt nu m-am gândit dinainte:

„Uite când va veni vremea eu totuși o să am un suport pentru viață.”.

- *Dar a fost teologia pentru Sfinția Voastră un suport?*

N

u, nu prea a fost. Nu prea a fost pentru că...

mitropolitul m-a întrebat: *„Și l-ai găsit?”*.

Și am zis: *„Cred că da!”*.

Dar nu prea a fost. De ce n-a fost? Pentru că eu la Teologie am învățat multe lucruri care aș putea zice că nu mi-au folosit. Dimpotrivă m-au derutat, dezorientat. De exemplu critica Noului Testament, a cărților Noului Testament, critica cărților Vechiului Testament, lucruri din acestea la care eu nu m-aș fi gândit niciodată în viața mea, că Evanghelia de la Ioan poate nu a scris-o Ioan; că Epistola Sfântului Apostol Pavel către Evrei nu a scris-o Sfântul Apostol Pavel; că Epistolele sobornicești au fost scrise mai târziu decât în vremea apostolilor. Și eu la lucruri de astea nu m-aș fi gândit niciodată în viața mea. Și astea toate bineînțeles că și-au făcut o lucrare de dezorientare, de confuzie, de neliniște în sufletul meu.

Eu până când să ajung la Teologie, când eram elev de liceu în Timișoara am intrat în legătură cu un cerc de antropozofi. Antropozofii sunt creații ai unei ideologii ai lui Rudolf Steiner. Rudolf Steiner a fost un neamț din Ungaria care a creat un sistem de gândire, un curent numit antropozofie, adică știința despre om. Și la Timișoara eu am ajuns în cercul acesta de antropozofi și am urmat niște cursuri de antropozofie, dar nu m-am declarat antropozof, n-am

avut o adeziune propriu-zisă, dar totuși am avut simpatie față de acest cerc de antropozofie.

Și m-am menținut puțin în atmosfera aceasta, pentru că între membrii cercului erau și doi clerici: un profesor de teologie, de muzică și de tipic, pe nume Corneliu Givulescu, pe care eu l-am auzit și vorbind în Catedrală cu nuanță antropozofică; și un diacon Gligor, care s-a lăsat până la urmă și a ieșit din cler și a cântat în Corul Operei din Timișoara; avea voce bună. Oamenii aceștia mie mi-au dat garanția că este bun cercul acesta și mi-am zis că dacă ei ca teologii și clerici sunt în cercul acesta înseamnă că ei au ajuns să-și dea seama că există ceva mai presus de teologie. După părerea lor, antropozofia era presus de teologie, și am zis că de ce n-ar fi și pentru mine antropozofia mai presus de teologie. Antropozofii din Timișoara n-ar fi vrut să fac eu teologia, ci să rămân în cercul lor și să mă duc la Cluj să fac altă facultate și să rămân tot în cercul de antropozofi și să devin un antropozof de rasă și să fac o treabă bună pentru curentul în care erau ei. Și de fapt erau oameni sinceri, nu erau oameni care doreau să dărâme ortodoxia, să zicem în favoarea lor, ci erau oameni care voiau să câștige pentru ideologia lor, pentru gândirea lor, alți oameni care să susțină direcția aceasta a lui Rudolf Steiner.

Mie mi-a plăcut foarte mult sistemul de gândire, era cu reîncarnarea, era cu idei din acestea din Extremul Orient. Și ziceau că n-are nimic dacă mergeai la Biserică. Eu nu cunoșteam încă credința în esența ei. Mă împărtășeam și eu și știam că mă împărtășesc cu Trupul și Sângele Mântuitorului. Da, dar pentru mine asta era o simplă formulă, o idee, nu era ceva care să mă angajeze, să mă direcționeze.

Erau unii care-mi spuneau că totuși nu-i bun curentul acesta, că nu-i bine, că ar fi bine să nu mai merg acolo. Nu m-au putut determina. Mai întâi de toate pentru că eu știam că merg la Teologie și ziceam că dacă plec din Timișoara oricum nu mai sunt în legătură cu antropozofii și până mai sunt în Timișoara hai să am legătură cu ei și să învăț ce pot învăța.

Si am plecat la Teologie cu tot bagajul de cunoștințe antropozofice și acolo mi-am dat seama că cele mai multe idei sunt de la ereticii creștini. Ei vroiau să fie mai raționali, nu puneau credința în primul plan al vieții, al gândirii, ci rațiunea. Orice lucru era bun dacă putea fii argumentat rațional. Și dacă nu putea fi argumentat rațional, atunci însemna că nu-i bun lucrul respectiv.

Ceva foarte curios că dintre cei care m-au îndrumat pe mine să nu mai merg la antropozofie și eu totuși m-am dus, a fost că nimeni nu a știut să-mi vorbească despre o competență. În cercul acesta de antropozofi erau: profesori, doctori, ingineri, intelectuali în general; era un căpitan, erau așa oameni de diferite profesii. Dar nici unul nu avea Teologie sau nici unul nu avea cunoștințe teologice așa cum se predau la Teologie sau așa cum învață Biserica. Deci, în realitate nici unul nu avea competență. Chiar dacă puteau să spună și lucruri bune care să rămână. De exemplu era un contabil bun de gură pe nume Ioan Ionașiu, care vorbea foarte frumos, avea un talent la vorbire și vorbea foarte frumos și foarte atractiv. De la el am auzit prima dată, deși am citit Noul Testament, niște aprecieri în legătură cu cele două pescuiri minunate: pescuirea

minunată din Luca capitolul 5 și pescuirea minunată din Ioan capitolul 21. Și a făcut niște legături, niște corelări foarte frumoase.

Cei care îmi spuneau să nu merg la antropozofie, însă n-au avut ideea să-mi spună două lucruri. Și anume că Sfântul Ioan Gură de Aur nu a fost antropozof, dar a fost sfânt și că Rudolf Steiner a fost antropozof, dar n-a fost sfânt și că pentru a trata adevărurile de credință trebuie să existe o competență. Dacă nu există o competență nu te poți încrede în ceea ce ți se spune. Prin urmare cei care erau ingineri, doctori, profesori și așa mai departe nu aveau o competență pentru că nu erau încadrați în Biserică, deci din punct de vedere bisericesc n-aveau competență. Și n-aveau competență pentru că prin inginerie, prin situația de profesor nu poți să tratezi niște lucruri ale credinței.

Deci aceste două lucruri nu mi le-a putut spune nimeni și nu mi le-a spus. Competența și necompetența celor care mă învățau ceva și faptul că sfinții n-au fost antropozofi, dar au fost sfinți și că antropozofii sunt antropozofi, dar nu sunt sfinți.

- Părinte Teofil, pe lângă cunoștințele antropozofice, pe care le-ați dobândit în liceu, v-ați preocupat și de dobândirea unor cunoștințe teologice? Ați citit ceva?

Nu. N-am citit nimic decât Noul Testament, nici n-aveam ce să citesc și nici n-aveam cum să citesc pentru că trebuia să citesc pentru școală și n-aveam timp. Poate că timp aveam, dar n-aveam oameni care să mă ajute să citesc și nu mi-o recomandat nimeni nici o carte. Doar „*Taina Mulțumirii*”, care am citit-o în vremea când eram la liceu, dar nu la liceu, ci la mine acasă. Cartea asta mi-a fost bună, mi-a fost bine venit că am citit-o. Am mai aflat și alte lucruri, așa pe la biserică. Mergeam și mai auzeam predici, însă nu predici angajante, ci predici din astea profesionale:

„Iubiți credincioși, Sfânta Evanghelie care s-o citit astăzi ne prezintă...”.

Așa două - trei idei și sănătate bună! N-am găsit oameni așa care să te angajeze prin cuvântul lor.

Am ascultat pe Episcopul Ioan Suciu venit la Timișoara pentru exerciții spirituale, pentru studenți în 1945. Aveam un prieten greco-catolic care m-a dus la conferințele care s-au ținut. Într-adevăr am auzit un om care te ținea atent, te ținea în sfera cuvintelor lui, a vorbit într-adevăr frumos. Și frumos pentru studenți și subiecte care să poată interesa pe studenți, dar să fie și angajante, adică a vorbit despre setea noastră sufletească: Fiecare om are o sete sufletească, fiecare om urmărește o împlinire, că nu te poate împlini decât credința. După aceea despre Iisus, după aceea despre Iisus și crucea sa, despre Iisus în Sfânta Euharistie, despre viața noastră în Iisus. Deci niște teme foarte frumoase și foarte bine venite pentru intelectualii care își doresc ceva ce nu au în fond din altă parte decât din Biserică sau de la oamenii Bisericii. Pe el l-am auzit așa ca om, ca un orator care să te electrizeze cumva și pe Gala Galaction când eram student la Teologie la Sibiu. A vorbit despre Sfântul Apostol Pavel, despre cuvântul pe care i l-a spus Domnul Hristos. Cu întrebarea: „Saule, Saule de ce mă prigonești?”. El avea ideea că Domnul Hristos n-a zis de fapt „Saule,

Saule de ce mă prigonești”, ci a zis: „Saule, Saule de ce gonești după mine, de ce mă urmărești?”. În sfârșit, cu o prezentare care mi-a plăcut.

Aceștia doi oameni, în toată viața mea, au fost oamenii care mi-au plăcut cum au vorbit și care m-au impresionat ca vorbitori.

- *Ați spus că nu aveți experiența de la Biserică și cunoștințe ale Noului Testament. În ceea ce măsură cunoșteți Noul Testament când ați intrat la Teologie?*

Da. Dragă, în măsură mare cunoșteam Noul Testament. Când eram elev în clasa a VII-a la religie se învăța despre Sfinții Apostoli Petru și Pavel și altele, iar profesorul de religie era preot. Eu m-am dus la școală, la examen și a spus: „*Scrieți despre Sfântul apostol...*” și eu am zis: „*Pavel*”. Și el o zis: „*Pavel*”. Eu mă gândeam că dacă trebuie să scriem despre Sfântul Apostol Petru eu nu știu, sau nu cât aș ști despre Sfântul Apostol Pavel. Și ne-a dat subiectul acesta. Nu știu ce o fi avut el în gând să ne spună, dar eu când a început el să ne spună: „*Sfântul Apostol...*”, am zis: „*Pavel*”, și el o zis: „*Pavel*”. Și am scris o lucrare bună, bună la măsurile la care știam eu atunci. Și a fost cazul să scriu câte Epistole ne-au rămas de la Sfântul Apostol Pavel. Și nu știam: treisprezece sau paisprezece? Eu am învățat cândva că Sfântul Apostol Pavel a scris paisprezece Epistole, dar pentru că nu am avut siguranță, m-am apucat și le-am numărat. Deci, știam Noul Testament atât de mult încât să știu care sunt Epistolele scrise de Sfântul Apostol Pavel și eram în clasa a VII-a. Deci, știam Noul Testament cumsecade.

Și le-am numărat și au ieșit treisprezece; eu zic: „scriu treisprezece.”. Profesorul mi-a citit lucrarea înainte de-a părăsi eu sala de clasă la examen.

- *Mă iertați, atunci scriați la mașina de scris?*

L

a mașină! În liceu eu toate tezele le-am bătut la mașina de scris.

- *Și în sală cu ceilalți colegi?*

Î

n sală cu ceilalți colegi, da.

Și profesorul zice: „*Da, îți dau zece, dar există totuși o greșeală. Ai scris că Sfântul Apostol Pavel a scris treisprezece Epistole.*”. Eu am zis: „*Da, dar să știți că eu le-am numărat și treisprezece mi-au ieșit.*”. Și zice profesorul: „*Hai să le numărăm!*”. Dar după aceea nu am fost eu destul de șmecher să-l pun pe profesor să le spună și să le număr eu. Și încep eu: „Una către Romani” - el zice: „Una”; „Două către Corinteni” - el zice „Trei” - ... și ne-au ieșit și nouă la amândoi tot treisprezece. Și zice el: „*Hai să mai numărăm o dată.*”. Și am mai numărat încă o dată și când am ajuns la Epistola către Galateni, am zis că nu mai trebuie să le numărăm că mi-am adus aminte de o Epistolă care n-am luat-o în seamă și anume Epistola către Coloseni.

Deci, atâta Noul Testament știam în copilărie, în tinerețe și când m-am dus la Teologie știam și conținut, dar nu în mod sistematic.

- *Cum a fost perioada Facultății de Teologie, ce amintiri aveți?*

A dică ce impact au avut asupra mea cei patru ani de Teologie? Mai întâi de toate am avut nemulțumiri. Oameni pe care eu îi consideram că sunt oameni care știu de Dumnezeu și caută binele și fac binele, au fost foarte indiferenți față de mine. Înainte de a intra la Teologie când am fost la Mitropolitul Nicolae Bălan ca să primesc aprobarea pentru Teologie, când m-am întors de la Mitropolitul, cu siguranța că voi face Teologia, m-am întâlnit cu părintele Teodor Scorobeț care era Arhiereu Vicar, cum se spunea atunci la Arhiepiscopia din Sibiu. M-a prezentat părintele Mladin Prea Sfințitului Scorobeț. Prea Sfințitul era un om în vârstă, un om cumsecade cu o voce calmă, faină și zice: „Mă bucur.” Uitați, Prea Sfințite un candidat la Teologie.

- „*Mă bucur!*” - zice el,

- „*Dar e fără vedere.*”.

Și el zice:

- „*Dă Dumnezeu alte daruri.*”.

Mi-a plăcut foarte mult întâmpinarea aceasta:

„Dă Dumnezeu alte daruri.”.

Părintele Nicolae Neaga, un părinte care era atunci profesor de Vechiului Testament și care atunci era și Rectorul Teologiei, când m-a văzut și-a vorbit cu mine a zis:

- „*Eu mă bucur, eu mă bucur... Hristos nu refuză pe nimeni!*”.

Mi s-a pus la inimă așa cu bucurie cuvântul acesta:

„Hristos nu refuză pe nimeni!”.

Colegii însă ca colegii; n-am avut însă un coleg care să se ocupe cumva de mine, nici n-am avut condiții speciale la Teologie. Să zică cineva:

„*Domnule, băiatul acesta, ar fi bine să aibă o cameră a lui, să aibă un loc al lui unde să i se citească, să aibă o situație corespunzătoare cu ceea ce îi trebuie lui.*”.

Am fost împreună cu ceilalți colegi în dormitor, la masă, peste tot. N-am avut eu nevoie de o situație specială, dar ar fi fost bine dacă cei care mă știau s-ar fi gândit la mine și în sensul acesta. Nu s-a gândit nimeni!

- *Și cum vă deplasați de la cameră la...?*

Mă deplasam pentru că eu umblu și umblam și atunci și săream pe scări și făceam exhibiții și altele... ca tinerii domnule! Eu nu am fost un om din acesta imobilizat.

Păi când eram copil m-am suit și pe casă....

Mi-au spus odată frații mei:

- „*Mă, dacă te-ai sui tu aici pe țâgle aici îs fragi.*”.

Că aveam un frăgar, un dud care era sădit lângă casă și cele mai multe fragi erau pe crengile de pe casă.

- „No, dacă te-ai putea tu sui aicea, aicea-s fragile alea mari!”.

Și erau! M-am dus pe crengi și m-am suit pe casă și am dat de fragi multe, numai că a mai trebuit și să mă cobor de pe casă și acum a fost greutatea. Că de acolo de unde m-am suit nu mai aveam curajul să merg și trebuia să cobor și acum cum să cobor?

„No, ce facem?”.

Lângă casă era o magazie care avea un acoperiș mai jos un pic decât cel al casei și m-am dus așa pe mâini și pe fund, m-am mutat de pe locul de unde am mâncat fragile, să ajung pe magazie. Și aveam un prieten, Dumnezeu să-l odihnească!, un vecin care tare mult m-a ajutat și a fost bun cu mine, care mă chema să mergem după apă la șipot, undeva departe la vreo doi kilometrii. Mergeam împreună cu el să aducem apă de băut, că la noi în sat apa din fântâni nu-i bună de băut. Și el striga de dincolo de unde stătea el, din curtea lui striga:

- „Mai la stânga vere!”.

Îmi zicea „vere”, că ne-am prins noi veri; așa era la noi obiceiul: la Sfântul Toader ne prindeam, ne făceam apropiați, ne ziceam: „vere”.

- „Mai la stânga vere, mai la stânga!”.

până am ajuns pe magazie și după aceea am pus o scară și m-am coborât. Și apoi a aflat tata și m-a bătut *retrospectiv*, să nu mă mai urc și altădată pe casă.

- *Așadar și la Teologie vă orientați singur?*

Da, mă orientam singur și cu restul de vedere care-l aveam eu.

- *Nu aveți totuși un coleg care să vă ajute?*

Mai aveam. Pentru că după aceea m-am mai împrietenit și cu alții din alți ani. Era părintele Lazăr Maghețu, Dumnezeu să-l odihnească!, iar foarte bine a fost cu el așa că puteam să merg undeva. Dacă vroiam să merg în oraș cu el, puteam să mergem împreună. Și așa m-am împrietenit eu și cu unii și cu alții. Dar în general n-am avut primire bună de către colegi în special.

- *Aceasta vroiam să vă întreb: Cum erați privit de colegi? Ce atitudine aveau așa, pe lângă indiferență? Mai comentau?*

Nu prea, atitudini din acestea obișnuite între colegi. Adică ei nu au avut în vedere că eu am o situație specială, că ar trebui să am o situație mai bună în școală. Colegii au avut o atitudine obișnuită, n-au prea avut aderență la mine, nici eu la ei. Dar totuși m-am împrietenit cu unii și din curs, cu vremea, și după aceea și din aceia care erau mai mari și din cei care au mai venit după aceea, părintele Papuc, părintele Bistian - care m-au ajutat după aceea foarte mult. Mi-

au citit, m-au ajutat să-mi fac lucrările de seminar și a fost bine, totuși. A fost bine la Teologie, mi-a plăcut.

- *Ce materii v-au fost așa mai apropiate sau care v-au plăcut?*

Noul Testament, că eram cunoscător de Noul Testament. Și Licența am avut-o tot la Noul Testament: „*Soteriologia Noului Testament*.”. Și după aceea și celelalte, mi-a plăcut istoria, mi-a plăcut dogmatica. Aveam profesor de dogmatică care era așa ca un profesor de seminar, nu făcea el aprecieri sau aprofundări, dar prezenta adevărurile și a fost bine.

Părintele Mladin era profesor de morală, mi-a plăcut cum ne predă morala. Părintele Marcu care era profesor de Noul Testament și care avea un stil deosebit de predare. Părintele Sofron Vlad iar era un om care mi-a plăcut. N-am avut o relație cu profesorii așa ca să mă pot întâlni cu ei undeva, să stăm de vorbă, să mă duc la ei, să vină la mine, așa n-am avut.

- *Dar în perioada facultății ați început să citiți și alte cărți de teologie?*

Da. Am citit cărți de teologie și de literatură, am citit în vremea Teologiei cărți de literatură. Mi-a citit părintele Toderici „*Cămașa lui Hristos*”, părintele Drăgușin mi-o citit „*Cheile împărăției*” de Cronin și altele câte s-au putut, n-am putut face prea mult în privința asta. Trebuia să mă orientez după preferințele celor care-mi citeau. Dacă citeau pentru ei, eventual citeau și pentru mine.

- *Părinte, în ce an ați terminat Teologia?*

În 1952.

- *Ce a urmat după?*

În 1952 am terminat Teologia și curios, n-am mai avut hotărârea să mă fac călugăr, nu că mă gândeam la altă posibilitate.

Mitropolitul m-a și întrebat după ce am terminat Teologia, după ce i-am spus de suportul moral pentru viață. Zice:

- „*Dar acum ce ai de gând să faci?*”.

și i-am spus că deocamdată o să lucrez la licență, asta-i primul lucru pe care o să-l fac și am să văd eu după aceea ce o să fie, deocamdată asta e “să lucrez la licență”. Și Mitropolitul zice:

- „*De ce nu vrei să mergi la Sâmbăta?*”.

și eu am zis:

- „*Pentru că nu sunt hotărât!*”.

Poate că toate lucrurile astea care s-au adunat din studiile care mi-au adus confuzie, din oamenii care n-au fost foarte binevoitori, toate, toate astea s-au adunat în sufletul meu și am zis:

„*Doamne, eu călugăr nu mă fac!*”.

- *Și ce aveai totuși atunci ca perspectivă?*

N-aveam, n-aveam nici o perspectivă. M-am dus în familia noastră la părinții mei, au fost părinți care au fost binevoitori, nu au zis:

„No, acum tu trebuie să îți vezi de-o treabă, că noi am gătat cu tine”,

sau ceva de felul acesta, nu! Părinții au fost părinți, am lucrat... Am avut un noroc extraordinar că în satul meu s-a așezat, s-a refugiat de fapt un general pensionar urmărit. Era urmărit să fie arestat. Probabil și el și-a pierdut urma de la București, a plecat din București și a venit în satul meu de lângă Sibiu, în Topârcea, unde avea o femeie care a fost cândva în serviciul lui la București, ea și soțul ei. Până la urmă ei s-au despărțit, femeia asta era în vârstă acum și generalul a venit și s-a așezat la ea pentru o vreme. Și când am terminat eu Teologia, el era deja în satul meu și era un om cu preocupări intelectuale și cu cunoștințe de limbi străine: franceză, germană, engleză. Era dintr-o familie boierească și venea pe la mine. Ne-am apropiat, venea pe la mine și așa nu prea avea el ce să facă și mi-a citit pentru licență, mult mi-a citit omul acela pentru licență. Și mi-a citit și altceva, de exemplu: *„Omul, ființă necunoscută”*, mi-a citit-o pe sărite de fapt, dar toată cartea mi-a citit-o până la urmă după titlurile care-l interesau pe el, mi-a citit-o el în limba franceză. Eu știam franceza atunci destul de bine, am învățat-o în liceu. Când eram la liceu mergeam și la Institutul francez din Timișoara la conferințele care se țineau acolo în limba franceză. Și cu generalul acesta am înaintat foarte bine așa pentru licență, că nu știu cine mi-ar fi putut ajuta mie atâta cât mi-a ajutat el.

Asta a fost până în 1953 în martie. În 1953 în martie, am avut o situație care mi-a dat temeiul să mă fac călugăr. Anume, eram la Biserică și era duminica a doua din post, duminica în care se pomenește și Sfântul Grigorie Palama. S-a citit la slujbă icosul Sfântul Grigorie Palama, o alcătuire laudativă. Și atunci mi-a venit o idee, care nu mi-a venit până atunci niciodată și care n-a fost o idee extraordinară, dar totuși a fost o idee și anume că Biserica cinstește viața călugărească, apoi Sfântul Grigorie a fost călugăr și că pe mine nu mă împiedică nimic să fiu călugăr.

„Am să mă fac călugăr!”

Și mi-a venit așa o bucurie, care mi-a inundat inima de bucurie, bucurie care m-a ținut mai multă vreme și am fost hotărât să mă fac călugăr.

M-am dus la Mitropolitul Nicolae Bălan, i-am spus că m-am hotărât să mă fac călugăr și el o zis:

- *„Am așteptat această hotărâre.”*

Și i-am spus să mă repartizeze undeva la o mănăstire din Eparhie, preferam Sâmbăta, dar mă gândeam că Mitropolitul dispunea unde să mă duc, dar el o zis:

- *„N-am unde să te trimit; te trimit la Sâmbăta.”*

Mi-a spus cum să fac cerere, ce să menționez în cerere, mi-a aprobat cererea și la întâi aprilie m-am așezat la mănăstirea de la Sâmbăta pentru cealaltă vreme a vieții mele.

- Și ai intrat în al cincizecilea an de când sunteți la mănăstire...

Am intrat acum în al cincizecilea an de când sunt la mănăstire. A fost bine că m-am gândit, îmi dau seama că asta a fost calea mea cea adevărată, că nu se putea altfel, că toate au ajutat la împlinirea aceste situații, totul a mers spre aceasta ca și când m-a luat cineva pe sus și m-a așezat acolo și a zis:

„No, aicea ții locul!”.

- Ai fost călugărit destul de repede.

Da, în 1953 de Sfânta Mărie, după patru luni și jumătate, am fost călugărit. Eu zic că n-a fost bine, adică nu că aș fi făcut altceva. Dar, totuși e bine să-l lași pe om să stea mai mult, să vadă ce-i cu el.

Nu, nu aș fi renunțat la călugărie, acesta a fost rostul meu. Dar, totuși, poate că era bine să stau câțiva ani așa în situația de frate. Da, mă rog, toate au mers cum au mers...

În 1953, de Sfânta Maria, am fost așezat călugăr, tuns în monahism.
Cum de am numele de Teofil?

- Nici nu ne-ai spus care era înainte numele pe care-l purtați?

Numele meu de botez, numele pe care mi l-au dat părinții a fost Ioan, m-a chemat ca pe tata, de aceea tata a fost cam nemulțumit că n-am menținut numele care mi l-au pus ei. Și chiar m-au întrebat odată:

- „Da, mă, numele care ți l-am pus noi n-o fost destul de bun? Ți-o trăbuit altu?”.

Tata a fost la călugăria mea și o înțeles că nu mă mai cheamă Ioan, dar și-a uitat cum mă cheamă și când s-a dus acasă, le-a spus la vecinii de acolo că acum nu mă mai cheamă Ioan, mă cheamă Toader. N-a fost așa, dar așa a rămas tata cu gândul că de acum mă cheamă Toader, de Teofil n-a ținut minte.

- Și cum s-a ajuns la numele de Teofil?

Cum s-a ajuns la numele meu de Teofil? Într-un fel curios. Bunica mea, mama mamei mele, mi-o spus odată că ei așa mult îi place la biserică la Paști, când se citește din Apostol și se zice:

„Cuvântul cel dintâi l-am făcut o, Teofile! Despre toate câte a început Iisus a face și a învăța.”,

„Cuvântul cel dintâi l-am făcut o, Teofile!”.

Deci, Cartea Evangheliei a făcut-o despre Iisus și acum spune despre Sfinții Apostoli și i-a adresat lui Teofil cuvintele acestea. Și ei i-a plăcut numele de Teofil și a zis:

- „Eu, dacă mai aveam un copil, un băiat, îi puneam numele Teofil.”.

Eu am reținut lucru acesta și am zis:

„Domnule, dacă eu mă fac călugăr și pot avea numele de Teofil, - deși buna mea nu mai trăia atunci -, uite, vreau să mă cheme Teofil!”.

Mi-am exprimat dorința aceasta față de părinții care aveau competență în treaba aceasta și când m-a făcut călugăr m-a prezentat la Mitropolit cu numele acesta de Teofil și Mitropolitul a zis:

„Fratele nostru Teofil, își tunde părul capului...”,
și celelalte.

- Știați atunci conținutul mesajului?

Da, știam, da. Și știam și că nu pot să-mi aleg eu numele, dar totuși mi l-am ales eu până la urmă. Nu știu ce nume mi-ar fi pus părinții de la mănăstire, dar eu le-am atras atenția că dorința mea este să mă cheme Teofil. Nu m-au întrebat de ce?

- “No, bine Teofil să fie...vrei Teofil, Teofil să te cheme.”

- Care au fost, părinte Teofil, greutățile de început? Ați avut greutăți în ce privește încadrarea în rânduiala vieții de mănăstire?

Nu, n-am avut pentru că eu cunoșteam mănăstirea de la Sâmbăta, am mai fost și în vacanțele de Paști, vara am mai fost pe la mănăstire și știam cum este. Mie mi-a plăcut totdeauna slujba, mi-a plăcut totdeauna rugăciunea, mi-a plăcut totdeauna meditația, mi-a plăcut totdeauna lectura duhovnicească, mi-a plăcut să muncesc. Am și muncit la început la mănăstire pentru că erau condiții în care se cerea lucrul acesta și mie mi-a plăcut, nu m-am eschivat niciodată. Veneau și mă chemau să tăiem lemne cu joagărul și mergeam și tăiam și mă rog, am fost să zic așa, în mediul meu. Dar nu-mi plăcea de părintele acela care mai făcea aprecieri din acestea negative și n-a fost chiar așa de simplu în înțelesul că oamenii pe care i-am așteptat nu i-am găsit, decât parțial. Am găsit câțiva ostenitori și doritori de bine și oameni delicați, de exemplu cum era părintele Serafim, care era un om lucrător de bucurie pentru cei din jur, și un om delicat, și un om mângâietor și mi-a plăcut. Au mai fost și unii care n-au fost chiar așa de binevoitori și... oameni-s tot oameni, unde te duci și dacă-s călugări tot oameni sunt și i-am înțeles în măsura în care am putut să-i înțeleg, i-am evitat în măsura în care a fost cazul să-i evit și mă rog, au fost niște situații așa care oriunde te duci, le găsești pentru că oamenii-s oameni și oamenii fiind oameni nu pot să fie ceea ce vrei tu să fie. Nu au toți inimă de părinte, inimă de frate, inimă de prieten, sunt și unii invidioși, unii nu le convenea că pot face niște lucruri mai bine decât ei.

- Cine va ajutat cel mai mult la formarea dumneavoastră duhovnicească?

Duhovnic l-am avut pe părintele Serafim, el m-a ajutat așa cu îndrumarea, după aceea părintele Serafim mi-a și citit anumite cărți care l-a știut el bune, de exemplu cartea scrisă de Arseniev: *„Biserica răsăriteană”* - el mi-a

citit-o, apoi mi-a dictat multe lucruri din Proloage, din Filocalie și m-am apucat și mi-am scris o bună parte din Filocalie. După aceea ceilalți colegi părintele Irineu, Dumnezeu să-l odihnească!, care o ajuns Episcop Vicar la Iași, și el o fost binevoitor față de mine și mi-a mai citit câte ceva. Au fost niște lucruri care mi-au rămas de atunci și-s bune și... ce să zic, a fost cum a putut să fie în condițiile care erau acolo, cu oamenii care erau acolo. A trecut, cei bătrâni au murit, acum am rămas noi în locul lor...

Și apoi am ajuns, după aceea în 1960 m-a hirotonit diacon, Mitropolitul Nicolae Colan, cu dorința de a mă hirotoni preot, dar n-a ajuns, pentru că el s-a îmbolnăvit după aceea în anul următor și șase ani n-a mai slujit. A fost în fruntea Mitropoliei până în 1967, până la moartea lui, dar n-a mai slujit; nu mai putea să mai slujească pentru că și-a pierdut graiul, adică și-a alterat graiul, că nu și l-a pierdut chiar de tot, în urma unei operații care a avut-o; o avut o operație la prostată și-n șocul acela de boală și-a pierdut graiul. Și deci nu și-a putut împlini gândul să mă hirotonească preot. Și m-a hirotonit preot abia Mitropolitul actual, Înalț Prea Sfințitul Antonie, cu care de fapt nu am avut o legătură deosebită așa să mă gândesc că el totuși ar face o treabă de felul acesta. Dar el, din inițiativa lui, m-a găsit diacon și s-a gândit:

„Dacă-i diacon, poate să fie și preot!”.

Nu știu dacă nu mă găsea diacon, dacă m-ar fi hirotonit diacon și apoi preot. Dar, în sfârșit, asta a fost.

- Când ați fost hirotonit?

În 1983, după 23 de ani de diaconie. A fost interesantă treabă, după șapte ani de când m-am încadrat în mănăstire, am ajuns diacon, după 23 de ani de diaconie am ajuns preot, deci după 30 de ani de viețuit în mănăstire am ajuns preot. Parcă le-ar fi programat cineva lucrurile acestea:

„Hai să-l facem preot că se împlinesc 30 de ani de când este la mănăstire!”.

Dar, n-a fost nici o programare, așa au mers lucrurile de la sine.

- Și atunci ați primit și hirotesia pentru duhovnic?

D a, tot atunci, în aceeași zi, după Liturghie, m-a hirotesit duhovnic. Și apoi la început am avut niște împiedicări din propria mea conștiință, cumva. În înțelesul că eu credeam că dacă ești duhovnic trebuie să fi și clarvăzător și nu eram și-mi era frică dând canoane oamenilor, canoane care nu le pot face, canoane care nu se potrivesc cu ei, cu persoana lor. Multă vreme nu am vrut să spovedesc, aveam tot ezitări, nu eram dispus să fac asta. Și când totuși am fost dispus, a fost așa o împrejurare că au venit doi inși la mine să se spovedească. Dar nu la mine, au întrebat de posibilitatea de-a se spovedi. Și am zis:

- „Măi fraților, vă spovedesc eu!”.

...și i-am spovedit, dar nu am avut ce face cu ei. Au fost niște oameni așa de depărtați de credință, de Biserică... Cred că pe ei i-a îndemnat cineva să se spovedească, nu a fost inițiativa lor, n-am putut să fac nimic cu ei.

Acesta-i începutul spovedaniilor mele, o spovedanie care aș putea zice că m-a nemulțumit, cu oameni care n-am putut zice: „*Te iert și te dezleg*”, pentru că nu mergeau la biserică, nu posteau, nu se rugau, oameni fără o așezare sufletească, care să promită ceva pentru viața lor.

După aceea în 1986 am fost hirotosit Protosingel și în 1988 Arhimandrit. Și apoi a venit deschiderea aceasta după 1989, în 1990 cu posibilitatea de a fi de folos oamenilor. Am călătorit mult, răspunzând invitațiilor celor ce m-au invitat, de fapt m-am invitat și singur; de exemplu la Timișoara singur m-am invitat, în înțelesul că a venit cel care acum este Episcop în Ungaria, Prea Sfințitul Sofronie, care era pe atunci student la medicină. Zice că s-a uitat în „*Convorbiri duhovnicești*”, carte scrisă de părintele Ioaniche Bălan, de fapt carte cu interviuri. Primul volum are 65 de convorbiri cu călugări din țară, dintre care și eu. Și zice că s-a uitat în convorbiri și pe mine m-a găsit cel mai potrivit pentru el și pentru părintele Agapie - că și el a venit atunci. „Cel mai potrivit” în sensul că sunt un om elastic, un om fără asprime, un om cu pogărământ, cu nu știu ce și o venit la mine. Și o vreme îndelungată s-a spovedit la mine.

Și părintele Sofronie, Prea Sfințitul de acum, îmi spune că la Timișoara se țin niște conferințe și sunt invitați și mi-a spus ce fel de conferințe, tot. Și am zis:

- „*Măi frate, aș putea face și eu o treabă din asta!*”.

Și zice:

- „*Dacă doriți noi vă invităm.*”.

Și m-a invitat.

Prima conferință am susținut-o în 1992, în 13 mai, „*Despre bucuria creștină*”. A fost o conferință tare faină, mie mi-a plăcut și le-a plăcut și la oameni. Și după aceea am zis:

- „*Măi frate, nu are rost să vin eu de la Sâmbăta până la Timișoara pentru o singură conferință. Hai, să organizăm trei conferințe, când vin eu de la mănăstire.*”.

- *Fată de Timișoara aveți o afinitate?*

Am făcut liceul acolo. Da și asta da, acum nu mai sunt oamenii din cei de demult așa ca să mă gândesc că mă duc pentru ei. Și ne-am înțeles așa ca să țin trei conferințe, și toamna când m-am dus din nou, invitat acum de ei, că nu mai eram acum invitat de mine, ne-am propus trei conferințe. Nu mai știu ce anume, și s-a constatat că la toate trei a venit lume multă, deci n-a fost așa că la una vine, la una nu vine, la toate, aceeași și alții... Și a rămas așa că de fiecare dată să țin trei conferințe. Numai de două ori nu am putut, am ținut câte una și

în rest tot trei conferințe am ținut. Așa că s-au adunat la conferințe de 10 ani, câte 6 pe an, adică, 60 de conferințe.

- *Și pe lângă Timișoara, știu că acceptați invitațiile aproape de oriunde din Țara Românească. Ați ajuns chiar până în Franța.*

Am ajuns și-n Franța, da. Am ajuns și-n Austria; în schimb în Austria n-am avut o activitate așa mai largită. Am ținut numai o predică la Biserică, dimineața într-o Duminică și seara la Vecernie. Și rest, am spovedit a doua zi în Austria.

În Franța am avut organizat conferințe și, să știi, că și acolo am văzut mâna lui Dumnezeu. Când am fost în Franța, la prima conferință, trebuia să traducă cineva pentru că eu nu știu așa bine franceză să țin o conferință, cursiv și așa nu pot, acesta-i adevărul. N-am învățat franceză într-o școală care te pregătește pentru franceză. Dar a fost o minune de la Dumnezeu, că a venit acolo la conferință o călugăriță care a fost călugărită aici în România; a stat vreo doi ani în România și știa românește ca noi și franceză ca ea, că era franțuzoaică și ea a tradus fără să fie programată ea să traducă. Era vorba că traduce Înalt Prea Sfințitul Iosif și aceea a tradus foarte bine și așa lejer și înțelegea ce spuneam eu și a ieșit o treabă excepțională. Și am rugat-o să vină și a doua zi și a venit și a doua zi și iar a tradus. Și aici am zis: „*Iată domnule, eu nu puteam programa pe maica aceea*”, Phebe o cheamă, pentru că nu știam de ea. Și Dumnezeu a rânduit așa că a venit ea și a tradus.

Zice că se mirau francezii ce bine știa franceză!

- *Ea era franțuzoaică!*

B

ineînțeleș că ea le-o spus după aceea.

- *Părinte Teofil, aveți o mulțumire, o satisfacție în toate aceste peregrinări pe care le faceți, în conferințele pe care le susțineți?*

Da, am sigur că da. Totdeauna mă bucur și mai ales când îmi iasă o treabă bună și totdeauna mi-a ieșit bună, sunt foarte bucuroși. Acum bineînțeleș că nu sunt toate la același nivel, dar totuși sunt lucruri care totdeauna mi-au dat bucurie așa și aici la noi în țară oamenii sunt receptivi, în Franța de exemplu mi se părea că nu-i prea interesa pe francezi ce le spun eu, deși am auzit că totuși i-a interesat și până la urmă ei au tradus în limba franceză, au publicat acolo în revistele lor conferințele care le-am ținut. Francezii, mi se păreau că-s mai reci, mai distanți. Au spus însă, după conferință:

- „*Părinte vă mai așteptăm pe la noi.*”.

Zic:

- „*Nu mă așteptați de pe-acum, că cine știe când oi mai veni. Îi prea lungă așteptarea.*”.

- *Părinte, aș vrea să vă întreb, așa pe parcursul vieții Sfinției Voastre, ce personalități puternice ați cunoscut, duhovnicești sau intelectuale?*

Da, nu prea am întâlnit mulți, pe părintele Arsenie, pe părintele Serafim, pe părintele Mladin, pe toți îi consider oameni deosebiți și anume pe părintele Arsenie cu capacitatea lui de propovăduire, de intuire, de sinteză. Toată lumea, dacă întrebi pe cineva dintre cei cu care a început mănăstirea de la Sâmbăta, care a fost mai mare, toată lumea spune că părintele Arsenie.

În realitate nu a fost numai părintele Arsenie, pentru că și părintele Mladin a fost un om mare în înțelesul că a scris studii deosebite și a fost și un om cald la suflet și binevoitor. După aceea, părintele Serafim Popescu. Părintele Serafim, să dea Dumnezeu să fie mulți oameni ca el, foarte delicat, foarte binevoitor, foarte cald la suflet, un om cu inimă de părinte, inimă de frate, inimă de prieten, un om odihnitor, un om odihnitor de oameni, un om al bucuriei, un om de care s-au bucurat oamenii. A și spus să se scrie pe crucea părintelui, la mormânt:

„Un om de care s-au bucurat oamenii - Arhimandritul Serafim Popescu.”.

După aceea, așa oameni cu care să am o legătură mai deosebită, nu pot să zic că am cunoscut, scriitori știu eu, poeți. Zorica Lațcu de exemplu. Zorica Lațcu a fost un poet de excepție și este, opera ei rămasă e o operă care nu poate să nu se impună atenției celor care au ajuns să o cunoască.

După aceea, știu eu pe cine am mai cunoscut așa ca să zic că acesta mi-a rămas. Am mai cunoscut oameni obișnuiți, oameni angajați în viața spirituală, preoți și credincioși și Ierarhi. Dar nu pot să zic că m-a impresionat cineva foarte mult în așa fel încât să doresc să ne mai întâlnim, să mai învăț ceva de la ei.

- Părinte, aveți ucenici?

Dragă, nu cred că am ucenici, nu cred. Părintele Serafim de la noi de la mănăstire, care acum e la studii în Grecia, m-a întrebat odată:

- „Dacă cineva zice că este ucenic al meu, eu ce să zic?”.

Și i-am spus că eu iubesc raporturile de colegialitate.

Părintele Serafim, într-adevăr mă copiază cumva și am auzit o cuvântare ținută de el la o tabără de tineri, acolo la noi la mănăstire, cu foarte multe citate de la mine, fain. Și zicea:

„Părintele Teofil spune, părintele Teofil...”.

Ca și când ar fi zis:

- „Să știți că eu sunt ucenicul părintelui Teofil.”.

La fel părintele Galaction, iar este unul care citează mult din ce scriu eu și care se consideră cumva ucenic al meu. Dar eu nu am conștiința că am făcut ceva pentru ei ca să îi modelez și să-i formez.

Am acționat ca față de oricare dintre cei care vin la mine. Părintele Daniel, de exemplu care-i acum la noi la mănăstire, iar îmi place foarte mult.

Am putea zice undeva că-i ucenicul meu. Dar nu pot să zic că eu l-am format pe părintele Daniel.

Părintele Dometie, de la noi de la mănăstire, iarăși este un om despre care aș putea zice că l-au format alții și a venit la mănăstire. El are Facultatea de Electronică, părintele Daniel are Silvicultura făcută, acum e și student la Teologie.

Părintele Matei, iară e un om care ar putea zice într-un fel că-i ucenicul meu. Dar eu nu zic să zică, pentru că eu nu consider că am făcut ceva pentru ei ca să-i modelez și să-i formez.

- Nu v-ați propus să vă faceți ucenici?

Nu, nu mi-am propus, eu am lucrat așa cum a venit, cum au venit lucrurile. Dacă a venit la mine la spovedit, dacă a putut, a învățat ceva de la mine din predicile mele, din cuvântările care le-am ținut pentru obște la spovedanie, din cărțile care le au la îndemână, cele 11 cărți, dacă au învățat ceva și au învățat sigur. Într-un fel sunt ucenici ai mei, dar în altfel nu sunt pentru că eu nu m-am ocupat în mod special de ei ca să-i formez cum sunt formați, deși îmi place foarte mult cum se prezintă.

- Părinte Teofil, sunteți un om calculat, rațional, pe de-o parte iar pe de-altă parte sunteți un om elastic, cum spuneți, cu o larghețe, o largime în privire, în felul de a vedea lucrurile. Cum ați ajuns la această stare de fapt?

Odată eram la Teologie, în curtea Teologiei și era un părinte profesor, Dumitru Călugăr îl chema - era un om glumeț așa - și stăteam de vorbă acolo cu mai mulți și cu studenți și a venit vorba despre Prea Sfințitul Teodor Scorobeț, cel care a zis că: „Dă Dumnezeu alte daruri”. Și mie mi-a plăcut tare mult de părintele acela că era cam cum îi părintele Serafim cald la suflet, binevoitor, echilibrat. Și zic eu:

- „Oare prin ce osteneală s-a făcut Prea Sfințitul Teodor așa de bun, așa cum e el?”.

și zice părintele Călugăr, profesorul Dumitru Călugăr, zice:

- „Prin osteneala lui Dumnezeu, că așa l-a lăsat Dumnezeu!”.

Așa și eu, nu cred că am făcut ceva anume, mi-am format o perspectivă pe bază de Filocalie, de Pateric, pe bază de învățăturile părinților duhovnicești, câte au ajuns la mine, pentru că eu totuși mi-am copiat multe cărți, multe scrieri din învățăturile părinților. Mi le-am copiat în braille, le-am putut studia, le-am putut aprofunda, le-am putut asimila și am făcut treaba aceasta și cred că tot ce am făcut, m-a realizat. Eu am o vorbă:

„Tot ceea ce faci te și face.”.

Tot ce am făcut a contribuit la ceea ce sunt și așa am ajuns cum sunt. Nu mi-a plăcut niciodată exagerările, nu mi-a plăcut niciodată oamenii dezechilibrați, nu mi-a plăcut niciodată oamenii care-și dau importanță, care vreau să iasă-n față, care vreau să se pună în atenție, nu, nu mi-a plăcut

niciodată și nici acum nu îmi place. Când auzeam pe cineva vorbind într-o situație din aceasta când era de față un Ierarh și că: „Înalt Prea Sfinția Voastră, nu știu ce și nu știu cum.”. Niciodată nu mi-au plăcut treburile astea.

- *Părinte, dacă spunei că nu ai urmărit să vă faceți ucenici, prieteni ai urmărit?*

O, da. Nu prea am urmărit nici să-mi fac prieteni, dar mi-am făcut prieteni fără să urmăresc. Așa că dacă oamenii se potrivesc unii cu alții, devin prieteni, nu există o metodă de împrietenire. Să te faci prieten cu omul care ți se potrivește, care are aceleași vibrații ca tine. Eu de exemplu, pot să zic că m-au găsit pe mine prietenii mei, nu i-am găsit eu pe ei, că nu aveam unde să-i caut. La Timișoara am fost ajutat în vremea liceului foarte mult de un coleg al meu, cu care m-am și împrietenit și care mi-e prieten și acum după 54 de ani de când am terminat liceul.

- *Domnul Sorin?*

Sorin Stoian, da. Ce fain! De treabă Sorin și acum e binevoitor și abia așteaptă să mă duc la București și să mă cărăușească.

El și-a dus viața lui de fapt cu mult diferită de viața mea, dar am ținut legătura cum am putut și acum la bătrânețe omul s-a întors. N-am fost niciodată distanțați, în înțelesul că nu ne-am potrivit și-n înțelesul că el o dus o viață nerânduită, o viață cum o duc cei mulți în lumea aceasta, dar acum la bătrânețe s-a mai așezat și el și îi parcă mai binevoitor decât pe la mijlocul vieții.

- *Părinte, ai mai amintit de cărți și cum țineți legătura să zic așa, cu noile apariții, cum luați cunoștință cu ele?*

În general nu țin legătură pentru că nu pot să citesc singur, dar unele dintre ele care mi se par mai reprezentative și pe care le pot avea la îndemână... Timp să am mai mult, dar nu am destul timp! Unele sunt foarte apropiate de mine prin înregistrări pe casete, le înregistrăm pe casete și după aceea, eu în măsura în care am timp, le ascult, le studiez, le aprofundez și am cunoștință și de unele cărți. Dar nu prea multe că nu am vreme de ele.

Am și multe cărți deja imprimate, multe de care nu m-am putut ocupa. Și cărțile astea cu idei multe, e greu de-a le asimila. Totuși, ce pot fac. Și acum, să știți că nu-mi ajută nici mintea cumsecade; sunt bătrân și nu mai am tinerețe de minte, nu pot memora cum memoram în tinerețe. Acum trebuie să buchisesc, trebuie să tocesc ca să pot să rețin.

- *Dar aveți suficient de multe cuvinte împlântate în minte și-n inimă, pe care le folosiți...*

Bine, le am pentru că le-am adunat în cursul anilor și chiar și Mitropolitul nostru se mira că ce acumulări am în suflet. Doar nu m-am pomenit acum în viață, m-am pomenit de o viață întreagă; în atâția ani aduni.

Pe mine mă favorizează faptul că adun lucruri inedite, sunt lucruri pe care le-am învățat de la unul, de la altul, le-am auzit. De exemplu de la profesorul Ghibu, care mi-a făcut urarea când ne-am despărțit:

„Părinte Teofil, să-ți țină Dumnezeu mintea și sănătatea!”

E o perlă urarea aceasta: „*mintea și sănătatea*”. N-o zis „*sănătatea, mintea*” sau numai „*mintea*”, ci „*mintea și sănătatea*” și-ntâi mintea și apoi sănătatea. Sau de exemplu un fotograf din Sibiu când se ducea cineva să se fotografieze la el, el fiind sas, știa că omul vrea să aibă o față senină și zicea, în loc să zică altceva, zicea:

„Gândiți frumos!”

Adică să se gândească la ceva frumos, dar el nu zice: „*Gândiți-vă la ceva frumos!*” Poate i se părea prea lung cuvântul sau știu eu și zicea „*Gândiți frumos!*”

Și asta, iar e treabă care mi-a plăcut și am luat-a de bună pentru cealaltă vreme a vieții mele:

„Gândiți frumos, gândiți frumos ca să trăiți frumos și să fiți fericiți!”

Sau cuvintele acelea aduse din Germania, pe care nu le-ar mai fi băgat nimeni în seamă dacă nu le țineam eu în seamă și să le pun în atenție:

***„Pace celor ce vin,
Bucurie celor ce rămân,
Binecuvântare celor ce pleacă!”***

Iar, niște lucruri care nu le găsești oriunde și care sunt frumoase. Oamenii când le spun așa ceva toți caută să și le noteze, să le țină minte, să le repete:

„Pace celor ce vin, Bucurie celor ce rămân, Binecuvântare celor ce pleacă!”

După aceea, cuvintele de la părintele Arsenie Boca:

„Să-ți ferești capul de frig și de prostie!”

Părintele i-a spus unui student care s-a dus cu capul descoperit la el, fiind frig. A zis:

- „*Mă, să-ți ferești capul de frig și de prostie!*”

Iar, e un cuvânt care altul nu l-ar mai fi ținut minte sau nu s-ar mai fi gândit la el. Eu dacă l-am apucat, l-am folosit. Sau:

„Cine face curte, nu face carte!”

I-a spus unui tânăr pe care l-am cunoscut:

- „*Măi, ocupă-te de școală, că cine face curte, nu face carte.*”

Iarăși un cuvânt care e bine să-l reții sau din cuvintele părintelui, de exemplu, spune despre omul care se socotește nedreptățit și el de fapt e pedepsit, dar nu-i nedreptățit. E pedepsit pentru fapte rele reale, zice:

„Bobul lui de grâu se preschimbă-n tăciune, iar el se crede grâu nedreptățit.”

Adică el nu știe că-i tăciune; el se crede grâu nedreptățit, în timp ce, de fapt, este tăciune.

„În mintea strâmbă și lucrul drept se strâmbă!”

sau:

„Cea mai lungă cale e calea care duce de la urechi la inimă.”

sau:

„Tu ești sinteza harababurii din casa voastră.”

Lucruri de felul acesta, pe care alții nu le au și nu au de unde să le aibă și uite, că te duci cu ele, le spui, omul poate le uită și el, dar bine că nu le uiți tu care le spui.

- Părinte Teofil, o viață de om n-avem cum s-o epuizăm într-un interviu. Totuși, aș mai avea două întrebări. Și anume: de unde această grijă, această preocupare și chiar să zic eu, multă grijă pentru studierea textelor Sfintelor Slujbe?

Dragă, eu mi-am dat seamă că Sfintele Slujbe sunt comoara Ortodoxiei noastre, Ortodoxia noastră dacă vrea să se prezinte ca Ortodoxie, nu are cu ce se prezenta cu altceva mai mult decât cu Sfintele Slujbe. Preocupări sociale nu prea sunt, preocupări de școală teologică au cei care fac școală teologică, preocupări de formarea oamenilor ca misionari nu sunt și atunci dacă e vorba să se prezinte Ortodoxia cu ceva se prezintă cu Sfintele Slujbe. Și când eram eu student la Teologie, eu știam foarte multe texte, Liturghia o știam din participarea mea la Sfintele Slujbe, știam Ecteniile, tot ce zice preotul de s-aude în Biserică știam, mai știam și Tropare pe care le auzeam în Biserică. Și la Teologie, părintele Gheorghe Șoima - Dumnezeu să-l odihnească! - profesor de muzică și tipic, el ne-o atras atenția asupra conținutului textelor liturgice. Eu până atunci mergeam la Biserică, știam Tropare pe de rost, dar nu le aprofundam, nu știam ce putere au ele, ce putere pot să aibă în conștiința omului. Am luat-o de bună ceea ce ne-a spus părintele Șoima și am urmărit și am învățat și după aceea mergând la mănăstire fiind mereu la slujbe, am surprins atâtea și atâtea texte, pe care în altă parte nu aveam de unde să le aud sau nu le-aș fi auzit pentru că slujbe nu se fac la parohii cum se fac la mănăstire. Și am învățat ba una, ba alta. Am găsit ceva care mi-a plăcut: „*Gata învăț!*” Și acum învăț numai că acum învăț mai greu. Trebuie să buchisesc ca să învăț, dar învăț și acum, mie îmi place foarte mult. Și asta este de fapt și punctul de contact al credinciosului cu Biserica: slujbele. Ortodoxie fără Liturghie nu există, ori Ortodoxie fără slujbele Bisericii nu există și atunci dacă vrei să faci ceva autentic ortodox și să-ți aduni ceva autentic ortodox înveți slujbele, înveți de la slujbe, înveți ce poți învăța din cuprinsul Sfintelor Slujbe.

- *Și o ultimă întrebare, părinte Teofil, nădăjduiți cu ajutorul lui Dumnezeu să vedeți ceva în lumea cealaltă, în veșnicie?*

Dragă, m-am mai gândit eu la treaba asta singur, că dacă eu doresc să văd lumea aceasta și n-o pot vedea, în veșnicie o să văd lumea care va fi în veșnicie?

Și răspunsul mi-a fost acesta:

Dacă Dumnezeu va zice către mine:

- „*Să știi că eu și-n veșnicie pe tine tot așa te las!*”,

n-aș putea zice altceva, decât:

- „*Slavă Ție, Doamne, slavă Ție!*”.

Adică eu cum sunt, sunt împlinit, nu mai trebuie să am ceva ca să mă împlinesc, sunt mulțumit cu cât este. Știu că alții au mai mult, știu că alții pot mai mult, mă bucur că pot ei și ce nu pot eu, nu mă deranjează cu nimic pentru că viața nu se trăiește prin comparație și nici nu doresc să am ceva ce nu pot avea. Nu eu am venit pe lumea aceasta cu voința mea în situația aceasta de știrbire, de îngrădire; nu eu o să hotărâsc ceea ce urmează în cealaltă vreme a vieții mele și în veșnicie.

Vreau ce vrea Dumnezeu cu mine!

- *Părinte Teofil, vă mulțumim și vă dorim ca Dumnezeu să vă țină mintea, sănătatea și bucuria pe care o aveți!*

Doamne ajută! Așa să fie!

Întâlniri cu oameni iubitori de Dumnezeu

- *Părinte Teofil vă propun să avem un dialog, o convorbire despre oamenii pe care Dumnezeu vi i-a scos în cale de-a lungul vieții, oameni care într-un fel sau altul s-au adăugat la viața sfinției voastre și v-au ajutat. Și vă propun să discutăm despre oameni de cultură, despre părinți sau maici deosebite cu care v-ați întâlnit. Care este primul om deosebit cu care v-ați întâlnit și care v-a marcat apoi cealaltă vreme a vieții sfinției voastre?*

Cred că primul om deosebit pe care l-am întâlnit a fost părintele Ioan Opriș, preot tânăr care a slujit în satul meu – satul Topârcea – și părintele acesta, vreme de doi ani, i-a marcat cumva pe cei care l-au putut înțelege. De ce? Pentru că el a terminat Teologia în 1938 sau în 1939 și din 1940 până în 1942 a fost preot în satul meu.

- *Deci preotul din satul Topârcea?*

Da, și părintele Ioan Opriș era un om cult și eu eram mic, chiar pot să zic, 11-13 ani și stătea de vorbă cu mine. Îl întrebam și eu anumite lucruri. M-a marcat, m-a modelat cumva. Era binevoitor față de mine, rețineam din afirmațiile lui anumite adevăruri pe care le-am dus apoi toată viața.

- *Le țineți minte până acum, aveți așa un cuvânt de la părintele Ioan Opriș sau o atitudine?*

Da, de exemplu cuvântul că: „*Dacă faci altfel decât crezi, ajungi să crezi cum faci*”.

- *Adică să nu fi duplicitar.*

Da, adică dacă nu ești convins de ceea ce faci și faci altfel decât crezi tu că trebuie făcut, cu vremea ajungi să-ți schimbi și punctul de vedere, credința care o ai.

- *Probabil de aici a-ți scos apoi cuvântul: „Ce faci, te face”?*

Nu știu ce legătură a avut. Cu vremea am ajuns la gândul că: „*Ce faci, te face*”, adică se adaugă la ce ești. Părintele Arsenie Boca are undeva un cuvânt scris la pictura cu Judecata de Apoi de la Drăgănescu, ca din partea faptelor omului: „*Tu ești noi*”, adică „*Tu ne-ai realizat pe noi, noi te-am realizat pe tine*”. Și asta bineînțeles n-o știu decât de curând, adică de vreo 20 de ani – 25 de ani. Dar părintele Ioan Opriș știu că a spus cuvântul acesta:

„*Dacă faci altfel decât crezi, cu vremea ajungi să crezi așa cum faci*”.

Pe părintele Opriș l-am auzit ținând predici. Predicile lui erau peste înțelegerea oamenilor de la țară. Era format prin școală și era cumva condus de școala pe care o făcuse. Am mai ținut legătura și după ce a plecat din satul meu; când eram student la Teologie l-am auzit vorbind pentru studenți și el atunci a venit cu cuvântul Fericitului Augustin pe care eu îl spun de multe ori:

„Copilul este tatăl omului mare”.

Cuvântul acesta el l-a găsit într-o carte scrisă de Episcopul Ioan Suci, episcop greco-catolic și l-a spus în înțelesul acesta că fiecare dintre noi cuprindem pe copilul de odinioară în existența noastră. Așa că se poate spune „Copilul este tatăl omului mare” în înțelesul că nu poți ajunge mare fără să fi trecut prin starea de copil, prin faza copilăriei. Iarăși este un cuvânt care mi-a rămas de la părintele Ioan Opreș.

După aceea mi-a dat niște indicații prețioase în legătură cu teza mea de licență. Pregăteam o teză de licență în 1952 despre „Învățătura despre mântuire în Noul Testament” și am făcut și o introducere pe care i-am prezentat-o profesorului la care urma să am lucrarea – părintele profesor Grigorie Marcu – și el a zis că e foarte bine, dar părintele Opreș mi-a atras atenția asupra faptului că dacă vreau să scriu o lucrare despre mântuire, fiecare din capitole trebuie să aibă în titlu cuvântul „mântuire”: pregătirea mântuirii, mântuirea obiectivă, mântuirea subiectivă, desăvârșirea mântuirii; neapărat trebuie să fie în fiecare titlu cuvântul „mântuire”. Și am ținut seama de asta și am făcut așa cum mi-a spus.

Deci s-a imprimat cumva părintele în existența mea, cu ideile pe care mi le-a dat. La fel părintele Opreș a avut și niște îndrumări în legătură cu felul în care prezinți o chestiune, niște cuvinte de retorică, felul de a exprima anumite lucruri. A fost foarte bun cunoscător a multor lucruri pe care alții nu le băgau în seamă, iar târziu, acum în jurul anilor 2000, mi-a făcut niște aprecieri pozitive în legătură cu cartea mea: „Cuvinte către tineri”; cincizeci și șase de aprecieri în legătură cu această carte, mai presus de tot ce m-aș fi așteptat; nici eu care am scris cartea nu puteam să scot atâtea concluzii câte a scos părintele Opreș.

- Asta înseamnă că și părintele v-a prețuit.

- Da, ne-am avut foarte bine.

- Mai trăiește părintele?

- Nu, a murit nu demult. A murit la aproape 90 de ani.

- Care a fost apoi alt om care v-a marcat?

Un alt om a fost părintele Arsenie Boca. Prin părintele Opreș am ajuns să știu de părintele Arsenie Boca. Era la Sâmbăta. Mitropolitul Nicolae Bălan restaurase Mănăstirea de la Sâmbăta, i-a dat un început și părintele Arsenie s-a așezat între cei trei cu care s-a făcut începutul Mănăstirii de la Sâmbăta; deci a fost părintele Arsenie, părintele Nicolae Mladin care după aceea prin purtarea de grijă a mitropolitului Nicolae Bălan a ajuns profesor de morală la Sibiu și părintele Serafim Popescu care, din 1940 și până în 1990, a fost preot și duhovnic al mănăstirii. Fiecare din acești trei – cu care s-a început Mănăstirea de la Sâmbăta – au avut o influență asupra mea.

În 1942, la sugestia părintelui Ioan Opreș, m-am dus la Mănăstirea de la Sâmbăta și l-am cunoscut pe părintele Arsenie. De fapt, eu mi-am dorit să merg

la Mănăstirea de la Sâmbăta ca să fiu acolo călugăr. Nu știam eu prea multe nici despre părintele Arsenie, nici despre alți părinți care erau atunci în mănăstire (de exemplu părintele Serafim), dar știam că cineva care e în mănăstire participă la slujbe, face slujbe, e într-o sferă pe care în altă parte nu o găsești și așa fi vrut să mă fac călugăr. Și cu gândul acesta m-am dus la Sâmbăta. Înainte însă i-am scris părintelui Arsenie o scrisoare în care mi-am exprimat dorința de a mă face călugăr. Părintele mi-a răspuns printr-un intermediar, un diacon, pe atunci era în mănăstire la Sâmbăta, Vasile Șortan și mi-a pus în atenție rugăciunea cu care se mântuiesc călugării:

„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”.

După aceea am ajuns la Sâmbăta și am vorbit cu părintele. Părintele a vorbit cu mine ca și cu un om mare. Mi-a pus în atenție rugăciunea spunându-mi să o zic cu cuvântul gândit, deci în minte și să o lipesc de respirație, în felul următor: între respirații, acolo unde nici nu tragi aer în piept nici nu dai afară, în clipa aceea în care se trece de la o respirație la alta, să zic: „Doamne”, apoi trăgând aer în piept, odată cu asta, să zic: „Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu”, și dând aerul afară din piept să zic „miluiește-mă pe mine, păcătosul”. În principal asta mi-a zis părintele. Eu i-am spus că dacă nu pot rămâne la mănăstire o să mă duc să fac școală și părintele mi-a zis că: „Școala nu te duce la mântuire”, dar totuși el făcuse școală. Eu asta nu am luat-o așa în seamă; m-am gândit că și așa eu nu fac școală ca să mă ducă la mântuire, fac școală pentru că și eu vreau să fac școală, pentru că și părinții mei n-ar fi de acord să renunț la școala pe care așa fi putut-o face. Nu mă gândeam atunci că o să fac eu Liceul și Teologia, dar mă gândeam să-mi continui școala începută la Cluj, o Școală specială pentru nevătători unde am urmat cinci clase.

- Școala v-a ajutat în multe privințe dar, cum ați zis, în multe lucruri v-a și încurcat.

- Da.

- Deci, părintele și avea și n-avea dreptate.

Da, părintele și-a dat seama că totuși, poate că într-un fel, așa fi mai limpezit dacă n-aș face școală. El nu m-a oprit să nu fac școală, dar mi-a atras atenția că școala nu este principală; mai principal ar fi să zic „Doamne Iisuse Hristoase” și să rămân la asta, numai că eu nu am fost de acord. Nu m-am împotrivit, dar i-am spus că totuși o să fac școală și apoi am văzut până la urmă, după ce am terminat Teologia, că părintele are dreptate. Apoi cu părintele Arsenie nu m-am mai întâlnit până în 1965.

- Atunci părintele mai era la Sâmbăta?

Nu, părintele a stat la Sâmbăta până în anul 1948. În '48, în urma evenimentelor de atunci, mănăstirea greco-catolică de la Prislop, care de fapt a fost mănăstire ortodoxă devenită greco-catolică, a fost părăsită de călugării greco-catolici și, făcând parte din Eparhia Sibiului, mitropolitul

Nicolae Bălan l-a dus pe părintele Arsenie la Prislop să organizeze mănăstirea. Acolo părintele a rămas din '48 până în '59, când a fost obligat să plece din mănăstire, datorită presiunilor politice de atunci, de concepție materialistă.

- *Și în special datorită misiunii pe care el o făcea, misiune cu care regimul nu era de acord.*

Da. În '59 a trebuit să plece, a plecat la București unde s-a încadrat la Atelierele Patriarhiei ca pictor de icoane, pentru că părintele pe lângă Teologie avea și Școala de Belle Arte, cum se numește acum Școala de Arte Vizuale.

- *Părintele a făcut și câțiva ani de medicină sau a urmat cursurile...*

În timpul cât a fost la București a urmat și cursuri de medicină, n-a fost înscris la medicină, dar participa la cursuri de medicină.

Așadar, a făcut pictura și sculptura. Mitropolitul aflând că are talent la pictură a aranjat să aibă o bursă pentru a face și școala aceasta de pictură. Și având școala aceasta a avut o meserie pe care și-a pus-o în lucrare după ce nu a mai putut să stea în Mănăstirea de la Prislop și nici într-o altă mănăstire. Și ultimii 30 de ani părintele i-a petrecut în afară de mănăstire, până în '89 când a trecut la cele veșnice.

Părintele a avut o influență asupra mea, în sensul că mi-a dat direcția aceasta a rugăciunii de toată vremea; eu zic „*rugăciunea de toată vremea sau de vremea cât o poți face*”, pentru că rugăciunea aceasta este angajantă și părintele n-a făcut nici o teorie în legătură cu ea pentru că mi-a spus s-o zic și am zis-o, și apoi teoria pot să zic că am făcut-o eu.

- *Părinte Teofil ce cuvinte deosebite ați reținut din întâlnirile cu părintele Arsenie și apoi și din scrierile sfinției sale?*

Cu părintele Arsenie m-am întâlnit în 30 august 1942. Rețin și acum predica pe care a ținut-o, probabil știind că părintele Arsenie e un om deosebit, am avut o atenție deosebită. Era duminică în care s-a citit Evanghelia de la Matei, capitolul 22, cu nunta fiului de împărat. Părintele s-a oprit în special asupra părții aceleia în care e scris că la nunta fiului de împărat a intrat și un om care nu avea haină de nuntă și că a fost scos de la nuntă și aruncat în întunericul cel mai din afară, după ce a fost legat de mâini și de picioare. Și părintele s-a raportat la această parte din Evanghelie spunând despre „haina lui de nuntă” că și-a văzut-o murdară ca o spălătoare – expresia lui „*murdară ca o spălătoare*” – și că a fost preocupat să-și curețe haina, și după o vreme –, n-a spus câtă vreme a trecut – și-a văzut-o albă, curată, doar cu o singură pată. N-a spus ce reprezenta pata aceea; a spus doar că în vedenia pe care a avut-o (cu un copil care i-a arătat haina lui de nuntă) s-a adresat copilului cu cuvântul „*Doamne*”, și când i-a spus că mai are un păcat s-a gândit că asta ar fi putut să fie cel de-al doilea, că a întâmpinat vedenia cu „*Doamne*”, pentru că „*Doamne*” nu se spune decât cu raportare la Dumnezeu, la Domnul nostru Iisus Hristos și a mai precizat că nici chiar la Maica Domnului nu trebuie să ne adresăm cu cuvântul

„Doamne” și că greșesc toți aceia care zic, de pildă: „*Doamne, Maica Domnului*”.

Și asta a fost prima temă, a doua a fost despre responsabilitatea păstorului de suflete după proorocul Iezechiel și a treia despre vrednicia care trebuie să o aibă cineva ca să se împărtășească cu Trupul și Sângele Mântuitorului în raport cu cuvintele Sfântului Apostol Pavel din Epistola întâia către Corinteni, din capitolul XI, unde citim:

„Să se cerceteze însă omul pe sine și numai așa să mănânce din această pâine și să bea din acest pahar. Că cine mănâncă și bea cu nevrednicie, mănâncă și bea sieși osândă. De aceea, între voi sunt mulți slabi și bolnavi și bună parte mor”.

A insistat asupra acestei afirmații a Sfântului Apostol Pavel și aveam impresia că se referă și la bolile fizice, deși până la urmă eu n-am mai fost de acord cu asta pentru că am zis că sunt mulți oameni care nu se împărtășesc niciodată și totuși se îmbolnăvesc, și sunt oameni care se împărtășesc cu vrednicie și totuși se îmbolnăvesc, așa că nu e sigură afirmația făcută de părintele Arsenie. Dar nu atunci m-am gândit la asta, pentru că atunci am primit totul așa de-a gata, ci cu prilejul întâlnirii cu părintele Arsenie care știa că eu vreau să merg la mănăstire. Părintele a afirmat atunci că:

„Nu toți cei din lume se prăpădesc, nici toți cei din mănăstire se mântuiesc”.

Și l-am mai auzit vorbind cu niște copii la care le-a prezentat un fel de lecție în legătură cu predica pe care a ținut-o. S-a adresat copiilor și le-a spus ce este cugetul sau conștiința:

„Cugetul sau conștiința este glasul lui Dumnezeu care vorbește în om și arată ce e bine și ce e rău.”.

Luni, a doua zi, a vorbit și pentru credincioșii care au mai rămas în mănăstire și le-a spus despre necazurile care vin părinților prin copii. A exceptat pe unii de la cuvântarea aceea, adică i-a trimis de acolo, nu i-a lăsat să-l asculte. Pe mine m-a lăsat să-l ascult, și l-am ascultat și pot să zic că m-am folosit, în sensul că am înțeles – din ce a spus părintele – necazurile care vin părinților prin copii. Era în timpul războiului. Le-a spus oamenilor ca cei care vin de pe front să nu aibă legături trupești decât atunci când ajung la deplină liniștire, când nu mai visează cu ororile războiului.

Pot să zic că am înțeles anumite lucruri, nu foarte bine atunci, însă știu că părintele a fost preocupat de cheștiunea aceasta a legăturii între părinți și copii, în sensul că spunea:

„Copiii sunt prelungirea părinților”;

„Copiii sunt oglinda părinților”;

„Fiecare copil este o sinteză a înaintașilor, a părinților, a bunicilor, a străbunicilor pe care o duce cumva în spatele lui cam patru generații, care după acestea ies la iveală în viața celui care vine pe lume”;

„Fiecare aduce din străfunduri de existență bune și rele pe care le însumează în sine”;

„Fiecare dintre noi ducem un necredincios în spate, un ateu în spate, trupul pe care nu-l putem convinge”;

„Fiecare dintre noi trebuie să ne orientăm după îndrumătorul nostru duhovnicesc”;

„Bobul de grâu se preschimbă în tăciune, iar el se crede grâu nedreptățit”;

„În mintea strâmbă și lucrul drept se strâmbă”;

„Cea mai lungă cale e cea care duce de la urechi la inimă”.

Apoi în 1965, când l-am căutat pe părintele la București la Atelierele de pictură ale Patriarhiei, mi-a spus că:

„Teologie pot face și păgânii și necredincioșii”;

„Nu e important atât să faci studiu teologic, ci important este să ai o cunoștință, nu din cărți, ci din făptuire”.

Mi-a pus în atenție și stihira de la slujba Înălțării Domnului Hristos:

„Cu dumnezeiescul nor fiind acoperit, gângavul a spus legea cea scrisă de Dumnezeu, că scuturând tina de pe ochii minții vede pe cel ce este și se învață cunoștința duhului cinstind cu dumnezeiești cântări.”.

A analizat această zicere în sensul acesta că „dumnezeiescul nor” e Duhul Sfânt, că „cel gângav” e Moise, că *Moise a înlăturat tina de pe ochii minții și prin aceasta a ajuns să-l vadă pe Dumnezeu, că a avut o cunoștință prin Duhul Sfânt*, iar rezultatul a fost că a adus cântarea lui Dumnezeu și că fiecare dintre noi putem să ajungem la această stare de-a ne întâlni cu Dumnezeu în conștiința noastră curată: *„Fericiți sunt cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”*; lucruri de felul acesta care mi-au rămas pentru cealaltă vreme a vieții și la care am luat aminte. După aceea am mai luat aminte când am urmărit din scrierile părintelui; am avut „Cărarea Împărăției” în manuscris, de fapt nu în manuscrisul părintelui ci o transcriere.

- Părinte Teofil, ce daruri deosebite avea părintele Arsenie Boca și ce v-a impresionat cel mai mult pe sfinția voastră la el?

Nu știu ce m-a impresionat; atunci eu nu eram așa de impresionat de afirmațiile pe care le făcea. Ceea ce am înțeles eu atunci și după aceea și mai târziu, a fost faptul că părintele avea multe cunoștințe din diferite domenii: avea cunoștințe teologice, cunoștințe de artă, cunoștințe de medicină și lucra cu toate acestea, de-a valma, poate că nici el singur nu știa cu ce domeniu de cunoștințe lucrează. A avut o putere de sinteză și o putere de a sesiza esențialul din orice lucru, și o putere de a se raporta la chestiuni speciale, direct, cu curaj, așa că oamenii au rămas întotdeauna impresionați de prezența părintelui. L-au căutat pe părintele mai mult decât pe alți părinți. Tot atunci era la Sâmbăta și părintele Serafim și a rămas la Sâmbăta, însă părintele Serafim nu a fost un om

cu o prestanță deosebită sau ceea ce a făcut părintele Serafim nu a fost de măsura de a-i impresiona pe oameni. Nu că n-ar fi vrut poate să impresioneze, ci pentru că atât erau măsurile părintelui Serafim.

Oamenii în general au considerat că părintele Arsenie este un om cu dar de la Dumnezeu, că are niște calități pe care ceilalți nu le au – și într-adevăr avea niște calități – numai că de multe ori calitățile pe care le avea părintele puteau fi explicate și altfel decât că are cunoștințe de la Dumnezeu, anume că Dumnezeu i-a dat, l-a inspirat să știe anumite lucruri.

- Oricum, părinte, un lucru e cert că și atunci cum spuneai, dar chiar și acum, după ce părintele a trecut, sunt foarte mulți credincioși, fie care l-au cunoscut, fie care nu l-au cunoscut direct, dar care merg și acum în pelerinaj la mormântul părintelui de la Prislop.

Da, fără îndoială, părintele s-a impus cumva în atenția oamenilor și foarte multă lume îl căuta. Grupuri mari de oameni veneau la Mănăstirea Sâmbăta. Tineri și bătrâni împresurau mănăstirea cu prezența lor acolo. Mitropolitul Antonie a fost și el între cei care l-au căutat pe părintele Arsenie, și nu numai el și alți studenți de la Teologie sau de la alte facultăți din București. Într-adevăr, părintele a avut un dar, o putere de atracție pe care dacă nu o ai, nu poți să ai nici rezultatele pe care le-a avut părintele.

După '48, după ce părintele nu a mai fost la Sâmbăta, unii dintre ei s-au dus la Prislop și după aceea nu mai știu ce au făcut, ce s-a mai întâmplat cu ei. În orice caz, în cuprinsul Mănăstirii de la Sâmbăta au fost câțiva care s-au angajat la viața călugărească și care n-au rămas, chiar dacă au avut o legătură cu părintele Arsenie. De exemplu, părintele Vasile Șortan după ce a plecat să facă Medicina s-a găsit cu o soră de mănăstire care era de la Episcopia din Cluj, s-a căsătorit cu ea și a avut doi copii; deci nu a mers pe calea călugăriei. Părintele Ioan Tomescu care și el a fost în legătură cu părintele Arsenie și care, nemulțumit de relațiile pe care le-a avut cu Mitropolitul Nicolae Bălan că nu l-a sprijinit destul, s-a scârbit și a plecat din mănăstire; de fapt a plecat din viața mănăstirească.

- Acum asta nu depinde numai de părintele Arsenie

Vreau să spun că impactul a fost diferit, nu toți oamenii au avut aderență la părintele Arsenie chiar dintre cei care ar fi putut să aibă, pentru că au fost în legătură cu părintele și l-au cunoscut și l-au auzit și au ascultat atâtea cuvântări și l-au văzut ce evlavie are ca slujitor. După aceea să ne gândim la o familie de sectari care era aproape de mănăstire, la vreo jumătate de kilometru – un kilometru de mănăstire și care tot sectari au rămas, chiar dacă venea atâta lume la părintele Arsenie. Nu a avut o aderență...

- Zicea totuși părintele „Ajutați-mă ca să vă pot ajuta”

Da, el zicea către oameni: „Mă, ajutați-mă să vă pot ajuta”. Nu poți să contești diferite calități ale părintelui pe care le-a avut mai mult decât alții. Eu consider că părintele Arsenie a fost personalitatea cea mai de vârf dintre câți „lucrători” am cunoscut eu în Biserică; n-am cunoscut pe cineva mai

deosebit decât părintele Arsenie, deși mie personal mi-a convenit mai mult părintele Serafim.

Părintele Serafim a fost un alt om pe care eu l-am cuprins în ființa mea, în viața mea. L-am întâlnit când l-am întâlnit pe părintele Arsenie. Despre părintele Serafim n-am știut ceva deosebit, nu l-am căutat anume, dar m-am întâlnit cu părintele Serafim și ne-am avut bine și am stat împreună vreme de aproape 50 de ani. A fost un om cald la suflet, un om învăluitoare, un om binevoitor, un om odihnitor de oameni, un om de care s-au bucurat oamenii, un om care mi-a plăcut foarte mult.

- *Ce cuvinte ați reținut de la părintele Serafim?*

D

e la părintele Serafim am reținut că:

„*Creștinismul e viață, nu e gheață*”;

„*Părintele Stăniloae prin traducerea Filocaliei a adus cerul ortodox pe pământul românesc*”,

După aceea curajul pe care îl dădea el oamenilor, zicând: „*Fruntea sus*”; faptul că era binevoitor față de oamenii care veneau în legătură cu el. În legătură cu mine zicea:

„*Copile, mă bucur de succesele tale, cum mă bucur de succesele mele*”,

un cuvânt extraordinar! Chiar dacă n-aș fi știut nimic altceva despre el, mie mi-ar fi ajuns să știu că se bucura de succesele mele, deci de binele altuia:

„*Eu mă bucur de succesele tale, cum mă bucur de succesele mele*”.

Era un om vesel, un om binevoitor, un om care s-a impus nu prin strădania lui, ci prin existența lui.

- *Ați luat ceva din optimismul părintelui, pentru că și sfinția voastră sunteți un om al bucuriei, un om optimist.*

Da, cred că noi ne-am potrivit. Acum nu știu, poate că eu am avut optimismul ăsta și înainte de a mă întâlni cu părintele Serafim. Dar ne-am potrivit foarte bine, ne-am conectat așa și am făcut o constatare și anume că prietenii părintelui Serafim erau și prietenii mei, și prietenii mei erau și prietenii părintelui Serafim, adică dacă venea cineva în legătură cu mine și îl puneam în legătură cu părintele Serafim, gata, imediat se conecta la părintele Serafim sau dacă cineva era prieten cu părintele Serafim și ajungea în legătură cu mine, gata, și eu eram prieten cu ei. Era o efuziune de bucurie, de căldură sufletească.

Părintele Serafim însă era puțin cam absent și mai ales către sfârșitul vieții lui. Nu poți să zici că era bolnav. El cam uita, de fapt cam de când îl știu eu uita, însă nu era un uituc, ci un om care nu lua aminte prea mult și așa că până la urmă pierdea din vedere anumite lucruri, și nu se raporta foarte bine la realitățile veacului acestuia și avea impresia că lucrurile au rămas așa cum a fost el când era tânăr și când era student. În sfârșit, eu m-am avut foarte bine cu

părintele, l-am ales pe părintele. Dacă m-ar întreba cineva acum pe cine aş fi ales, pe părintele Arsenie sau pe părintele Serafim, aş fi zis că pe părintele Serafim şi de fapt asta era realitatea. Şi mai ziceam eu câteodată că dacă s-ar putea face un om din doi, mi-ar conveni un om cu mintea părintelui Arsenie şi cu inima părintelui Serafim. Părintele Serafim avea o inimă caldă, o inimă binevoitoare; era cu inimă de părinte, cu inimă de frate, cu inimă de prieten. Puteai conta pe sprijinul părintelui Serafim. Mi-a citit şi mi-a dictat anumite lucruri pe care le-am fixat pentru mine. A fost un om care pe mine m-a odihnit şi m-a ajutat; ne-am avut tare, tare bine.

- Părinte Teofil aţi amintit de părintele Ioan Oprea, de părintele Arsenie Boca şi de părintele Serafim Popescu. Ce alţi oameni v-au mai fost repere sau ajutoare în viaţa sfinţiei voastre?

Păi, alţii au fost mai puţin. M-am întâlnit cu părintele Ştefan Slevoacă, care era un bun predicator. El a făcut Facultatea de Teologie din Cernăuţi şi a fost preot la Câmpulung Moldovenesc. Ne-am întâlnit la Mănăstirea Vladimireşti. De fapt, Dumnezeu ne-a întâlnit pentru că nici unul dintre noi nu a mers la Mănăstirea Vladimireşti ca să ne întâlnim; nu ştiam unul de altul. Părintele avea un mare necaz. Avea un băiat şi o fată, iar fiica lui şi-a pierdut vederea la 11 ani datorită unei meningite şi erau asupriţi cumva de situaţia aceasta. A mers la mănăstire la Vladimireşti cu fiica lor şi bănuiesc cu soţia părintelui, cu nişte credincioase. Ne-am întâlnit acolo şi pentru mine, şi pentru părintele a fost un semn că Dumnezeu a vrut să ne întâlnim, că nu ne-am avut în vedere, nu ne puteam avea în vedere, şi puteam să mergem în zile diferite şi să nu ne întâlnim. Părintele s-a bucurat foarte mult de întâlnirea noastră şi s-a întemeiat o prietenie care a ţinut până la moartea părintelui Slevoacă şi până mai departe că şi după moarte ţin legătura cu părintele, deci sufleteşte sunt cu aceleaşi sentimente pe care le-am avut când ne-am întâlnit. Dorinţa mea de a ajunge la Mănăstirea Vladimireşti a fost să mă întâlnesc cu maica Teodosia Laţcu.

- Aţi întâlnit-o atunci?

Da, am întâlnit-o. Eu de aceea m-am şi dus. Nu m-am dus să-l întâlnesc pe părintele Slevoacă. Ştiam de el, dar nu mă gândeam că s-ar putea să ne întâlnim; m-am dus să mă întâlnesc cu maica Teodosia Laţcu. Acum la mănăstirea de la Vladimireşti persoana principală era maica Veronica. Nu m-am dus atât să o cunosc pe maica Veronica, pentru că eu în general nu prea pun accent pe viziuni, pe treburi din astea. Am cunoscut-o şi pe maica Veronica, a fost binevoitoare, a aranjat ca să ne putem întâlni cu maica Teodosia.

Maica Teodosia Laţcu s-a născut în 1917, în timpul refugiului, undeva în Ungaria, însă viaţa şi-a petrecut-o la Braşov, până la vârsta când a intrat la facultate. Avea o infirmitate în sensul că vorbea foarte greu, exprima greu ceea ce vroia să spună, trebuia să fi obişnuit cu stilul ei de exprimare. Era însă foarte inteligentă. Avea un talent la poezie; a şi scris nişte poezii extraordinar de frumoase. Nu a putut să se încadreze în învăţământ pentru că nu exprima clar ceea ce avea în minte.

În 1948 după ce l-a cunoscut pe părintele Arsenie a avut preocupări de natură religioasă. Nu putem zice că înainte ea a fost necredincioasă, ci doar că nu a fost o practicăntă. În 1948 a vrut să intre în mănăstire și atunci părintele Arsenie a îndrumat-o să meargă mănăstirea de la Vladimirești. Acolo a avut bună primire; maica Veronica i-a dat o maică să o ajute și a ajutat-o până când s-a desființat mănăstirea în '55 sau '56 când au fost scoase maicile de acolo cu puterea armatei. După aceea a fost într-un sat de lângă Brăila, cu maica care a îngrijit-o în mănăstire, iar în 1970 s-a așezat în Brașov unde a moștenit o cameră într-o fostă casă a părinților ei. Acolo a trăit ultimii 20 de ani din viață, până în februarie 1990, când s-a reînființat Mănăstirea Vladimirești. Maica s-a dus să vadă ce e acolo și când a ajuns a spus: „*Eu de aici nu mai plec*” și în august a murit.

În 1954 când m-am dus s-o întâlnesc, m-a îngrozit felul ei de exprimare până la așa măsură încât nici nu-mi mai venea să o întreb ceva pentru că aveam impresia că face niște eforturi extraordinare ca să vorbească.

- Ea se exprima foarte clar, foarte coerent în scris.

Ideile ei puteau fi scrise de cineva; ea scria indescifrabil sau greu descifrabil pentru că avea și niște mișcări necontrolate și nu le putea controla. Tot timpul se zbătea, tot timpul mișca cu mâinile, dacă îi dădeai o hârtie în mână aveai impresia că o rupe.

- Deci erau niște neputințe trupești.

Da, niște neputințe trupești care nu afectau cu nimic starea sufletească. După aceea n-am mai ținut legătura cu maica; eu n-am mai fost la Vladimirești, iar mănăstirea s-a desființat între timp. După ce s-a așezat la Brașov mai venea pe la noi la mănăstire, stăteam de vorbă când venea la mănăstire, ne-am avut bine, chiar am bătut la mașină niște traduceri ale unor predici din grecește la care a contribuit și maica și înțelegeam ce îmi dicta ea. Și a fost bine așa. Cât am mai putut să ținem legătura, am comunicat și prin scrisori.

- Oricum știu că o apreciați foarte mult pe maica Teodosia Lațcu, mai ales pentru poeziile pe care le-a scris.

Da. Eu am răspândit poeziile ei, am pus-o în atenția oamenilor pe maica Teodosia. Uneori mi-a reușit, uneori nu mi-a reușit; de exemplu în 1992 am fost la Brașov și am fost programat să țin o conferință și am ales să vorbesc despre o poetă din Brașov, prea puțin cunoscută Teodosia – Zorica Lațcu. N-a reușit conferința în sensul că am avut impresia că pe oameni nu i-a prea interesat.

- Atunci, dar după aceea...

După aceea la Timișoara a fost alt impact. La Timișoara am ținut o conferință cu titlul: „*Seară de poezie. Medalion Zorica Lațcu*”, în fața căreia au fost oarecare îndoieli, în sensul că nu se știa cum va fi primită, dar

rezultatul a fost că oamenii au fost foarte mulțumiți și părintele Iustin – care acum e la Oașa – a zis: „*Părinte ați ținut vinul cel bun până la urmă.*”. Așa că la Timișoara a fost altfel: s-au înregistrat, s-au răspândit poeziile. După aceea am reușit să scoatem două volume cu poezii și anume unul mic de vreo 100 de pagini, cu poeziile din „*Osana luminii*” și din „*Insula albă*” și după aceea, mai multe poezii, un volum de vreo 300 de pagini, cu mai multe poezii ale maicii Zorica Lațcu, în anul 2000 chiar când s-au împlinit, fără să ne dăm noi seama, s-au împlinit 10 ani de la moartea maicii Teodosia. Și a fost bine așa. Eu m-am preocupat de treaba asta pentru că mie mi-au plăcut foarte mult poeziile și îmi plac și am învățat multe pe de rost și le-am răspândit și le-am pus în atenția oamenilor.

- *Ne spuneți și nouă, acum, una dintre aceste poezii multe...*

Î

mi place mie cel mai mult „File din Acatist”:

*Bucură-te, leagăn alb de iasomie,
Către care-n roiuri fluturii coboară,
Bucură-te, raza stelei din vecie,
Șipot care curge lin cu apă vie,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Dulcea mea Marie.*

*Bucură-te, floarea fără de prihană,
Albă ca argintul nopților de vară,
Spicul cel de aur veșnic plin cu hrană
Mirul care vindeci orice fel de rană,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Ploaia cea de mană.*

*Bucura-te, brazdă plină de rodire,
Munte sfânt, în care s-a-ngropat comoară,
Bucură-te, cântec tainic de iubire,
Clopot de chemare, cântec de mărire,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Blândă fericire.*

*Bucură-te, mărul vieții care-nvie,
Pomul greu de roadă-n plină primăvară.
Bucură-te, iarăși, țărnam de bucurie,
Dintru care curge miere aurie,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Sfânta mea Marie.”.*

Sunt niște figuri de stil care nici în acatistele clasice nu le găsești!

- *Părinte Teofil, aș vrea să vă întreb dacă aveți mulți prieteni?*

Da, am prieteni. Poate că la tinerețe am avut mai mulți decât la bătrânețe, pentru că tinerețea e proprie deschiderii prietenești. Aș putea zice că în

bună parte eu sunt o realizare a prietenilor mei care s-au implicat cumva la existența mea, care mi-au citit în timpul liceului, în timpul studenției. Atunci nu erau posibilitățile care sunt acum cu înregistrări și am câștigat cultura și prin intermediari, prin faptul că prietenii mei mi-au citit, mi-au dictat. Am și acum prieteni, am zis că „*sunt prieten și cu morții și cu viii*”, mă raportează exact la oamenii cu care am fost prieten și care au trecut la cele veșnice ca și când ar fi în lumea aceasta pentru că am convingerea că ei de dincolo își mențin iubirea și respectul care țin de prietenie și la fel și eu, de aici de pe pământ, îmi exprim față de ei iubirea și respectul care constituie baza prieteniei.

Când eram student la Teologie l-a întrebat Mitropolitul Nicolae Bălan pe un prieten al meu: „*Care-i cel mai bun prieten al tău?*”. Și a răspuns că eu îi sunt. Și Mitropolitul i-a zis: „*Dar el te recunoaște de prieten?*”. Și a răspuns că: „*Da, cred că da.*”. Asta înseamnă că prietenia e întotdeauna cu reciprocitate; dacă nu există reciprocitate în iubire și în respect nu există nici prietenie. Am avut prieteni, am prieteni, sper să am prieteni și în continuare. Pot să zic că m-am simțit în relații de prietenie și față de cei din mănăstire, de cei apropiați de exemplu față de părintele Serafim. După aceea cu cei care veneau la mănăstire, cu cei care m-au ajutat fiind ei pe atunci studenți, absolvenți, am ținut legătură hotărâtă în care prietenia a avut locul ei și așa că eu am ajuns la concluzia că:

„*Prietenia este ceva din realitatea Raiului aici pe pământ.*”.

De măsurile prieteniei nu există nici o relație în lumea aceasta nici cea de familie, nici cea de colegialitate, nici cea de profesiune, toate sunt sub nivelul prieteniei. Odată a venit la noi la mănăstire un sas din Agnita cu cineva din Germania și l-am întrebat: „*Sunteți rude?*”. Și mi-a zis:

„*Nu, suntem mai mult decât rude, suntem prieteni.*”.

Mi-a plăcut foarte mult afirmația aceasta. După aceea m-am gândit și am spus și eu de multe ori lucru acesta, că într-o prietenie e ca în vasele comunicante: torni într-o parte și se ridică în toate și nu se mai întreabă cine a turnat, cât a turnat, pentru că totul se nivelează.

Acum am aflat o definiție a prieteniei ca fiind confluența între iubiri. Mi-a plăcut foarte mult expresia aceasta: „*Prietenia este confluența între iubiri*” și m-am gândit că da, într-adevăr, prietenia îi adună pe oameni prin iubire, îi adună pe oameni prin respect și e ca și când din două râuri, de pe povârnișuri diferite de munte se întâlnesc într-un anumit loc și li se amestecă apa și nu se mai știe care apă e dintr-un râu, care apă e din celălalt și dacă în râu se reflectă și soarele e o imagine excepțională pentru o prietenie duhovnicească care nu e numai la nivelul omului, ci și cu binecuvântarea Domnului.

- *Părinte Teofil spre finalul convorbirii noastre aș vrea să vă întreb: aveți ucenici?*

E o chestiune la care în general răspund că: „*N-am*” și de fapt nu am ucenici, dar am persoane cu care sunt apropiat, care au învățat de la mine anumite lucruri, care pot învăța de la mine anumite lucruri. Îmi plac relațiile de

colegialitate. Sunt unii care se declară ca fiind ucenici ai mei și poate că și sunt. N-aș putea zice că mă impun ca un îndrumător de oameni. Unii zic că sunt „duhovnic mare”. Adevărul este că da, într-adevăr sunt „mare”, dar pentru cei care mă ascultă; pentru cei care nu mă ascultă sunt „mic”, iar pentru cei care mă ocolesc sunt „de nimic”; deci și „mare”, și „mic”, și „de nimic”.

- *Părinte Teofil, cum vă arătați recunoștința pentru persoanele, părinți sau oameni deosebiți pe care i-ați cunoscut și față de prieteni sau cei care vă sunt ucenici?*

Păi, tot așa cum ne arătăm în general recunoștința față de binefăcători. Sfântul Vasile cel Mare a fost întrebat „Cum trebuie să se comporte cineva care primește o binefacere față de cel care i-a făcut bine?”. Și Sfântul Vasile cel Mare zice:

„Așa trebuie să se comporte cum s-a comportat Sfântul Apostol Petru față de Domnul Hristos, când Domnul Hristos a vrut să-i spele picioarele: să nu se socotească vrednic de ceea ce a primit, dar să fie mulțumitor de ceea ce i s-a oferit.”.

Așa mă raportează și eu cu toată bucuria, cu toată mulțumirea. Am un prieten la București care m-a ajutat foarte mult în vremea cât am făcut liceul, am fost colegi de clasă, mi-a citit, m-a ajutat.

- *Domnul Sorin...*

Sorin Stoian, da. Viața ne-a despărțit; ne-a despărțit spațial, dar nu ne-a despărțit sufletește și acum – după 60 de ani de când am terminat liceul – suntem în legătură, ne întâlnim cu bucurie, ne dorim binele, comunicăm; parcă nu s-a întâmplat nimic între noi în timpul care s-a scurs de când nu mai suntem împreună. Și poate așa și cu alții câți sunt în legătură cu mine, câți m-au ajutat. *Pe toți îi port în suflet*, cum zice Zorica Lațcu:

„Te port în suflet, ca pe-un vas de preț,
Ca pe-o comoară-nchisă cu peceti,
Te port în trup, în sânii albi și grei,
Cum poartă rodia sămânța ei.
Te port în minte, ca pe-un imn sfânt,
Un cântec vechi, cu crai din Răsărit.
Și port la gât, neprețuit șirag,
Strânsoarea caldă-a brațului tău drag.
Te port în mine tainic, ca pe-un vis,
În cer înalt din noapte te-am închis.
Te port, luminează rumenă de zori,
Cum poartă florile mireasma lor.
Te port pe buze, ca pe-un fagur plin,
O poamă aurită de smochin.
Te port în brațe, horbote subțiri,
Mănunchi legat cu grijă, fir cu fir.
Cum poartă floarea rodul de cais,

Adânc te port în trupul meu și-n vis.”.

Am o mulțumire din faptul că ne întâlnim, din faptul că ne avem în vedere unii pe alții; le sunt la toți recunoscător, le sunt recunoscător și oamenilor care mi-au fost de folos și pentru o clipă. Mi-aduc aminte când eram în Timișoara și vroiam să trec o stradă și stăteam așa la îndoială: „Să trec, să nu trec” venea câte cineva și zicea: „Doriți să treceți dincolo?”. Ziceam: „Da.”. „Poftiți, haideți cu mine.” – mă treceau ei și la unul din asta mă gândesc de multe ori că dacă aș ști cine-i și unde-i i-aș arăta recunoștință pentru binele pe care mi l-a făcut. Poate că pentru el nu a însemnat mare lucru, dar pentru mine a însemnat mult.

- Părinte Teofil vă mulțumim mult și nădăjduim că și prietenii și cei care se consideră ucenici ai sfinției voastre să-și arate și ei, tot așa, recunoștința pentru ceea ce ați făcut pentru ei și pentru noi toți.

Da, să dea Dumnezeu să rămânem în legătura aceasta binecuvântată, pentru că Dumnezeu vrea unirea tuturor. Pot să zic că am și pierdut prieteni, dar am conștiința aceasta că nu i-am pierdut din pricina mea. Eu am un cuvânt de la Sfântul Munte care îmi place foarte mult:

„Inima mea are doar intrări, ieșiri nu are”.

Cineva care a intrat în inima mea nu mai poate ieși de acolo.

- Părinte Teofil, vă mulțumim.

- Bucuros!

Câteva concluzii duhovnicești

- *Părinte Teofil ai trecut deja de 80 de ani. Vă spunem: „La Mulți Ani cu multă sănătate pe mai departe!”.*

- Mulțumesc.

- *Ați ajuns la vârsta patriarhală – cum o numește Scriptura – și ați ajuns și la niște concluzii: concluzii din experiența de viață creștină, din experiența de monah, din experiența de duhovnic și despre aceste concluzii v-aș propune să vorbim în dialogul nostru, ca să ne putem folosi și noi cei mai tineri de rezumatul a ceea ce ați trăit și ați experimentat sfinția voastră. Cum ați rezuma experiența de viață duhovnicească ce o aveți până acum?*

E greu să găsești o formulă prin care să cuprinzi ceea ce ai învățat, ceea ce ai încununat, ceea ce ai experimentat, ceea ce ai trăit o viață întreagă. Fără îndoială că viața își pune pecetea pe fiecare dintre noi și ne dă o perspectivă, ne dă o înțelegere, ne conduce spre niște adevăruri, spre niște concluzii cu care ar putea apoi să lucreze cei care n-au căpătat experiența pe care ai făcut-o tu de-a lungul anilor. Că ajungând la bătrânețe nu mai ești egal cu cei care nu au ajuns la bătrânețe, nu au ajuns să își dea seama de anumite realități. M-am trezit în lumea aceasta între oameni care nu au avut o viață excepțională, dar oricum au tras și ei la rândul lor concluzii, ni le-au oferit și nouă; nu dăscălindu-le, ci îndrumându-ne în mod firesc. Îmi aduc aminte din copilărie de anumite cuvinte pe care le-am învățat. Când plecam la școală, mama (Dumnezeu să o odihnească!) care nu era cu cunoștințe deosebite, îmi spunea niște lucruri care pentru mine au rămas ca niște puncte de reper. De pildă, când plecam la școală îmi spunea:

„Nu-ți uita de Dumnezeu, nu-ți uita de rugăciune!”.

Erau niște îndrumări pe care nu știu cât le-am respectat, dar știu că le-am ținut minte și că le am în minte și acum după 70 de ani de viață. „Nu-ți uita de Dumnezeu” adică ține seama de Dumnezeu, gândește-te la Dumnezeu, fă cumva să te raportezi la Dumnezeu, iar practica era rugăciunea. Cum ne rugăm noi acasă, seara în special și la masă întotdeauna; nu se putea începe masa fără rugăciunea „Tatăl nostru”. Pentru mine e o mare plăcere atunci când era gata mâncarea și pusă pe masă și zicea mama:

„No haideți la Tatăl nostru, să ne putem apuca să mâncăm.”.

Acuma, dacă ar fi zis numai „Haideți la Tatăl nostru”, mi se părea obișnuit și normal pentru că asta era de făcut, dar cu adaosul acesta „să ne putem apuca să mâncăm”, avea altă valoare. Adică nu poți să te apuci de mâncare fără să zici rugăciunea „Tatăl nostru”, pentru că mâncarea nu o aveam doar din mâinile noastre, ci o aveam și din mâinile lui Dumnezeu. Eu, ca unul care m-am trezit la țară, știu câtă osteneală făceau oamenii până când aveau pâinea pe masă. Nu o cumpărau gata, cum o cumpără acum cei mai mulți oameni. Nu mai fac ei pâinea. Ai noștrii făceau pâinea ei singuri și era mult până când aveai pâinea pe

masă. Trebuia pregătit pământul, trebuia arat, trebuia grăpat, trebuia aruncată sămânța pe ogor, apoi trebuia grâul plivit, după aceea secerat și secerau cu secera; luau fiecare mănunchi de holdă în mână și îl tăiau cu secera. Era o muncă pe care nu știu câți ar mai face-o acum la vremea noastră când toate lucrurile s-au mecanizat. Apoi de treierat, treierau cu mașina; după aceea duceau grâul la moară, tot așa cu mijloace mecanice și după aceea, din făină făceau aluatul, îl puneau să dospească, dospea, frământau aluatul apoi îl împărțeau în bucăți, îl puneau în cuptorul care era ars anume ca să se coacă pâinea și după aceea, când scoteau pâinea, o puneau deoparte, o acopereau cu ceva și ziceau:

„O pun să se ducă la Dumnezeu.”

Deci era împletită viața cu Dumnezeu și cu recunoștința față de El. Nichifor Crainic a scris o poezie intitulată *„Cântecul potirului”* – poate că este cea mai reprezentativă poezie religioasă din câte sunt în literatura noastră – în care amintește:

***„Când pâinea în cuptor semăna cu arama,
bunica și mama
scoțându-o sfielnic cu semnele Crucii,
purtau parcă moaște cinstite și lucii
iar pâinea, dând abur cu dulce miros,
părea că e fața lui Domnu Hristos.”***

Sunt lucruri extraordinare! Niște gânduri care pot să fie gânduri conducătoare existenței poporului nostru. Toate aceste lucruri le-am trăit în familia noastră, în viața noastră.

- Deci gândul la Dumnezeu?

Gândul la Dumnezeu! În legătură cu gândul la Dumnezeu era și concepția aceasta că pe grâu este obrazul lui Dumnezeu. Deci oamenii aveau conștiința aceasta că Dumnezeu se imprimă El însuși pe boabele de grâu. Nu ziceau că se imprimă pe boabele de porumb, de in, de ovăz, de altceva; pe grâu se zicea că se imprimă obrazul lui Dumnezeu. Era un gând statornic, nu era un gând răzleț! Era un gând care îl aducea pe Dumnezeu în conștiința oamenilor. Apoi gândul acesta de a fi om de omenie, la fel era un gând care circula. Și mai era raportarea la ceilalți oameni; oamenii erau mai comunicativi unii cu alții. Fiind într-un sat, toată lumea se cunoștea, toată lumea comunica; oamenii își spuneau ceva unii altora. Nu treceai pe lângă un om fără să-i zici ceva; nu trecea unul pe lângă tine fără să-ți zică ceva.

- Deci un respect față de celălalt și o deschidere!

Era ceva foarte important, chiar dacă nu își spunea lucruri care să determine ceva. Erau lucruri care determinau prin ele însele legătura dintre oameni; nu treceai nepăsător. Mergeau oamenii la moară, de plidă. Vedeai oamenii la moară și ziceai ceva către ei: „Ați venit la moară?”. Sau „Luați apă de la izvor?”; „Veniți către casă?”; „Haideți către casă!”. Adică totul era o

comunicare între oameni; între oamenii care știau și de Dumnezeu, și de rugăciune, și de Maica Domnului, și de sfinții lui Dumnezeu, și de sărbători, și de duminici, și de datoria de a merge la biserică și de post! Toate acestea erau niște lucruri știute. Atunci era foarte multă lume care nu știa să citească, nu știau carte. Un părinte de la noi de la mănăstire, părintele Ioan Dinu zicea că într-o iarnă când stăteau mai mult în casă îi învăța pe părinții lui să citească. Așa era atunci, nu se gândeau oamenii să înainteze atât prin cultură și de aceea și oamenii de cultură erau distinși, oameni pe care îi preferau cei neștiutori de carte.

- Acum trecând de la atmosfera aceasta profund creștină din vremea copilăriei și a satului sfinției voastre în contextul de astăzi și pe temeiul cunoștinței pe care o aveți, în care vizavi de citit cam toată lumea știe să citească, poate există acum poate chiar o inflație de literatură, de cuvinte, de cunoștințe etc. Cum credeți că trebuie să ne raportăm unii la alții, căci ne vorbeai de această raportare de odinioară?

Dacă trebuie să te raportezi unii la alții, trebuie să ai o legătură unul cu altul. Nu se poate. De ce la oraș oamenii nu comunică toți unii cu alții? Pentru că nu se cunosc, pentru că nu au o legătură de dinainte. La sat nu se punea problema pentru că la sat toată lumea se cunoștea, știau de unde vin, știau ce fac, știau cum îi cheamă, știau ce familie au, știau o mulțime de lucruri și toate acestea îi puneau în evidența celorlalți.

- Dar ce să facă omul de la oraș? Pentru că majoritatea dintre noi trăim la oraș.

Nu are ce face. La oraș doar cei cunoscuți sunt în legătură unii cu alții. Apoi sunt atâția oameni care sunt foarte apropiați unii de alții, dar totuși nu sunt comunicativi unii cu alții pentru că nu știu ceva unii despre alții. Sunt oameni care trăiesc pe același palier care nu se știu între ei. Dar nu avem ce face; asta e viața pe care o reprezintă orașul. Poate că oamenii ar vrea să fie mai apropiați și chiar nu reușesc. Chiar comunitățile bisericești nu reușesc să îi adune pe oameni la un gând; se duc la biserică, stau la slujbă, se consideră în fața lui Dumnezeu, se consideră mai apropiați unii de alții prin faptul că merg la biserică, dar în realitate sunt tot depărtați unii de alții, pentru că în biserică oamenii nu comunică între ei, ci comunică eventual cu Dumnezeu.

- Dar ar fi bine să se cunoască și ei între ei, să fie în relații apropiate, personale!

Ar fi foarte bine. Numai că lucrurile acestea nu reușesc datorită împrejurărilor de viață. Eu de exemplu sunt dintr-o mănăstire. Într-o mănăstire ar trebui să fie ca într-o familie; acolo noi suntem treizeci și ceva de inși și sunt unii cu care nu ai vorbit niciodată. Nu ai cum. La biserică mergi împreună cu ceilalți; bine, știi cum îi cheamă, știi ceva eventual despre ei, dar atâta tot. Nu există o comunitate și o comuniune. Nu pentru că nu ai vrea. Eu de exemplu, de ce să nu vreau să am comunicare cu toți oamenii? Pentru că nu pot avea comunicare decât cu cei care intră în legătură cu mine. Vin oameni la

spovedanie. Sunt unii oameni care nu vin la spovedit la mine și atunci nu am de unde să îi cunosc și nici nu caut să îi provoc eu să aibă o legătură cu mine. În mod firesc unele lucruri nu se pot realiza decât în anumite condiții, și condițiile nu sunt peste tot aceleași și nu sunt întotdeauna în stare să realizeze o legătură, deci sunt niște concluzii ale omului singuratic, ale omului care nu poate să îi determine pe ceilalți să facă ceea ce poate că ei ar dori să facă, dar nu știu cum să se angajeze. Totuși ținem seama de oamenii care au trăit. Pe mine orice gest de delicatețe mă odihnește sufletește și caut să îmi mențin conștiința. Niște gesturi de luare aminte la celălalt.

Aveam un părinte de la țară care a venit la noi la mănăstire, a murit în mănăstire și duceam pe mâini câte un sac de cartofi, de unde era sacul până la grămada unde îl duceam cu căruța și prindeam amândoi sacul cu mâinile și îl transportam pe mâini și el cam trăgea la el, iar mie nu îmi părea bine; eu eram tânăr, el era mai în vârstă, și-i ziceam: „*Părinte! De ce tot trageți la cuvioșia voastră? Lăsați să ducem la fel, dacă trebuie să îl ducem amândoi!*”, și el a zis:

„Uite, eu am avut numai fete în familie și lucram cu fetele mele și trăgeam la mine ca să nu ducă ele greul.”.

E un gest de delicatețe care îți impune respect; și tot așa, dacă o să cauți anumite lucruri și le pui în valoare sunt foarte importante, și liniștitoare și odihnitoare, lucruri care nu le găsești în Scriptură, ci în viața de toate zilele, cu oameni simpli, oameni de rând care impun un respect anume prin felul cum își trăiesc viața.

- Părinte Teofil ați vorbit acum despre gesturile de recunoștință, și sunt minunate, dar cum să ne raportăm față de oameni care au anumite neputințe, anumite insuficiențe, cum s-au raportat alții față de dumneavoastră? Sunteți nevăzător, ați avut vreodată impedimente din pricina asta în relația cu ceilalți?

Nu am avut, pentru că în general am fost înconjurat de oameni simpli; au mai fost și oameni care mai izbucneau, dar nu e cazul să îi punem în atenție. Oricum oamenii sunt foarte diferiți după felul în care se raportează unii la alții. Era un părinte la noi, venit de la țară, și îmi aduc aminte că odată a fost o problemă să clădim niște lemne unele lângă altele. Le-a adus cineva cu o căruță și le-a deșertat acolo. S-a pus problema ca cei care suntem acolo la îndemână să le așezăm și m-am dus și eu să așez lemne. Și a venit un părinte și a pus mâinile pe degetelele mele și a spus:

„Ce zic degetele?”.

Adică el știa că eu cu mâinile mă folosesc și de lucrul pe care alții îl fac altfel și ar fi vrut să nu îmi tocesc degetele cărând lemnele. Am mai avut oameni care au fost binevoitori...

A fost totuși bine. Mă declar mulțumit după câte au fost și nu am avut atâtea probleme propriu-zise sau poate că au apărut niște probleme chiar de la cei care nu te așteptai să răscolească. Oricum viața și-a dus drumul ei și noi cu

ea și a fost foarte bine. Sunt mulțumit de felul cum ne-am desfășurat, pentru că în viața de mănăstire nu e comuniunea care există în viața de familie și poate asta se explică și prin faptul că în viața de familie oamenii sunt mai mult timp unii cu alții, se simt mai atașați unii față de alții., deși și la mănăstire se organizează anumite lucruri mai mult pe baze raționale, decât pe baze sentimentale. Dacă mi-am rupt piciorul, imediat au intrat oamenii în acțiune, să mă ducă la spital și chiar atunci m-au și dus la spital. După un sfert de oră eram cu mașina înspre spital, și a fost bine și chiar am zis: „*E fain că la mănăstire imediat te iau oamenii în seamă și te ajută.*”.

- *Da, așa e și în familie. Părinte Teofil, câți ani de duhovnicie aveți?*

D

in 1983 până acum câți sunt? 26 de ani.

- *Să vorbim puțin despre experiența de duhovnic, despre concluziile acestor experiențe de duhovnic. Sunteți mulțumit, ca duhovnic?*

Dragă, nu știu ce să zic. Nu prea sunt mulțumit pentru că oamenii sunt foarte superficiali. Unii sunt cu niște înclinații din acestea mai mult de superstiție. Nu prea sunt oamenii doritori să realizeze altceva decât ceea ce-și propun ei. Sunt oameni care fac rugăciune noaptea și cred că cu asta au rezolvat totul. Și eu zic că nu-i destul și îi îndrum să fie echilibrați. Sunt unii care sunt mai hotărâți pentru cele bune, dar pentru cele bune fără o îndrumare din afară, cu ceea ce li se pare lor că este important. Caută oameni care să-i satisfacă sufletește, să-i lase cam cum vreau ei. Bine, n-am așa probleme multe pentru că eu în general sunt un om care nu mă bag în chestiuni de amănunt. Deci dacă omul merge la biserică, se roagă, postește, dacă împlinește niște lucruri sunt mulțumit. Nu prea pun problema aceasta a felului de a se raporta la Domnul Hristos în înțelesul acesta, cum ar zice Domnul Hristos: „*Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?*” sau „*Mă iubești tu pe Mine?*”. Pun chestiunile mai mult practic, din care să trag eu niște concluzii. Poate că el nici nu se gândește până la urmă la aspecte de felul acesta, la felul cum să se raporteze la Domnul Hristos, cum să aducă mărirea lui Dumnezeu, cum să aibă în vedere mai mult pe Dumnezeu, decât pe el însuși ca om. Mă gândesc că sunt unii oameni care-L caută pe Dumnezeu mai mult pentru interesele lor; au atâtea și atâtea necazuri și ar vrea să scape de necazuri, nu de păcate, deși de necazuri nu pot scăpa dacă fac păcate. Nu sunt oamenii destul de hotărâți pentru o viață duhovnicească superioară. Cei mai mulți sunt cu un fel de iz de superstiție decât de credință luminată.

- *Dar părinte aveți și oameni care să se țină de mai multă vreme de sfinția voastră, să vă respecte îndrumările?*

A

m, da.

- *Și aveți și mulțumiri?*

Da, sigur că da. Sunt oameni care ar fi buni și dacă n-aș fi eu între ei. Sunt mulțumit fără îndoială, dar sunt prea puțini față de cei mulți față de care nu sunt mulțumit.

- Aveți ucenici părinte?

Dragă, nu știu dacă am ucenici propriu-zis. Legăturile mele cu oamenii sunt așa mai mult de colegialitate decât de ucenic-îndrumător; fără îndoială că le dau îndrumări, dar nu pun accentul pe faptul acesta că eu sunt acela care îndrum și tu ești acela care trebuie să execuți. Și merg lucrurile cumva așa cum merg între oamenii care se iubesc, se prețuiesc, se respectă, dar unii poate că se consideră că sunt ucenici de-ai mei, dar eu n-am pus niciodată accentul pe treaba asta, că părintele Sofian, de pildă mi-a fost ucenic, că părintele Matei mi-a fost ucenic, păi a fost mai apropiat de mine, dar asta nu știu dacă mi-a fost și ucenic. Concluziile sunt greu de tras pentru că sunt foarte diferite situațiile și nu poți să tragi niște concluzii, așa numai cumva în gol.

- Părinte Teofil, ce altceva v-a marcat în viața duhovnicească?

Păi nu știu ce m-a marcat. Eu am fost de când mă știu interesat pentru chestiuni religioase. Asta a fost! A intrat cumva în stilul meu de viață. N-am știut eu cum să prețuiesc, n-aveam eu niște concluzii anume, ci am luat de aici una, de dincolo alta, fără discernământ, dar m-am ținut de gândul acesta de a fi apropiat de Dumnezeu, mi-am dorit legătura cu Dumnezeu, mi-am adunat gânduri care țin de credință. N-am reușit să adun ceva sistematic și nici n-am avut oameni care să-mi dea niște îndrumări. Fiecare mi-a stat la îndemână cu capacitatea lui, cu gândurile lui, cu stilul lui de a înțelege anumite chestiuni. Ei bine, am avut eu câțiva oameni care m-au ajutat esențial. Fără îndoială că unul dintre ei a fost părintele Serafim, părintele Arsenie, părintele Ioan Opriș care cândva a fost preot în satul meu; niște oameni care și-au pus cumva pecetea pe viața mea, pe gândurile mele, pe sentimentele mele numai că ei au fost la ei acolo și eu am fost la mine și n-am avut o apropiere pentru a ne determina, pentru a ne ajuta unii pe alții. Ne întâlneam, aflam câte o chestiune, o luam în seamă, mergeam mai departe și așteptam altă împrejurare în care să mi se spună ceva important și au trecut lucrurile așa. După aceea am ajuns la Teologie. Aici am avut niște experiențe destul de neliniștitoare în înțelesul că colegii mei se raportau foarte bine între ei, la nivelul la care erau și la nivelul la care li se cerea în general, însă eu așteptam mult mai mult, așteptam lucruri pe care ei nu le puteau face și, bine, nici nemulțumiri evidente n-aveam, dar nici ajutorul simțit și permanent al cuiva. Am avut un coleg în anul I de teologie; el era în anul IV, părintele Lazăr Măghiș care, într-adevăr a făcut pentru mine niște lucruri care nici nu trebuia să le facă, numai că gândurile lui și dorințele lui erau de așa fel încât s-a angajat la niște lucruri mai presus de trebuință. De pildă, el a învățat să scrie în Braille, și n-avea mașină de scris atunci și a scris cu mâna condacele și icoasele Acatistului Domnului Hristos anume pentru mine, ori eu puteam să scriu mai repede și mă țineam să scriu după dictatul lui, dar el nu, că el vrea cu mâna lui să scrie. E un gest de delicatețe, fără îndoială.

- *Deci ați avut și aveți încă mulți prieteni.*

D

a. Am și acum.

- *Părinte Teofil, aș vrea să vă întreb acum legat de experiența sfinției voastre față de împărtășanie și spovedanie. Care sunt recomandările pe care le faceți celor care vin la dumneavoastră și care vor să se țină de dumneavoastră?*

Da, eu mai înainte de toate aș vrea ca oamenii să se spovedească mai mult și mai sincer, cu mai multă dorință de îmbunătățire sufletească și nu trag de oameni să se împărtășească, cât trag să se spovedească. Nu prea am success, n-am prea avut success. De ce? Oamenii, în general, se spovedesc în postul Paștilor și atunci, în grabă mare, n-ai timp să te ocupi de ei și altădată nu mai vin, și așa că nu trag de ei să se împărtășească. Trag de ei să se spovedească și mă gândesc că dacă s-ar spovedi aș putea pune și problema împărtășirii; bineînțeles că eu doresc să se împărtășească, dar nu pot să-i determin să se împărtășească dacă nu-i determin nici să se spovedească.

- *Care ar fi un ritm pe care îl recomandați la spovedanie pentru cei care vor să se spovedească?*

Eu aș vrea să se spovedească oamenii cel puțin o dată pe lună și să se împărtășească chiar și de mai multe ori cu aceeași spovedanie pentru că, de obicei, oamenii nu au altceva de spus la altă spovedanie și Sfânta Împărtășanie are și ea darul de a ierta păcatele, că se dă „spre iertarea păcatelor și spre viața de veci” și atunci dacă se dă spre iertarea păcatelor și spre viața de veci înseamnă că Sfânta Împărtășanie are putere iertătoare de păcate și în cazul acesta nu trebuie să se spovedească de fiecare dată oamenii care duc o viață, totuși, ridicată, o viață mai presus de viața celor care nu știu de spovedanie, nu știu de împărtășanie, bineînțeles că aceia trebuie să se spovedească, dar oamenii care deja sunt introduși în disciplina vieții spirituale, nu mai trebuie de fiecare dată să se spovedească ca să se împărtășească, acesta-i punctual meu de vedere, și măcar o dată pe lună, totuși, să se spovedească și atunci să primească dezlegare și prin împărtășanie, nu numai prin spovedanie, dar oricum să aibă în considerație și lucrul acesta, că Sfânta Împărtășanie are putere iertătoare de păcate. N-aș putea zice în ce condiții sau ce păcate se iartă prin Sfânta Împărtășanie dar, oricum, e sigur că și Domnul Hristos a zis că Sângele Meu se varsă pentru voi spre iertarea păcatelor. Dar ce se întâmplă? Oamenii au un ritm la lor și vin la spovedanie în postul Paștilor, cei mai mulți se spovedesc în postul Paștilor și eu zic că nu-I destul, trebuie să se spovedească în toate posturile, și îi îndemn la asta, și el vine și la anul următor și îmi spune că ultima dată s-a spovedit în postul Paștilor, anul trecut, și eu îl întreb, bine, dar la cine te-ai spovedit? și el zice, la dumneavoastră, și eu zic, dar nu ți-am spus eu că să te spovedești în toate posturile? Păi, zice, bad a, părinte, dar uite nu m-am spovedit, acum ce să fac? Așa că oamenii-s tot oameni, cum a zis părintele Arsenie odată într-o împrejurare, oamenii-s tot oameni.

- *Părinte Teofil, de câți ani ați început sfinția voastră să umblați prin țară, la conferințe?*

Din 90.

- *Din 90 aveți aproape 20 de ani de când...*

Da.

- *Care ar fi concluziile din experiența pe care ați dobândit-o? V-au ajutat conferințele, v-au fost de folos?*

Eu cred că cel mai mare beneficiar am fost eu. Nu știu dacă alții au avut mare folos din întâlnirea cu mine, dar eu mi-am adunat o mulțime de gânduri pe care dacă nu le expuneam într-o conferință, nu le aveam și n-ar fi ieșit nici cărțile.

- *Ce vă impresiona mai mult, ce vă ajuta cel mai mult la aceste ieșiri la conferințe?*

N-aș putea zice ce anume mă ajuta mai mult: faptul că mă întâlneam cu oameni deschiși, cu oameni doritori de mai mult, de mai bine; faptul că făceam o experiență cu unii și cu alții dintre cei cu care veneam în legătură. Erau niște lucruri care pe mine m-au ajutat cred că destul de mult, destul de bine.

- *Părinte Teofil, un alt lucru pe care îl puneți de multe ori în evidență e faptul că pe sfinția voastră v-a ajutat foarte mult cultura. În ce sens v-a ajutat?*

Da. Mi-a dat încredere. Mi-au plăcut anumite lucruri pe care mi le-am apropiat, mi le-am pus în gând, în suflet. Deși eu nu sunt un om de cultură – realitatea asta este – și nici nu pot să fiu un om de cultură, pentru că nu cunosc cultura contemporană așa de bine ca să mă pot folosi de ea și să mă pot raporta la anumite scrieri, cultura te ajută în sensul că te șlefuește, îți dă o perspectivă, îți dă ceva din lumina culturii; de aceea spun eu deseori că pe mine două lucruri m-au ajutat: credința în Dumnezeu și cultura. Credința în Dumnezeu am primit-o în familie de la părinți și după aceea în școală, și cultura mi-am câștigat-o singur și a fost foarte bine că mi-am câștigat cultura. Fără cultură n-aș fi avut un etalon, n-aș fi avut o perspectivă, n-aș fi avut un orizont, așa că faptul că am făcut școală, faptul că am făcut un liceu, că am făcut teologia, care de fapt nu e numai cultură teologică, ci e o cultură în general, toate acestea m-au ajutat și am fost mulțumit și când mă preocupam de cultură și după aceea.

- *Părinte sunteți un om al bucuriei. Ce vă dă temei ca să fiți așa de optimist și tot timpul bucuros?*

Cred că toate lucrurile acestea sunt rezultatul vieții pe care am trăit-o. Am sesizat anumite lucruri ca fiind importante. Dacă am citit Noul Testament m-am oprit la afirmații care țin de bucurie, am luat aminte la cuvintele Domnului Hristos care pun în atenție bucuria, am luat aminte la textele

liturgice, m-am oprit în mod special în chestiunile care vizează bucuria și toate acestea mi-a format un orizont în minte, mi-a pus în atenție bucuria cu care m-am întâlnit în scrierile respective și după aceea cred că am avut și eu un fel de formare spirituală care mi-a pus în atenție bucuria. De exemplu, gândindu-mă la textele liturgice, faptul că am auzit la slujbă:

„Facă-se Doamne untdelemnul acesta untdelemn de bucurie, untdelemn de sfințenie, îmbrăcăminte împărătească, pavăză puternică, izbăvitoare de toată puterea diavolească, pecete nestrăcută, bucurie a inimii, veselie veșnică.”,

e deja un câștig pe care altul nu l-a luat în seamă cum l-am luat eu sau cum l-aș fi luat eu. Și toate astea s-au adăugat cumva la sufletul meu și eu mai mult m-am trezit în lumea asta lucrător de bucurie, decât m-am format ca lucrător de bucurie. Deci sunt niște complexe de gând, niște complexe de simțire, niște complexe de mângâiere, niște lucruri pe care eu nu le-am determinat în general, ci mai mult s-a adăugat la ceea ce sunt eu.

- Părinte Teofil, cum vă raportați sfinția voastră la moarte și la viața de dincolo?

Dragă, despre viața de dincolo nu știm mare lucru, iar moartea este un fenomen care se întâmplă cu toți. N-aș putea zice că mă simt mai aproape de moarte la bătrânețe decât la tinerețe. Nu mie frică de moarte pentru că am mai mult gândul că nu voi muri, adică n-am sentimentul sfârșitului, sentimentul descompunerii ființei, ci...

- Moartea ca o trecere.

Da, moartea ca o trecere. Dumnezeu știe cum va fi pe celălalt teren, dar deocamdată nu mă preocupă moartea.

- Dar care-i încredințarea sfinției voastre față de viața de dincolo? Credeți că vă întâlniți cu Domnul Hristos?

Da, da! Cred că mă întâlnesc cu Domnul Hristos, cu Maica Domnului, cu sfinții lui Dumnezeu. Cred că voi intra în rai unde n-o să fiu singur, ci cu toți cei din rai și cred – nu mă gândesc foarte mult la asta –, am totuși gândul că va fi bine.

- Părinte Teofil, ați fost toată viața nevăzător. Nădărduiți să vedeți dincolo?

Nu știu ce va fi, dar m-am gândit așa că dacă va zice Dumnezeu: „Uite, tu și aici o să fi cum ai fost în viața cealaltă, în viața precedentă morții”, n-aș putea zice altceva și n-aș zice altceva decât: „Mărire Ție Doamne, mărire Ție!” și „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!”, adică pentru mine situația aceasta nu este o situație pe care o suport, ci e o situație pe care o trăiesc; nu știu altă situație și nici nu-mi pot închipui altă situație. Văd că alții au altă situație, dar eu nu am altă situație și atunci dacă nu am altă situație nici nu pot închipui cum ar fi altă situație. În

1942, când m-am dus la Timișoara, după 2 ani de întrerupere a școlii și după 2 ani pe care i-am petrecut în casa părintească, m-am simțit foarte rău și îmi părea rău că nu mai sunt cu părinții și eram foarte mâhnit și atunci am visat că văd; era singurul vis de felul acesta pe care l-am avut până atunci și nici de atunci încolo n-am mai avut un astfel de vis, numai că visul e întotdeauna la măsura omului și fiind la măsura omului, eu nu puteam să-mi închipui cum e să vezi în vis dacă n-am văzut în realitate și visul meu că văd, era că sunt exact cum mă știu, doar că cei din jurul meu zic că văd, atât! Acesta-i pragul, asta-i limita între a vedea și a nu vedea și a crede că vezi. Atunci a fost singura experiență de felul acesta și nu-mi pot închipui cum ar fi să văd, dacă nu văd.

- Așa să fie precum spuneți. Să încheiem părinte Teofil dialogul nostru cu câteva cuvinte care vă sunt cele mai dragi sufletului sfinției voastre.

Dragă, e foarte greu să spun ce îmi este mai drag, pentru că sunt multe lucruri care îmi sunt dragi.

- Atunci câteva din cele mai dragi.

Stiu eu ce să zic... Mi-e drag să mă gândesc la părinții mei, la frații mei, la prietenii de odinioară, la prietenii de acum, la oamenii din satul meu care nu mai sunt acum, mi-e drag să mă gândesc la împrejurări liniștitoare, la împrejurări frumoase, la oamenii care m-au ajutat, la oamenii care s-au implicat cumva la viața mea, la existența mea morală și spirituală, mă gândesc la lucruri frumoase pe care le-am învățat, la poezii de Zorica Lațcu, la poezii de Coșbuc, la poezii de Goga, la tot ce am adunat eu așa frumos și câteodată mă gândesc și m-am trezit acum într-o zi, nu știu dacă nu chiar în dimineața asta cu poezia lui Coșbuc „Pe lângă boi”:

„Pocnind din bici pe langa boi,

În zori de zi el a trecut

Cu plugul pe la noi.

Și de pe bici l-am cunoscut,

Și cum țeseam, nici n-am știut

Cum am sărit și m-am zbatut

Să ies de la război.

Și-atâta tort mi-am încâlcit

Și-n graba mare-am spart un geam,

Știu eu ce mi-a venit?!

Am cap, dar parcă nu-l mai am!

Ce-aveam să-i spui? Nimic n-aveam,

Dar era-n zori, și eu voiam

Să-ntreb cum a dormit.

Și, vezi, așa-i el, nu știu cum!

M-a prins de braț și m-a cuprins

Să mă sărute-n drum.

Dar eu din brațe-i m-am desprins

Și l-am certat și l-am împins-

*Dar n-am făcut cu dinadins,
Și rău ce-mi pare-acum!
O, nu mi-e că mi-am sângerat
La prag piciorul într-un cui,
Dar mi-e că e păcat!
Om bun ca dânsul nimeni nu-i,
Și pentr-o vorba rea ce-i spui,
El toată ziulica lui
Muncește suparat!”.*

E ceva extraordinar și eu am o sensibilitate pentru lucruri de felul acesta, pentru lucruri delicate.

- Părinte Teofil, mulțumim mult și să vă țină Domnul mintea și sănătatea
Doamne ajută! Și eu îmi doresc.

Un program de viață duhovnicească

- *Părinte Teofil Părăian pentru cei care doresc să fie îndrumați de Sfinția voastră le recomandați un program de viață duhovnicească. Aș dori să zăbovim asupra acestui program de viață duhovnicească și să vedem cum ne putem angaja într-o viețuire plăcută lui Dumnezeu și oamenilor.*

Da, într-adevăr, când vine cineva la mine și vrea să fie îndrumat de mine îi dau o rânduială de viață pe care trebuie s-o împlinească. E vorba de o viață religioasă autentică, o viață care are un temei, o viață care se realizează prin anumite deprinderi, pentru că *viața duhovnicească nu se așteaptă, ci se realizează*. Dacă doar o așteptăm nu o avem, dar cei care o realizăm o avem cu siguranță. Și atunci am ajuns la gândul că fiecare om care dorește să se încadreze într-o viață superioară, o viață care se desfășoară înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, trebuie să facă anumite lucruri care îl ajută să înainteze în mod real în viața pe care o recomandă Biserica, pe care o recomandă slujitorii Bisericii, preoții, duhovnicii, o viață care apoi, prin faptul că se realizează, îl mulțumește pe cel care se angajează în ea.

- *Părinte Teofil cum ați ajuns la programul acesta de cinci puncte?*

Nu știu. Poate că m-am trezit cu el. În orice caz, dacă l-am prezentat am constatat că ceea ce cer eu de la oamenii care vreau să fie îndrumați de mine este ceva foarte important și nu foarte greu de realizat. M-am gândit așa că cel dintâi lucru pe care îl recomand este ca oamenii să meargă la biserică în zilele de Duminică și de sărbătoare.

- *Părinte Teofil să prezentăm care sunt cele cinci puncte și apoi să le luăm pe rând.*

Cele cinci puncte de program duhovnicesc pe care le prezint eu sunt următoarele:

- *să meargă duminica la Biserică;*
- *să spună rugăciunile de dimineața și de seara și rugăciunile din timpul mesei;*
- *să citească în fiecare zi două capitole din Noul Testament;*
- *să-și păzească mintea prin rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”, rugăciune pe care o folosesc în special călugării, dar care poate fi folosită de toți credincioșii;*
- *să țină post, în zilele de post.*

Aceasta este ceea ce trebuie să facă orice credincios creștin și dacă împlinește programul acesta fără îndoială că poate să mai împlinească și alte lucruri, pentru că până la urmă viața duhovnicească nu se cuprinde în aceste cinci puncte de program, dar aceste cinci puncte de program sunt absolut

necesare pentru toți credincioșii. Cine împlinește programul acesta este disponibil și pentru alte programe, și pentru alte îndrumări, iar cine nu împlinește programul acesta, pe care eu îl socotesc foarte simplu, nu poate să înainteze cu adevărat în viața duhovnicească și, mai ales, nu se poate angaja la toate câte i se cere.

- Programul într-adevăr nu este greu. Cred că ceea ce este greu este să fii consecvent cu el. Dar părinte să le luăm pe rând aceste cinci puncte de program de viață duhovnicească; mai întâi, de ce e important să mergă omul la Biserică, să țină legătura cu Biserica? Nu e suficientă numai credința din suflet?

Mai întâi m-am gândit așa, că faptul de a merge la Biserică este ceva ce se cere omului de obicei, în cele mai multe cazuri, odată pe săptămână, și atunci trebuie să se angajeze să facă un lucru despre care n-ar putea zice că e prea des și e prea greu de realizat. Fără îndoială că prezența la Biserică e foarte importantă pentru orice credincios. Este important pentru că Biserica este a lui Dumnezeu. Duminica este ziua lui Dumnezeu. Cineva care ține legătura cu Dumnezeu trebuie neapărat să țină legătura și cu Biserica lui Dumnezeu, trebuie să țină legătura și cu ziua rânduită de Dumnezeu pentru El. De fapt nu e o zi pe care o folosim numai pentru Dumnezeu, ci o folosim și pentru noi, dar ziua aceasta trebuie respectată în sensul că fiind ziua lui Dumnezeu, ziua pe care și-a ales-o Dumnezeu este și ziua în care trebuie să-I slujim, ziua în care trebuie să ținem seama de Dumnezeu, în care putem sta prin sfintele slujbe în fața lui Dumnezeu, ziua în care se revarsă binecuvântările lui Dumnezeu, ziua în care putem asculta cuvântul lui Dumnezeu spus în mod solemn în Biserică. Este ziua în care intrăm în chip simțit în Împărăția lui Dumnezeu, pentru că Sfânta Liturghie începe cu cuvintele: „*Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh*”. E vorba de Împărăția lui Dumnezeu cea de pe pământ.

Apoi în cuprinsul Sfintei Liturghii facem lucrul lui Dumnezeu aici pe pământ. Cineva care ia parte la Sfânta Liturghie ajunge să-i închipuie pe heruvimi, ființele cerești cu multă cunoștință de Dumnezeu, ființele care aduc pe pământ mărirea lui Dumnezeu. Spunem la Sfânta Liturghie:

„Noi care pe heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreit sfântă cântare aducem”.

Deci noi îi închipuim în chip tainic pe heruvimi, pe ființele cerești cu multă cunoștință de Dumnezeu și facem pe pământ ceea ce fac cei din ceruri. Dacă nu luăm parte la sfintele slujbe și mai ales la Sfânta Liturghie nu îi închipuim pe heruvimi, nu aducem întreit sfântă cântare lui Dumnezeu. Apoi avem posibilitatea să spunem cuvinte îngerești:

„Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de mărirea ta”.

avem posibilitatea să primim binecuvântările lui Dumnezeu care se revarsă prin mijlocire preoțească:

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți”;

„Să fie milele marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toți”

Așa că cine merge la Biserică are legătură cu Dumnezeu, are legătură cu Împărăția lui Dumnezeu, are legătură cu cuvântul lui Dumnezeu, are legătură cu heruvimii pe care îi închipuie, are legătură cu îngerii ale căror cuvinte le rostește, iar cine nu merge la Biserică nu are legătură cu nimic din ceea ce am pomenit mai înainte.

- Dacă mergem la Biserică e bine să mergem pregătiți pentru a participa deplin la slujbele Bisericii, și în special la Sfânta Liturghie și cred că participarea la Liturghie se împlinește și prin împărtășirea cu Sfintele Taine.

E

u oricum pe cei care nu merg la Biserică la păgâni îi număr.

- Așa este, dar pentru cei care merg la Biserică e bine să fie angajați și într-o trăire deplină a liturghiei.

Da și să ducă liturghia în viața lor; să facă din toată viața lor o slujbă adusă lui Dumnezeu, după cuvintele care se spun: *„Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos să o dăm.”*

- Părinte Teofil, al doilea punct de program pe care îl recomandați este acela de a începe și a sfârși ziua cu rugăciune și rugăciunea de la vremea mesei. Cât de folositor și cât de important este să ne rugăm?

Rugăciunea este *vorbirea minții cu Dumnezeu*. Rugăciunea este o rânduială în care Dumnezeu apare în principal. Rugăciunea este posibilitatea de a ne simți în fața lui Dumnezeu nu numai la sfintele slujbe la care ne rugăm și învățăm, ci și în viața noastră particulară. Este important să începi ziua cu Dumnezeu, să trăiești cu gândul la Dumnezeu, să sfârșești mulțumind lui Dumnezeu; este important să începi masa cu gândul la Dumnezeu pentru că tot ce avem în folosul nostru avem nu numai din mâinile noastre, ci avem și din mâinile lui Dumnezeu. Hrana cea spre existența noastră o avem și de la noi și de la Dumnezeu. Nu o avem numai de la noi, ci și de la Dumnezeu; nu o avem numai de la Dumnezeu, ci o avem și de la noi. Având în considerație faptul acesta fără îndoială că trebuie să ținem seama de Dumnezeu și la începutul zilei, și la sfârșitul zilei, și în toată vremea, și la începutul mesei, și la sfârșitul mesei. Să fie puncte de gândire la Dumnezeu, de întâlnire cu Dumnezeu.

- Recomandați o rânduială anume de rugăciune de dimineață, de seară?

Da, în general îi sfătuiesc pe oameni să citească rugăciunile care sunt cuprinse în cărțile de rugăciuni pentru dimineață și pentru seară, pentru că sunt mulți oameni care nu știu alte rugăciuni. Fără îndoială că rugăciunea *„Tatăl nostru”* se presupune că o știu cei mai mulți dintre credincioși și atunci la vremea mâncării începem cu rugăciunea *„Tatăl nostru”* și de fiecare dată

zicem rugăciunea „*Tatăl nostru*”. Cât privește rugăciunile de dimineață și de seară, oamenii mai au rugăciuni pe care le-au învățat de la părinții lor, din tradiția orală și le-au deprins, le știu și le zic uneori mecanic. Aceste rugăciuni pe care le-au învățat de la înaintașii lor sunt rugăciuni în care se pomenesc persoanele Sfintei Treimi, se pomeneste Maica Domnului, se pomenesc sfinții lui Dumnezeu, îngerii lui Dumnezeu și e o deprindere bună și frumoasă care e bine să o avem în vedere cu toții.

- Părinte Teofil, cel de-al treilea punct de program pe care-l recomandați sfinția voastră este lectura zilnică a două capitole din Noul Testament. Cum ați ajuns la această îndrumare de două capitole?

Păi nu știu cum am ajuns. M-am gândit că dacă e vorba să străbatem cu gândul și să primim în minte gândurile lui Dumnezeu din Noul Testament, cred că nu-i mult două capitole din Noul Testament citite în fiecare zi. În felul acesta se poate ajunge să citim evangheliile și celelalte cărți din Noul Testament în vreme mai scurtă. De exemplu, Evanghelia după Matei care are 28 de capitole putem să o citim în două săptămâni, în 14 zile; Evanghelia de la Marcu care are 16 capitole în 8 zile; Evanghelia de la Luca care are 24 de capitole în 12 zile și Evanghelia de la Ioan care are 21 de capitole se poate citi sau în 10 zile, în ultima zi citindu-se trei capitole, sau în 11 zile, în ultima zi citindu-se un singur capitol. Acum nu-i bătută în cuie chestiunea, așa că trebuie neapărat să citești două capitole, dar mă gândesc că-i mai bine să străbați mai repede lectura Noului Testament. Recomand să se citească evangheliile de trei ori una după alta, adică Evanghelia de la Matei, Evanghelia de la Marcu, Evanghelia de la Luca, Evanghelia de la Ioan o dată, după aceea a doua oară și a treia oară, pentru că evangheliile au totuși legătură între ele, iar celelalte cărți ale Noului Testament fiecare carte în parte citită de trei ori, ca să ajungi odată să citești Noul Testament de trei ori și să ai o privire de ansamblu. Și după aceea citești fiecare carte din Noul Testament fără să mai numeri de câte ori, în felul acesta citind Evanghelia de la Matei și celelalte evanghelii unele după altele, câtă vreme îți mai ține Dumnezeu mintea și vederea și mai ai cartea Noului Testament din care să citești. E foarte important lucrul acesta și pentru că te informezi în legătură cu cele scrise în Noul Testament, dar și pentru că îți îmbogățești mintea și simțirea cu gânduri mai presus de lumea aceasta, cu gândurile lui Dumnezeu, ajungând să ai mintea lui Hristos, ajungând să ai adunate în vistieria inimii gânduri bune pe care să le scoți apoi la iveală de câte ori e necesar, să îți întemeiezi viața pe gândurile Noului Testament. De altfel, Noul Testament este Biblia creștinilor, este cea mai importantă carte din câte cărți circulă în lumea aceasta. După ce citești cărțile Noului Testament de trei ori, nu mai numeri de câte ori citești, ci citești, cum am zice noi de program, de pravilă, în fiecare zi două capitole până la sfârșitul Noului Testament, și încă odată, și încă odată și de câte ori vine rândul să le mai citești odată, ca să ți le însușești, să ți le asimilezi.

- Oricum important este să se citească constant, zilnic din Noul Testament.

Da, cât se poate. Adică fiecare dintre noi trebuie să ne agonisim în minte gânduri care ne sunt necesare pentru o viață religioasă autentică.

- *E bine să cuplăm lectura Sfintei Scripturi cu rugăciunea de dimineață sau cu cea de seară?*

Cel mai bine cred că e dimineața pentru că ți-e mintea mai limpede și cu gândurile pe care le aduni dimineața poți să te întâlnești zilnic.

- *Părinte Teofil, al patrulea punct de program este o rugăciune scurtă, numită rugăciunea lui Iisus: „Doamne Iisuse Hristoase, fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”. Este o rugăciune specifică monahilor. O recomandați și celor din lume?*

Da. O recomand pentru că un călugăr este dator să zică rugăciunea aceasta și din datorie. Când se face cineva călugăr și primește un șnur cu noduri care se numește „*metanii*”, ca un fel de ajutor pentru rugăciunea aceasta, se spune la slujba de călugărie, adresându-se obștii credincioșilor care sunt de față:

„Fratele nostru (N, monahul) primește sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, spre rugăciunea cea de tot ceasul către Mântuitorul Hristos.”,

și apoi adresându-se candidatului la călugărie i se spune că:

„Ești dator în toată vremea a avea în minte, în inimă, în cuget și în gura ta numele Domnului Iisus și a zice: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul.». ”.

Eo rânduială care trebuie respectată, o rânduială de îmbunătățire sufletească despre care eu am auzit prima dată când aveam 13 ani și jumătate, îndrumat fiind atunci de părintele Arsenie Boca. M-am dus la mănăstirea de la Sâmbăta să mă fac călugăr. Nu s-a putut pentru că mitropolitul Nicolae Bălan care restaura mănăstirea de la Sâmbăta dorea ca la acea mănăstire să fie numai călugări cu pregătire teologică. Ori eu nu aveam nici în perspectivă faptul de a studia teologia. Până la urmă am ajuns și eu absolvent de Teologie, dar asta a fost după 11 ani. În 1953 când m-am prezentat la Sâmbăta ca să mă fac călugăr, eram deja absolvent de Teologie, deci împlineam dorința mitropolitului Nicolae Bălan. Însă atunci când am vorbit cu părintele Arsenie n-aveam perspectiva aceasta și atunci părintele mi-a dat în vedere „*rugăciunea cu care se mântuiesc călugării*” – zicea el. Și mi-a spus să zic rugăciunea aceasta cu gândul, s-o lipesc de respirație în felul următor: între respirații, acolo unde se termină o respirație și începe cealaltă, în clipa în care nici nu tragi aer în piept, nici nu-l dai afară, să zic: „*Doamne*”, apoi trăgând aer în piept odată cu asta să zic: „*Iisuse Hristoase, fiul lui Dumnezeu*” și dând aerul afară din piept să zic: „*miluiește-mă pe mine păcătosul*”. Atât mi-a spus părintele în legătură cu rugăciunea aceasta și încă ceva: „*S-o zic când îmi aduc aminte*”. Am făcut așa și a fost foarte bine. De ce? Pentru că toate ale omului pornesc de la gândul omului. Dacă vrei să îți faci rânduială în viață trebuie să îți faci rânduială în

minte; dacă îți faci rânduiala în minte sigur că urmează și rânduiala pe care o ai în viață și într-adevăr așa a fost. Când am zis rugăciunea aceasta, prima data m-am întâlnit – zic eu – cu mizeria din sufletul meu, în înțelesul că fiecare dintre noi aducem din străfunduri de existență niște negative pe care trebuie să le rezolvăm. Negativele nu ni se prezintă în sfera conștientului, ci ne întâlnim cu ele numai atunci când le urmărim, când le aducem în conștient din subconștient și la acesta ne ajută rugăciunea. Deci când zicem „*Doamne Iisuse Hristoase, fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*”, apar în conștiința noastră anumite înclinări, anumite formule de răutate, pe care de fapt noi le purtăm în noi și nu le știm. Și începutul îmbunătățirii sufletești este să ajungi să-ți cunoști negativele din subconștient, din neconștient și acestea toate le cunoști numai când vin în conștient și când te întâlnești cu ele, sigur că trebuie să le și rezolvi, iar rezolvarea lor constă în înlăturarea lor, în îndepărtarea lor din minte. Rugăciunea aceasta este „*un fel de bâta cu care lovești în viespar*” – este tot o idee a părintelui Arsenie pe care am întâlnit-o mult mai târziu și care e o comparație pe care părintele a făcut-o într-o împrejurare vizând pe un preot care lovea cu bâta în viesparul altora. Ori noi, când ne ocupăm de noi înșine și lovim cu bâta în viesparul din noi, avem posibilitatea să stărnim viespile din sufletul nostru și să le alungăm din mintea noastră. Și de aceea fiecare dintre cei care se angajează la rugăciunea aceasta, ca primă impresie au niște împotriviri de gând care se prezintă în conștient și care îți dau neliniște sufletească în sensul că parcă te cuprinde cumva groaza că porți în suflet astfel de înclinări, astfel de gânduri. Dar, stăruind în rugăciune, cu ajutorul lui Dumnezeu, treci de faza aceasta și ajungi în primul rând la limpezirea sufletului și totodată la o bucurie, bucuria pe care ți-o dă credința în Dumnezeu. Eu insist foarte mult pe lucrarea aceasta de îmbunătățire sufletească pe care trebuie să o facă cei credincioși, ca într-adevăr să fie credincioși și tot mai credincioși.

- *Părinte Teofil, pentru noi cei care suntem în lume cum recomandați și cât recomandați să se facă această rugăciune?*

Nu recomand nimic decât să se facă când se poate, când îți aduci aminte, când sunt împrejurări care te angajează sau te-ar angaja cumva negativ. Dar ar putea să-și facă fiecare un program, un fel de pravilă în sensul acesta ca să zică un sfert de oră pe zi sau o jumătate de oră pe zi în continuu „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”. Că de la puținul acesta vine mai mult și cu ajutorul lui Dumnezeu se ajunge la o deprindere în rugăciune, la un fel de statornicire în gândul la Dumnezeu și statornicia aceasta în gândul la Dumnezeu se continuă, se înmulțește așa încât ai un fel de paravan în suflet, un fel de stâncă de care se lovesc valurile gândurilor și se nimicesc, se sfărâmă. Când zici „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”, un gând negativ care vine în minte nu mai e principal, ci oricum e secundar pentru că principal e gândul rugăciunii. Sfântul Marcu Ascetul în Filocalia volumul I, spune că:

„Precum focul nu poate zăbovi în apă, tot așa nici gândul urât în inima iubitoare de Dumnezeu. Căci tot cel ce iubește pe Dumnezeu, iubește și osteneala. Iar osteneala de bună voie e vrăjmașă plăcerii prin fire.”

Gândul cel rău nu are putere în mintea iubitoare de osteneală, căci mintea iubitoare de osteneală are întotdeauna un gând principal și precum focul se stinge atunci când ajunge în apă, tot așa și gândul cel rău se nimicește când găsește în conștiința omului, în sufletul omului o împotrivire.

- Părinte Teofil, rugăciunea aceasta ați spus că o putem face oriunde și pe stradă, și acasă, și mergând și stând în pat. Nu e nici o impietate să o spui?

Nu. N-are un regim. Rugăciunea aceasta n-are un regim în sensul că trebuie să stai în genunchi sau în picioare, ci oricum, în orice poziție ai fi poți să o zici și chiar se recomandă să o zici noaptea când te trezești din somn înainte să te gândești la ceva; în loc să te gândești la altceva, te gândești la rugăciunea aceasta, zici rugăciunea aceasta și rugăciunea te ajută în măsura în care te ocupi de ea.

- Părinte Teofil, dacă îți vine un gând rău, un gând de răzbunare, e bine să spui atunci imediat rugăciunea lui Iisus?

Da, desigur, oricând te ajută. Eu cred că tot ce am realizat în viață se întemeiază pe ajutorul de la Dumnezeu, pe mila lui Dumnezeu, pe faptul că am cerut mila lui Dumnezeu, mila Mântuitorului și am primit ajutorul pe care l-am dorit. N-am urmărit ceva anume, dar rugăciunea aceasta m-a favorizat în a rezolva chestiunile care privesc viața lăuntrică în special gândurile și simțămintele pe care nu le vrea Dumnezeu și pe care nu le vrem nici noi ca oameni și cu asta m-am pregătit sufletește și pentru alte gânduri și pentru alte acțiuni și, cu ajutorul lui Dumnezeu, am trecut de ceea ce a fost la îndemână și s-a ajuns la ceea ce a vrut Dumnezeu să se realizeze în sufletul meu. Și sunt sigur că oricine care se ocupă de sufletul lui prin rugăciunea aceasta ajunge în sfera darului lui Dumnezeu, în sfera milei lui Dumnezeu și cu ajutorul lui Dumnezeu rezolvă chestiunile pe care singur nu le-ar putea rezolva.

- Părinte Teofil, în cel de-al cincilea punct de program recomandați postul în zilele de post, cu mâncare de post.

Fără îndoială!. E o rânduială a Bisericii. Adică Biserica ne spune care sunt zilele de post și care nu sunt zile de post și noi ținem seama de rânduiala Bisericii, intrăm într-o disciplină și intrând în disciplina postului putem să fim pregătiți și pentru alte acțiuni religioase și pentru postul deplin care de fapt nu e numai un regim de mâncare ci este o angajare spirituală și fizică într-o lucrare de îmbunătățire sufletească pe care de fapt n-o poți avea și n-o poți realiza altfel decât ținând seama și de postul alimentar pe care îl recomandă Biserica.

- Părinte, cum recomandați postirea sau ce recomandă Biserica peste săptămână ca postire obișnuită?

Ca zile de post știm miercurea și vinerea și cele patru posturi: postul Nașterii Domnului, postul Paștelui, postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel și postul Sfintei Marii și zilele hotărâte pentru post:

Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul, în 29 august;

*Înălțarea Sfintei Cruci, 14 Septembrie, în orice zi ar cădea e zi de post,
Ajunul Bobotezei, 5 ianuarie.*

Restul ne orientăm după calendarul Bisericii și atunci știm când trebuie să ținem post și ținem după posibilitățile pe care le avem și după puterea pe care o are fiecare om. Nu se poate recomanda la toți același regim alimentar. Dar, în general, Biserica ține seama de neputința omului și omul trebuie să facă în așa fel încât să respecte rânduiala postului. E un mijloc de îmbunătățire sufletească pentru că cine postește intră într-o disciplină pe care o poate continua apoi și în alte aspecte ale vieții spirituale.

- Ați amintit că pentru cei mai neputincioși Biserica face dezlegare. De exemplu, pentru oamenii bolnavi, pentru femeile însărcinate, pentru copii și lucrul acesta trebuie avut în vedere...

- Părinte Teofil la acest program de viață duhovnicească știm că mai adăugați câteva recomandări.

Da, câteva îndreptări de la părintele Arsenie Boca. Pe un tânăr care a fost pe la părintele Arsenie Boca și a trecut și pe la noi, l-am întrebat: „Ce ți-a spus părintele?”. Și el mi-a zis: „Mi-a spus așa: **oxigen, glicogen, somn, să-ți păstrezi hormonii și să ai concepție de viață creștină**”. Mie mi-a plăcut tare mult îndrumarea aceasta și am zis:

„Doamne, eu o să conjug programul pe care îl dau eu cu îndreptarul părintelui Arsenie”.

Pare curios că îndreptarul părintelui Arsenie nu are ceva religios în el, în afară de al cincilea punct care zice „să ai concepție de viață creștină”. Concepția de viață creștină o avem în vedere în general, însă când zice cineva că pentru înaintarea în viață spirituală trebuie să trăiești în aer bun, să ai oxigen, stai așa cumva întrebător: „Cum, ce legătură are viața spirituală cu oxigenul?”. Are legătură în sensul acesta că dacă ești în aer cât mai bun, gândești mai bine, ai o disponibilitate pentru gândul cel bun. Cât privește glicogenul, acesta este o substanță realizată de corpul omenesc în ficat, zahărul din ficat care are rolul lui în sănătatea omului. Bineînțeles că părintele Arsenie n-a avut în vedere glicogenul în sine, ci a avut în vedere hrana rațională, nici prea mult, nici prea puțin pentru că există boli de trai bun și există boli de trai rău, dar de trai de mijloc nu există nici o boală. Și atunci părintele a pus în atenție și hrana rațională prin cuvântul „glicogen”.

- Asta probabil și pentru faptul că părintele Arsenie a făcut și puțină medicină.

Da, avea cunoștințe de medicină. Apoi „**somn**”. În ceea ce privește viața religioasă în general, oamenii cred că trebuie să fie tot timpul atenți. Au dreptate, dar nu e vorba de o excludere a somnului ca mijloc de întărire fizică. Somnul, pentru că există o terapie prin somn, înseamnă că are importanța lui și atunci părintele Arsenie a pus în atenție și somnul ca mijloc de îmbunătățire

spirituală. A zis: „*Somn*” și a recomandat cel puțin 6 ore de somn în 24 de ore, 6 ore de somn continuu în 24 de ore. E o chestiune care are însemnătatea ei și noi zicem că și somnul are rolul lui chiar în îmbunătățirea spirituală, pentru că rugăciunea este o muncă intelectuală care îl angajează pe om, pe credincios și dacă pornești odihnit te rogi mai bine decât dacă ești deja obosit.

În ceea ce privește faptul de „*a-ți păstra hormonii*”, părintele a văzut oameni îndărămați, oameni distruși de pe urma patimilor sexuale, de pe urma abuzurilor și atunci ca să prevină astfel de situații a pus în vedere și „*să-ți păstrezi hormonii*”, prin abstenență. El avea o vorbă în privința aceasta:

„*Nici abuzul, nici refuzul*”.

Nu l-am întrebat când se consideră abuz. Știm cu toții când se consideră refuz, dar oricum abstenența este un ajutor pentru binele omului.

Și „*să ai concepție de viață creștină*”, adică să nu te duci după învățături străine de creștinism. Noi avem tot ce ne trebuie; nu trebuie să căutăm la yoga sau la alte îndrumări de viață spirituală care nu se încadrează în viața creștină. Deci, „*să ai concepție de viață creștină*” e al cincilea punct de program. Și eu conjug programul pe care-l dau eu cu îndreptarul părintelui Arsenie Boca.

- *Părinte Teofil, dacă ar fi să vă întreb pe lângă acest program, pe lângă aceste recomandări de la părintele Arsenie Boca ce alte lucruri le-ar fi de folos credincioșilor pentru înaintarea în viața duhovnicească?*

Păi, de exemplu, ar fi ceva în sensul acesta, să nu se uite la lucruri necuviincioase care li se oferă prin televizor, care li se oferă prin internet: filme necuviincioase, filme porno, filme sexy; să ocolească pricinile care duc la împrăștiere, care duc la excitare, să ocolească cărțile excitante. Apoi să muncească, să-și facă datoria de muncitori în agricultură, în industrie, în chestiuni care privesc viața oamenilor, să fie oameni de treabă, să nu se certe, să ocolească păcatele, tot ce știu că așteaptă Dumnezeu de la om să împlinească după putere și atunci sigur că viața are altă înfățișare, sigur că împărăția lui Dumnezeu este aproape de noi. Și poate că ar zice Domnul Hristos și pentru noi ceea ce a zis unui fariseu care i-a dat dreptate Domnului Hristos că „*a-l iubi pe Dumnezeu mai presus de orice și a iubi pe aproapele tău ca pe tine însuși este mai mult decât toate arderile de tot și decât toate jertfele*”, și Domnul Hristos i-a zis: „*Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu*”.

- *Deci, nici noi dacă ne angajăm în programul acesta de viață duhovnicească și dacă ne ținem și de recomandările părintelui Arsenie, nici noi nu suntem departe de împărăția lui Dumnezeu.*

- Da.

- *Părinte Teofil vă mulțumim mult și Dumnezeu să vă țină încă mulți ani mintea și sănătatea.*

- Doamne ajută, așa să fie!

Darul lui Dumnezeu - Părintele Teofil la 80 de ani

Părintele Teofil a împlinit la 3 martie 2009 vârsta de 80 de ani. S-a născut într-o familie de plugari din satul Topârcea, din apropierea Sibiului, primind la botez numele de Ioan și fiind primul dintre cei patru frați. S-a născut fără vedere, motiv pentru care urmează cursurile unei școli primare pentru nevăzători la Cluj-Napoca, între anii 1935 – 1940. Își continuă cursurile la o școală de nevăzători la Timișoara, între anii 1942 – 1943, iar până în 1948 urmează tot la Timișoara cursurile liceale într-un liceu teoretic pentru văzători. În această perioadă îl cunoaște pe părintele Arsenie Boca de la care deprinde rugăciunea minții: „*Doamne Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”, rugăciune pe care continuă să o exerseze încă înainte de intra în monahism. Preocuparea pentru viața religioasă și pentru aprofundarea cunoștințelor teologice îl determină să urmeze cursurile Facultății de Teologie din Sibiu, între anii 1948 – 1952, iar la 1 aprilie 1953 ia hotărârea de a intra în obștea Mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus. După patru luni este călugărit în ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului și primește numele de Teofil, cuvânt provenit din limba greacă ce se traduce cu „*iubit de Dumnezeu*”. La șapte ani de la călugărie, tot de praznicul Adormirii Maicii Domnului, părintele Teofil este hirotonit diacon de către Mitropolitul Nicolae Colan, iar la 13 mai 1983, după 23 de ani de diaconie este hirotonit preot de către Mitropolitul Antonie Plămădeală. Tot atunci primește și hirotresirea întru duhovnic. În anul 1986 părintele Teofil este hirotosit protosinghel, iar în anul 1988 arhimandrit.

Din anul 1992 părintele începe să răspundă invitațiilor din țară și participă în aproape toate orașele importante din România la conferințe duhovnicești, de obicei în perioada Postului Mare sau în perioada Postului Crăciunului.

Părintele Teofil Părăian este un om al bucuriei, un om care și-a propus să înmulțească bucuria și credem că a reușit cu prisosință. Darul deosebit al părintelui Teofil de a vorbi și mai ales de a aprofunda cuvintele Scripturii și în special ale Noului Testament, preocuparea pentru cărțile fundamentale ale spiritualității ortodoxe, cum ar fi Patericul și Filocalia, dar și pentru textele liturgice cuprinse în cărțile de slujbă, îl fac să fie iubit și în același timp să fie un părinte duhovnicesc cu autoritate și discernământ.

Părintele Teofil Părăian în situația sa de nevăzător, dar strevăzător cu duhul, ne provoacă pe toți să ne asumăm viața cu pace, cu bucurie, cu binecuvântare și cu conștiința că Dumnezeu dă omului atât cât poate duce, iar ce este mai presus de noi trebuie asumat întru răbdare.

La cei 80 de ani părintele Teofil Părăian rămâne un om al credinței lucrătoare prin iubire, un om al bucuriei și al nădejdi. Cele peste treizeci de cărți apărute în ultimii șaptesprezece ani, cu conferințele, cuvântările, predicile, articolele sau interviurile părintelui Teofil sunt o nouă mărturie a misiunii pe care Dumnezeu i-a dat-o și pe care credem că o împlinește cu prisosință.

Vă prezentăm în continuare o serie de mărturii de la ierarhi, stareți, duhovnici, fii duhovnicești, prieteni, apropiați cu și despre părintele Teofil.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Laurențiu Streza

(Mitropolitul Ardealului)

Părintele Arhimandrit Teofil Părăian, de la Mănăstirea Brâncoveanu din Sâmbăta de Sus este pentru noi un dar de la Dumnezeu pentru că a adus spre noi și duce mai departe tradiția sfântă a acestei mănăstiri, a martirilor brâncoveni, pentru că dragostea cu care întâmpină pe toți pelerinii, pe toți cei care au nevoie de ajutor este atât de mare, încât copleșește orice activitate a altora care au de la Dumnezeu toate simțurile. Dacă Dumnezeu i-a luat un simț, i-a dat altele care compensează întru totul și chiar sunt cu mult peste așteptările noastre.

Pe părintele Teofil l-am cunoscut din pruncia mea și m-a câștigat tocmai prin bucuria cu care mă întâmpina de fiecare dată. Dacă în pruncie se numea prietenul meu sau mă considera că sunt un prieten al lui, am ajuns după aceea ca să ne fie duhovnic, să ne fie îndrumător în toată perioada aceasta de timp. Și dacă Dumnezeu l-a învrednicit cu vârstă frumoasă și binecuvântată, vârsta aceasta scripturistică a înțelepciunii, ne rugăm ca să îl păstreze sănătos și să poată să sporească lucrarea aceasta a cuvântului, să poată să aducă binecuvântare în viața tuturor credincioșilor care vin la mănăstire și nu în ultimul rând să poată să mențină viața spirituală la cotele înalte, în mănăstirea în care este duhovnic.

Orice slujire cu Preacuvioșia Sa este o bucurie; momentul în care la sărutul păcii ne îmbrățișăm el își revarsă tot ceea ce simte și toată starea sa sufletească o comunică celui alt împreună slujitor, încât de abia așteptăm sau de abia așteptăm să te întâlnești cu dânsul sau cu atât mai mult să co-liturghești.

Îi dorim părintelui Teofil sănătate din partea lui Dumnezeu, binecuvântare în continuare pentru activitatea sa și nu în ultimul rând să poată ca pe calea undelor și în scris și în vorbit, iată în trei dimensiuni ale activității sale să poată să transmită lumină, să transmită bucurie, să lase tuturor celor care l-au cunoscut, care-l cunosc sau îl vor cunoaște raza de bucurie duhovnicească pe care a preluat-o de la părintele Serafim Popescu, duhovnicul dânsului și al nostru, cel care a rămas alături de marii părinți, oameni care au lăsat Bisericii noastre de aici din Ardeal bucuria mare, serafică a Duhului Sfânt și a Sfintei Treimi.

Dumnezeu să-i dea sănătate și ani binecuvântați în continuare.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Teofan Savu

(Mitropolitul Moldovei și Bucovinei)

Fiecare duhovnic este descris de fiii sau fiicele sale cu un anume apelativ. Se vorbește despre Cleopa cel mult mărturisitor, despre părintele Paisie cel blând, despre părintele Iustin cel mult luptător, despre Arsenie cel mult răbdător, despre Ghelasie Isihastul sau părintele Ioachim de la Putna cel mult

pătimitor – ca să amintim doar de câțiva din marii stâlpi ai neamului nostru creștinesc.

Atunci când vorbim despre părintele Teofil, duhovnicul de la Sâmbăta de Sus, sau cel puțin când vorbesc eu despre el, un singur gând parcă se așează în mintea mea și anume că părintele Teofil este cel „*mult odihnitor de oameni*”. De unde această sintagmă? L-am auzit de mai multe ori pe părintele Teofil vorbind despre duhovnicul său părintele Serafim Popescu de la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus ca fiind un odihnitor de oameni. Când am auzit cu mulți ani în urmă acest cuvânt rostit de părintele Teofil la adresa duhovnicului său, ceva parcă mă chema spre aprofundarea acestei sintagme. Puțin câte puțin am fost cucerit de ea, am început s-o folosesc și întotdeauna când o fac mă gândesc cu drag și la părintele Teofil de la Sâmbăta de Sus, amintindu-mi și un cuvânt din Sfânta Liturghie adresat lui Dumnezeu:

„Că Sfânt ești Dumnezeul nostru și întru Sfinții Tăi Te odihnești.”

Dumnezeu Se odihnește între Sfinții Săi, iar noi cei de pe pământ ne odihnim atunci când ne întâlnim cu marii duhovnici și poate chiar și ei se odihnesc într-o relație frumoasă cu fiii sau fiicele lor duhovnicești. Așadar, fiind solicitat să mărturisesc ceva despre părintele Teofil primul gând care-mi trece prin minte este acela referitor la calitatea lui de odihnitor de oameni.

Trăim într-o lume obosită de multă neliniște, frământare și trufie luciferică. Oriunde întorci capul întâlnești chipuri obosite lăuntric și fizic, stres, plictiseală, angoasă, într-un cuvânt oboseală. Întâlnirea cu părintele Teofil surprinde prin diferență față de ceea ce îți oferă în general întâlnirile cu oamenii. Cuvântul lui, binecuvântarea lui, muștrarea sau iertarea lui odihnesc ființa lăuntrică a interlocutorului. Socot că aici se dezleagă taina neobișnuitei atracții pe care o simt cei tineri și nu numai ei, la auzul că pe undeva vorbește părintele Teofil sau că undeva i s-a mai publicat o carte. Obosit de greutatea zilei și a nopții, încărcat de multe probleme nerezolvate, chinuit de frământări lăuntrice, zdrobiți adesea în sufletul lor de neînțelegerea celor din jur, tinerii și nu numai ei aleargă la întâlnirea cu părintele Teofil ca la un izvor de odihnă, ușurare, alinare și reconfort sufletească.

Întâlnirile părintelui Teofil avute de-a lungul anilor cu tinerii din diferitele localități ale Olteniei și din alte părți ale țării au fost întotdeauna clipe de reală duhovnicească odihnă. Entuziasmul tinerilor și interesul manifestat de preoți, m-au determinat adesea să apelez la bunăvoința părintelui Teofil pentru a poposi în Oltenia, unde a venit adesea cu drag și a legat acolo prietenii puternice, născând duhovnicește mulți fii și multe fiice duhovnicești, odihnind în același timp inima mitropolitului și a multora din jurul lui. Același lucru, am înțeles că părintele l-a împlinit și în Moldova, unde sper să-l avem în continuare pe părintele Teofil ca oaspete drag pentru a răspândi din prea plinul inimii, odihnindu-ne sufletește. Se împlinește prin el, așa cum se împlinește în general cu marii trăitori ai vieții în Hristos, cuvântul Sfântului Serafim de Sarov:

„Mântuiește-te pe tine însuși și mii se vor mântui în jurul tău.”

Adică, prin mila lui Dumnezeu părintele a reușit să primească odihnă în sufletul său, prin puterea harului Celui de sus și din această prea multă odihnă a sa întru Dumnezeu reușește să răspândească pace, bunătate, armonie celor din jur. Pentru aceasta cred că se cuvine să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru un asemenea dar oferit neamului nostru celui creștinesc și pentru izvorul lui de odihnă, pe care iată părintele de zeci de ani îl răspândește nu numai în obștea Mănăstirii Sâmbăta de Sus, unde viețuiește întru mila lui Dumnezeu, ci și față de mulți dintre cei care i-au călcat pragul la mănăstire sau au avut prilejul să-l vadă, să-l asculte sau să-i citească o carte.

Înaltpreasfințitul Părintele Mitropolit Serafim Joantă

*(Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei,
Europei Centrale și de Nord)*

Pe părintele Arhimandrit Teofil Părăian de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus l-am cunoscut încă din copilărie, eu fiind născut într-un sat în apropierea Mănăstirii de la Sâmbăta de Sus. Sigur că în copilărie nu mi-am putut da seama de valoarea duhovnicească a părintelui; de acest lucru mi-am dat seama când am studiat teologia la Sibiu în anii '70- '75 și după aceea ca preot și slujitor la Alba Iulia și apoi ca ierarh. M-am apropiat de părintele Teofil și m-am destăinuit de multe ori în taina sfintei spovedanii, am primit învățături care m-au ajutat foarte mult în viață.

Aș dori să subliniez faptul că părintele Teofil este cu darul lui Dumnezeu unul dintre cei mai mari duhovnici ai Bisericii noastre Ortodoxe Române, cunoscut în toată țara și nu numai în țară, ci și în străinătate și nu numai la românii din străinătate unde el a fost, și în Germania, și în Franța, și în Spania și în Grecia, și în alte părți dar și la ceilalți ortodocși. După câte știu i s-a tradus o carte chiar și în limba greacă.

Părintele este un om al lui Dumnezeu și un om pe care eu l-aș caracteriza ca fiind foarte echilibrat în sfaturile și în îndrumările pe care le dă credincioșilor. Este un om de-o cultură foarte vastă; are o minte scilpitoare, formulează întotdeauna răspunsuri la întrebări într-un limbaj foarte frumos, înțelegător, coerent cum rar se întâlnește aceasta la marii noștri duhovnici.

Mai mult, cum am spus părintele are un echilibru deosebit și acest echilibru sigur că este caracteristic ortodoxiei, însăși spiritualității ortodoxe care este echilibrată, care evită extremele; este calea de mijloc, calea împărătească pe care trebuie să mergem noi. Părintele și la părintele nu găsești „legalisme” ca poate la alți părinți duhovnicești. Adică el se ferește de a îndruma și a rezuma spiritualitatea, viața creștină, viața în Hristos la o sumă de prescripții pe care trebuie să le îndeplinim. Sigur că și acestea sunt importante, dar mai important decât toate este libertatea duhului, este dragostea cu care împlinim poruncile lui Hristos. Vedem pe Hristos în porunci, nu poruncile pe care trebuie să le împlinim și care ni se par uneori ca fiind exterioare, ca fiind povară.

Deci, părintele subliniază atașarea de Hristos prin lăuntru nostru, prin iubire, prin simțire. Și când suntem atașați de Hristos, când suntem uniți cu

Hristos, când rugăciunea ne este dragă, când postul ne este drag le facem toate cu o mare ușurință și cu o mare libertate; când privim toate acestea ca fiind reguli, ca fiind canoane, ca fiind lucruri din exterior de observat atunci sigur că le împlinim cu greutate și ele ne pot obosi și tocmai de aceea cred eu că mulți se înstrăinează de biserică pentru că socotesc biserica și creștinismul în general ca o sumă de prescripții, ca o sumă de norme care trebuie respectate.

Olivier Clement mare teolog francez convertit la ortodoxie a spus că creștinismul nu este o religie, nu este o sumă de prescripții cum sunt toate celelalte religii. Nu este o religie – zice el –, ci criza tuturor religiilor. Adică creștinismul este viață: viața în Iisus Hristos, viața care ne unește cu Dumnezeu, care ne dă viața lui Dumnezeu Însăși în noi. Dacă pricepem, dacă înțelegem lucrul acesta fundamental că prin osteneala noastră creștină noi ne împărtășim de „Viața” lui Hristos, de Sfintele Taine care ne transmit „Viața” lui Hristos, atunci sigur că și postul, și rugăciunea, și mersul la biserică, și toate celelalte le vom face cu mult mai multă ușurință, chiar cu dragoste. Ele nu ni se mai par grele, nu ni se mai par ca și când ne-ar îngrădi libertatea noastră, ci dimpotrivă ele ne conduc la libertatea adevărată, libertatea fiilor lui Dumnezeu.

Eu așa l-am văzut întotdeauna pe părintele Teofil Părăian și poate tocmai de aceea are atât de mare succes, mai cu seamă la tinerii de astăzi și la tinerii dintotdeauna de când el le vorbește tinerilor, tocmai pentru că cuvântul său este cuvânt cu putere multă, cuvânt de iubire care îi apropie pe oameni de Hristos – viața noastră, Persoana lui Dumnezeu întrupată.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Andrei Andreicuț

(Arhiepiscop al Alba Iuliei)

Cu mulți ani în urmă l-am întâlnit la Mănăstirea Sâmbăta pe părintele Teofil Părăian. Trăia pe vremea aceea și părintele Serafim Popescu și pe rând i-am întâlnit pe amândoi și am plecat de acolo cu sufletul plin de bucurie. Mai apoi l-am întâlnit la un hram al Mănăstirii Sâmbăta, pe vremea mitropolitului Nicolae Mladin. Pe atunci părintele Teofil era doar diacon, dar plin de duh și gata întotdeauna spre a-i sfătui pe cei care-i cereau sfatul. Mai apoi, după ce a devenit ieromonah și arhimandrit cu multă bunătate a răspuns la solicitările noastre, pentru că după căderea comunismului conferințele duhovnicești din Postul Mare și din Postul Crăciunului au devenit tradiționale. La toate acestea părintele a răspuns afirmativ și le-a adus albaiulienilor multă mângâiere sufletească. În acest sens noi îi suntem recunoscători și Îl rugăm pe Dumnezeu să-i dăruiască încă mulți ani. Este un bătrân frumos, în adevăratul sens al cuvântului; călugăr bătrân frumos, omul lui Dumnezeu, echilibrat, cu multă dreaptă judecată, dând la momentul potrivit sfatul potrivit.

Preasfințitul Părinte Episcop Sofian Brașoveanu

(Episcop vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului; ucenicul de chilie al părintelui Teofil)

Pentru mine părintele Teofil aş putea spune că a fost un tată spiritual şi s-a comportat totdeauna faţă de mine ca un tată care a dorit binele fiului său duhovnicesc: m-a sprijinit să cresc şi m-a înconjurat cu multă dragoste. Ce a fost cumva deosebit, ce este caracteristic părintelui Teofil, pe lângă marea lui credinţă în Dumnezeu – pentru mine a fost omul cu cea mai mare credinţă în Dumnezeu pe care l-am întâlnit – este şi realismul lui duhovnicesc care uneori poate părea un fel de lipsă de smerenie. Nu e lipsă de smerenie, ci este un realism dur, aş spune.

De curând am ascultat nişte predici ale lui, rostite în Grecia şi nişte conferinţe în noiembrie anul trecut (2008 – n.n.) şi insista spunând că este om în vârstă de aproape optzeci de ani, cu 55 de ani de mănăstire şi experienţa lui este aceasta că Dumnezeu ne cheamă, că Dumnezeu ne iubeşte, că Dumnezeu ne primeşte, că Dumnezeu ne caută, că Dumnezeu ne aşteaptă, că Dumnezeu ne zâmbeşte şi că trebuie să-I zâmbim şi noi lui Dumnezeu. Cred că s-ar putea pune această sărbătorire a părintelui Teofil sub genericul: „*Un zâmbet pentru Dumnezeu.*”.

Preasfinţitul Părinte Episcop Paisie Lugojanul

(Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei)

L-am cunoscut în anul 1991 când eram student în Timişoara şi participam la conferinţele pe care ASCOR-ul, filiala din Timişoara, le ţinea în amfiteatrul de la medicină generală şi preşedintele ASCOR-ului era pe atunci actualul Preasfinţit Episcop Sofronie al Oradiei.

Cred că prima întâlnire a fost şi o bucurie pentru faptul că părintele a fost, este şi va rămâne un prilej de bucurie pentru toţi cei care se întâlnesc cu dumnealui, prin firea pe care o are, prin darurile pe care le are de la Dumnezeu şi mai ales un îndemnător cu nădejde şi speranţă în faptul că Dumnezeu este Cel care ne poartă de grijă, îndemnându-ne ca să ne rugăm lui Dumnezeu şi să nădăjduim că rugăciunea noastră este ascultată de Dumnezeu, Care nu doreşte decât să ne mântuim şi să petrecem împreună cu El. Şi cu prilejul acesta şi prin părintele Teofil m-am apropiat mai mult de Biserică şi de scrierile Părinţilor bisericii.

La această frumoasă vârstă de 80 de ani îi doresc părintelui Teofil multă sănătate, să rămână în lumina Evangheliei propovăduitor prin cuvântul său puternic şi lumina, bucuria şi nădejdea pe care a adus-o celor mulţi să poată fi adusă în continuare în rândul credincioşilor Bisericii noastre Ortodoxe.

Dumnezeu să-l binecuvinteze cu viaţă îndelungată şi îi întăresc urarea cu un cuvânt care i-a fost adresat mai demult de profesorul Ghibu: „*Să-i ţină Dumnezeu mintea şi sănătatea.*”.

Preasfinţitul Părinte Episcop Vasile Someşanul

(Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului)

Părintele Teofil aşa cum este numit cu respect, veneraţie şi iubire de nenumăraţi cunoscuţi, colaboratori şi fii duhovniceşti din ţară şi din lume,

părintele Arhimandrit Teofil Părăian de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus împlinește vârsta de 80 de ani. Din darul Bunul Dumnezeu și cu ocrotirea Maicii Domnului această vârstă îl găsește sănătos la trup și la suflet, cu aceeași cuceritoare seninătate și încredere pe care o transmite prin harisma dăruită lui de Dumnezeu.

Sunt recunoscător Celui de Sus că am avut șansa să-l întâlnesc acum mai bine de 37 ani la Institutul Teologic din Sibiu, să-i păstrez chipul luminos în sufletul meu și să sporesc apoi de-a lungul anilor bucuria cunoașterii prin slujirea aceluiași ideal. Prin tot ceea ce a făcut și face părintele Teofil luminează și va lumina ca stelele pe bolta cerului pe toți cei care doresc să sporească în ei și în lume lumina cunoașterii lui Hristos.

Părintele stareț Ilarion Urs

(Starețul Mănăstirii Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus)

Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus este în sărbătoare. Părintele Arhimandrit Teofil Părăian, duhovnicul Mănăstirii noastre împlinește frumoasa vârstă de optzeci de ani, iar nu după multe zile va împlini și 56 de ani de viețuire în mănăstire. Părintele nu este însă numai duhovnicul mănăstirii noastre, ci și un apropiat al tinerilor și al tuturor credincioșilor din Patriarhia Ortodoxă Română, prin numărul mare de cărți pe care le-a scris și prin conferințe pe care le-a ținut în țară, în marile orașe și la universități.

Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus a avut mari duhovnici de când s-a redeschis din 1939, începând cu părintele Arsenie Boca, părintele Serafim Popescu, părintele Nicolae Mladin care mai târziu a fost și Mitropolit al Ardealului. Noi ce putem să-i dorim părintelui Teofil în aceste zile de sărbătoare decât ceea ce dânsul își dorește. Ne spunea de multe ori că dorește ca Dumnezeu să-i țină mintea și sănătatea. Îl rugăm pe Dumnezeu să-i țină mintea și sănătatea și încă ani câți vor fi de la Dumnezeu și să mai fie în mijlocul nostru ca să ne poată povățui și îndruma cum ne-a povățuit și până acum.

Părintele stareț Matei Bilauca

(Starețul Schitului Nașterea Maicii Domnului, Șinca Veche, județul Brașov; ucenic de chilie al părintelui Teofil)

Aș putea să spun foarte multe despre părintele Teofil, m-aș rezuma doar la faptul că de multe ori părintele Teofil ținea să ne spună că este un om împlinit, un om fericit și ne spunea: „*Să știi, sunt un om fericit.*”.

Aceasta și datorită faptului că și-a trăit viața cu seriozitate și și-a împlinit rânduiala de călugăr în acești ani binecuvântați de Dumnezeu cât a stat în Mănăstirea de la Sâmbăta. Atât timp cât am stat alături de părintele am putut să văd cum își împlinește datoria de călugăr în chilie, pentru că părintele este și un om, un călugăr al chilie. Știu că se trezea dimineața la ora trei, își făcea până la patru jumătate pravila de chilie, în înțelesul că zicea rugăciunea de toată vremea:

„Doamne Iisuse Hristose, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul.”.

Mai apoi la ora cinci mă deștepta și pe mine să mă pregătesc pentru slujba de la Biserică, de la ora șase. Așadar programul de chilie începea de la ora trei dimineața cu rugăciunile de toată vremea, cu Paraclisul Maicii Domnului, cu citirea din Ceaslov a Miezonopticii, pentru că la Sâmbăta nu se face Miezonoptica în Biserică și atunci călugării o citesc la chilie. Participa apoi la tot programul liturgic din mănăstire, în special la strană, dar și ca preot slujitor în sfântul altar, mai cu seamă la Sfânta Liturghie fiind co-liturghisitor. Peste săptămână slujea miercurea, vinerea, sâmbăta și duminica, dar și în sărbători. Aproape de cele mai multe ori, aș putea spune – nu întotdeauna, dar cele mai multe ori – ținea și cuvânt de învățătură.

Dimineața după Sfânta Liturghie până la prânz, la ora 13.00 părintele se ocupa în special cu studiul. A fost un om al studiului de la tinerețe până la bătrânețe. Se ocupa cu cărțile noi apărute, cele duhovnicești, dar și cu cele pe care le avea la inimă încă din tinerețe, în special cu Filocalia. Sta la dispoziția credincioșilor, sta de vorbă, spovedea, sfătuia după caz. Apoi se odihnea de la ora 14.00 până la ora 16.00 când se pregătea pentru slujba de seară, pentru Vecernie, pentru că de fiecare dată citea la strană, de fapt rostea pentru că le știa pe de rost, pe dinafară Ceasul al IX-lea și Psalmul Vecerniei și dacă era cazul și celelalte din cadrul Vecerniei. Acesta era programul de peste zi al părintelui.

După slujba de seară, deci după ora 21.30 până când se pregătea pentru a se odihni așa încât la ora 3.00 să fie bun pentru rugăciune, mai sta de vorbă cu credincioșii care erau prin preajma lui sau cu cei care-l căutau la telefon. Am putea spune despre părintele că este un călugăr model care și-a împlinit și își împlinește rosturile de călugăr la chilie, la biserică, în cadrul mănăstirii și în afara mănăstirii, în prelungirea mănăstirii – cum spunea părintele atunci când era chemat la conferințe. Oriunde este părintele acolo este și chilia părintelui, acolo este și Mănăstirea de la Sâmbăta și acolo își rânduiește să-și poată împlini pravila de chilie.

În afara mănăstirii când era chemat de către cei din ASCOR, aș putea spune că îl-am însoțit în toate orașele universitare, acolo unde era chemat pentru a ține cuvânt de învățătură, conferințe pentru studenți și nu numai pentru studenți. Părintele în primul rând avea gândul acesta: „*Un monah trebuie să fie monah și în mănăstire și în afară de mănăstire, că dacă nu este și în afară de mănăstire sigur nu este și în mănăstire.*”. Așadar își împlinea rânduiala de călugăr cum putea să o împlinească un monah în afară de mănăstire, în înțelesul că nu putea să citească foarte multe rugăciuni, de exemplu din Psaltire, sau Miezonoptica sau celelalte Laude, însă ținea foarte mult la rugăciunea de toată vremea, rugăciunea cu care se mântuiesc călugării:

„*Doamne Iisus Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul.*”,

sau la alte rugăciuni scurte, pe care le avem noi:

„*Mare ești Doamne, minunate sunt lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale.*”;

„Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție Slavă îți înălțăm Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.”.

Aceasta era pravila în afara mănăstirii și bineînțeles că tot ceea ce făcea părintele, cuvântul de învățătură care îl ținea, era tot o rânduială din pravilă. Se bucura foarte mult că putea să se desfășoare și în felul acesta, pentru că spunea părintele că în mănăstire n-ar fi avut posibilitatea să ajungă la niște gânduri care de multe ori îi veneau în minte în momentul când le rostea sau când ținea o cuvântare și se bucura foarte mult. Spunea părintele că cel mai câștigat sau primul care este câștigat este el, pentru că: *„Ce faci, te și face.”*, și aceasta l-a făcut pe părintele să fie un serios, un om care s-a orientat întotdeauna după un principiu și anume:

„În jurul tău să poți, să-i ferești pe toți.”.

Înregistra toate predicile, fiecare cuvânt de învățătură pe care îl rostea. Cineva mi-a spus că dacă se va ajunge ca Biserica Ortodoxă să-l canonizeze pe părintele Teofil va trebui să-l picteze în icoane cu un reportofon în mână – asta ca o glumă. Deci părintele și înregistra totul pentru că părintele de multe ori revenea asupra a ceea ce a spus, adică asculta în chilie cuvântul pe care l-a ținut undeva. Și așa putea să spun că de câte ori l-am auzit ascultându-și cuvântările era foarte mulțumit, încât avea impresia că nu le-a ținut dumnealui, că nu a spus el așa ceva. Toate aceste cuvântări înregistrate au fost nu numai ca părintele să se verifice, ci și să se depășească. Spunea părintele că a început să-și înregistreze predicile ca să urmărească, să vadă cum le ține, cum vorbește, cum își leagă gândurile între ele ca să poată să vorbească tot mai bine și tot mai frumos. Le pregătea de fiecare dată. Zicea părintele că: *„Acum la bătrânețe trebuie să le tocesc un pic, să le buchisesc mai mult decât la tinerețe.”*. Toate acestea s-au și concretizat, s-au împlinit și anume: câte cuvântări a ținut părintele, atâtea cărți s-au scos; peste treizeci de titluri de cărți, așa încât a fost bine că a înregistrat. Și le înregistrează și acum! Aceasta ca să rămână, nu pentru părintele, ci noi cei care suntem mai tineri și venim în urma părintelui să avem cuvintele lui, pentru că părintele ne spunea de multe ori:

„Măi frate, omul trebuie să ajungă la niște concluzii și pentru ca să ajungă la niște concluzii trebuie să lucreze mult. Ori voi de la mine aveți niște concluzii și voi porniți cu concluziile mele și va fi mai ușor.”.

Pentru aceasta înregistra cuvântările, ca să ne fie nouă mai ușor!

Părintele stareț Iustin Miron

(Starețul Mănăstirii Oașa, județul Alba)

Pe când eram student la Timișoara am făcut parte din ASCOR, iar părintele Teofil avea o relație specială cu ASCOR-ul din Timișoara. În fiecare an venea de două ori și de fiecare dată ne ținea câte trei conferințe, în trei zile consecutive.

În 1995, după ce am ajuns la Mănăstirea Poșaga, acolo nemaiputând să organizăm conferințe cu părintele Teofil, am hotărât să organizăm tabere

studentești de vară. Și de atunci până acum, timp de 14 ani, în fiecare an am organizat câte o tabără de studenți, una pentru băieți și alta de fete. La Poșaga până în anul 2000, pentru băieți și de atunci până acum, la Oașa, iar pentru fete la Subpiatră, Pătrânjeni și Țaț. Au fost în aceste tabere sute și sute de studenți și de studente de la diferite facultăți neteologice care și-au schimbat viața prin întâlnirea cu părintele, pentru că părintele întinerește mereu prin virtuți, iubește foarte mult tinerii și tinerii îl iubesc pe dânsul; chiar îi place Sfinției Sale să spună despre sine că este tânăr de mai multă vreme, tânăr iată la 80 de ani. Această dragoste față de tineri ne-a imprimat-o și nouă călugărilor de la Oașa care avem o relație și o lucrare specială cu tinerii.

La părintele Teofil mă spovedesc din anul 1990, deci de aproximativ 19 ani. Părintele Modest care acum este la Sfântul Munte, la Schitul Prodromul, iar atunci era la Mănăstire la Sâmbăta, mi-a recomandat să mă spovedesc la dânsul, spunându-mi că:

„Este un părinte orb la noi la mănăstire și-ți recomand să te spovedești la el.”.

Când am auzit că este orb am încercat să-mi construiesc o imagine a dânsului, mă gândeam că fiind orb este un om cu o cultură mai redusă, un om mai simplu, un om supărat că are un astfel de handicap și că este un om pe care nu-l caută nimeni. Atunci am zis, în sinea mea, măcar eu să merg să îi fac o bucurie la acest părinte spovedindu-mă la dânsul, cu gândul că se spovedește la dânsul foarte puțină lume.

Când l-am cunoscut am văzut că este exact opusul, un om cu multă cultură, înțelept, un om al bucuriei, iubit de-o țară întreagă, un om sfânt. După aceea îmi venea gândul să nu mai merg la spovedanie la dânsul pentru a nu opri cu păcatele mele un om atât de mare din lucrarea lui. Am mers la dânsul în continuare ca și când aș merge la Dumnezeu și de fiecare dată cu Dumnezeu m-am întâlnit.

Este un om cu multă dragoste și cu multă îngăduință față de neputințele oamenilor, dar foarte exigent cu el însuși. Este un om al echilibrului, un om aș spune „al vremurilor noastre”, pentru că este foarte greu de găsit echilibrul în societatea dezechilibrată în care trăim.

Spunea mereu părintele că i-ar fi plăcut să existe un om cu mintea părintelui Arsenie Boca și cu inima părintelui Serafim Popescu. Acest om există și este chiar dânsul! I se potrivesc foarte bine cuvintele acelea din Pateric spuse despre Avva Macarie că. *„Este Dumnezeu pământesc și om îngeresc”.*

Maica stareță Semfora Ștefan

(Stareța Mănăstirii Subpiatră, județul Alba)

Pe părintele Teofil nu l-am cunoscut foarte bine decât în momentul în care a venit aici la noi, cu ocazia taberelor de aici, fiindcă Mănăstirea Poșaga era foarte aproape și acolo se organizau tabere pentru băieți, iar la noi pentru fete. Aceste tabere le-am organizat începând din 1998, în decurs de opt ani de zile, în lunile de vacanță ale verii când studentele terminau sesiunea și în funcție de

programul lor ne făceam și noi programul pentru tabăra din anul respectiv. Tabăra dura cam o săptămână. Părintele Teofil venea de obicei duminică seara și pleca vineri seara, pentru că ținea întotdeauna la sfârșit de săptămână să fie acasă, să poată să primească pe cei care îl vor căuta la Mănăstire la Sâmbăta. Ca program aveam Sfânta Liturghie în fiecare zi, la care slujea părintele împreună cu părintele nostru slujitor al mănăstirii și de multe ori se întâmpla să mai vină și din împrejurimi ca să se înmulțească bucuria, după care părintele ținea un cuvânt, la care stătea toată lumea și obștea și tinerele studențe și se mai întâmpla să mai apară și din sat și din vecinătate, când afla lumea din zonă că este aici părintele Teofil. După aceasta se servea masa și după Vecernie părintele mai ținea un cuvânt la trapeză unde tinerele puteau să pună întrebări fiecare cu problemele care le frământau sau aveau lucruri neclare în viața duhovnicească sau chiar în viața de zi cu zi.

Atmosfera în cadrul acestor tabere era de sărbătoare, de Paști, de bucurie a Învierii. Deci, părintele răspândea multă bucurie și mereu repeta cuvintele pe care le ținea și la Biserică și la trapeză că mănăstirea este „tinda raiului”. Și dânsul fiind plin de bucurie și umbrit de darul Duhului Sfânt se „împrăștia” asupra întregii mănăstiri și după ce părintele pleca, rămânea încă o atmosferă de pace, de bucurie și acel har deosebit pe care Dumnezeu îl rândăiește într-o mănăstire după plecarea pelerinilor.

Părintele Arhimandrit Andrei Barbu

(Exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Alba Iuliei)

Importanța mănăstirilor în viața duhovnicească a ortodoxiei de pretutindeni este recunoscută, iar rolul pe care îl are Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus în viața bisericii din România este cunoscut. De-a lungul timpului Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus a concentrat o seamă de personalități duhovnicești, adevărate autorități în păstrarea și transmiterea duhului tradiției noastre ortodoxe. Aici un loc important îl ocupă Arhimandritul Teofil Părăian, duhovnicul Mănăstirii Brâncoveanu care s-a afirmat după căderea dictaturii comuniste când a trecut prin toate centrele universitare din țară, dar nu numai, pentru că părintele Teofil este un sprijin real duhovnicesc pentru credincioși, dar și pentru monahi, mai ales astăzi în condițiile în care lumea contemporană este confruntată cu un puternic duh de secularizare, de dezrădăcinare din tradiție. Dacă facem o referire la propovăduirea părintelui oricine poate observa permanenta raportare în duh și adevăr la Cuvântul Scripturii, la mărturia patristică și la iconografia liturgică.

Mântuitorul Hristos a spus atunci când s-a referit la orbul din naștere că s-a născut ca un semn prin care să se vădească lucrurile lui Dumnezeu (In 9, 3). Părintele Teofil care acum împlinește frumoasa vârstă de 80 de ani este un semn al Împărăției și rămâne o provocare pentru credința și conștiința noastră. În sensul acesta îi dorim părintelui Teofil din partea tuturor monahilor și monahiilor din eparhia Alba Iuliei multă sănătate, mulți ani și multe bucurii duhovnicești.

Adrian Lemeni

(Secretar de Stat pentru Culte)

Părintele Teofil de la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus este unul din duhovnicii de referință din contemporaneitate, fiind o prezență mereu vie și cu impact pentru cei care-l întâlnesc, fie că sunt tineri sau persoane mai învârstă, clerici, intelectuali sau oameni simpli.

Întâlnirea cu părintele Teofil nu te lasă indiferent, ci determină asumarea unei atitudini. În ce mă privește întâlnirea cu părintele Teofil a fost una decisivă în formarea și întărirea mea pe calea credinței. L-am întâlnit pe părintele Teofil la Mănăstirea Sâmbăta în anul 1992. Ne-am apropiat în mod special prin întâlnirile din cadrul conferințelor susținute de părintele Teofil la ASCOR Timișoara. Eram student atunci la Politehnica din Timișoara și împreună cu alți colegi ne regăseam pe calea căutării sensului profund al existenței. În acele momente de răscruce, în ce mă privește, l-am întâlnit pe părintele Teofil ca un reper luminos și sigur, ca o persoană care întrupa concret bucuria și certitudinea credinței. Mi-aduc aminte că atunci citeam multe cărți duhovnicești. Era perioada specifică anilor '90 când după mai multă vreme de interdicții era posibilă publicarea unor cărți hrănitoare pentru suflet. Însă, dincolo de această informație religioasă resimțeam puternic nevoia de a întâlni oameni care să întruchipeze efectiv în lumea în care trăim acel mod de viață ilustrat în Filocalie sau Pateric. Taina întâlnirii și apropierii de părintele Teofil a fost un dar de la Dumnezeu; așa l-am simțit concret atunci și așa îl receptez de atunci până în prezent pe părintele Teofil.

Părintele a reușit să ne coaguleze, să ne dea orientare și consistență celor care ne străduiam să descoperim și să trăim bucuriile vieții duhovnicești împărtășite în Biserică. Prin părintele Teofil am încheiat prietenii duhovnicești cu oameni minunați. Au fost momente binecuvântate, trăite în acei ani de studenție la Timișoara. Apoi, în anii de studenție la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București am avut constant sprijinul părintesc al părintelui Teofil. În momente dificile și de cumpănă am primit ocrotirea binecuvântată și sfatul duhovnicesc echilibrat și realist al părintelui. Mi-a plăcut tot timpul felul direct și realismul părintelui Teofil. Uneori, inclusiv pentru cei angajați în viața duhovnicească, există riscul unor amăgiri dulcele, a unor căutări, a unor soluții hazardate, a cultivării unor sfaturi generalizate detașate de experiența vieții concrete. Prezența și sfatul părintelui Teofil înlătură însă orice fel de echivoc. Lucrurile nu rămân nelămurite și se conturează o soluție precisă la o situație concretă de viață trăită.

Părintele Teofil este un om al bucuriei duhovnicești pe care o împărtășește cu multă generozitate celor din jur său, dând odihnă lăuntrică oamenilor. Într-o lume dominată de plăceri amăgitoare, care odată consumate produc tot mai intens un chin lăuntric și o tristețe adâncă, bucuria autentică și odihna profundă împărtășită de părintele Teofil sunt adevărate daruri binecuvântate. De asemenea, într-o societate marcată de confuzii, dezorientări și exagerări de tot felul, orientarea echilibrată și sigură a părintelui Teofil exprimă forța discernământului său duhovnicesc.

La un moment deosebit pentru părintele Teofil de la Mănăstirea Sâmbăta, împlinirea vârstei de optzeci de ani, îi doresc din tot sufletul multe și profunde bucurii și împliniri duhovnicești, să-i dea Dumnezeu să se bucure de roadele slujirii sale făcute cu dăruire și dragoste, într-o viață închinată lui Dumnezeu și aproapelui. Îi mulțumesc pentru tot și îi rămân pururea recunoscător.

Practic părintele Teofil prin inima sa de părinte, de frate, de prieten ne încredințează că într-adevăr măsura credinței ne este măsura vieții, ne ajută să ne desprindem de apăsările duhului acestui veac și, printr-o viață curată, luminată prin împlinirea poruncilor duhovnicești, să trăim cu seninătate condiția creștină de a fi „cetățeni” ai cerului.

Marcel Glăvan

(Consilier economic la Arhiepiscopia Craiovei)

L-am întâlnit întâia oară pe părintele Teofil în data de 31 martie 1994, când a susținut prima sa conferință la Craiova, la invitația ASCOR, în sala de festivități a Liceului de Artă, cu tema: „*Oameni plăcuți lui Dumnezeu din Evanghelie.*”. De la început m-a atras cuvântul părintelui Teofil, argumentația sa bogată și mai ales bazată pe Noul Testament, pe Pateric și pe texte din sfintele slujbe bisericești. Apoi mi-a plăcut felul echilibrat, plin de dreaptă socoteală care dădea soluții pe teme duhovnicești pe care le adresau spectatorii la sfârșitul conferințelor, dar soluționând întotdeauna problema. Se simțea siguranța răspunsurilor faptul că vin de la un om preocupat de multă vreme de astfel de lucruri, de la un om cu multă experiență duhovnicească. Faptul acesta îl remarcă de la început și Înaltpreasfințitul Nestor Vornicescu, Mitropolitul de atunci al Olteniei care prezent în sală, la prima conferință a părintelui Teofil a spus la sfârșit aceste cuvinte:

„Vreau să subliniez cu putere că această conferință și răspunsurile date – țineți cont acum și luați aminte și în viitor – reprezintă un moment de unicitate.”.

În vara anului 1996 am participat la o tabără studențească organizată de IASCOR, la Budești, în Maramureș unde a venit pentru câteva zile și părintele Teofil. Evoc cu foarte mare bucurie folosul duhovnicesc pe care l-am avut stând de vorbă pe-ndelete cu părintele Teofil, adunați în jurul Sfinției Sale punându-i întrebări, exprimându-ne păreri și primind lămuriri și îndrumări de la părintele Teofil. Tabăra era gândită ca fiind una de muncă, pentru a sprijini construcția unei biserici și mi-aduc aminte, zâmbind, cum într-una din zile fiind întrebați de părintele Teofil ce am lucrat, ne-am încurcat foarte tare în răspuns, fiindcă din nu mai știu ce pricină în acea zi nu făcuserăm mare lucru. Și atunci părintele Teofil ne-a pus în atenție pilda despre lucrătorii tocmiți la vie, în care Mântuitorul îi întreabă pe cei din ceasul al XI-lea: „*De ce ați stat aici toată ziua fără lucru?*”. În felul acesta eram îndrumați și orientați de părintele Teofil, în felul acesta ni se trăgea atenția că toate cuvintele Mântuitorul trebuie avute în vedere și împlinite în împrejurările concrete ale vieții noastre.

Pentru studenții din ASCOR sau din jurul ASCOR-ului anilor '90 răspunsurile părintelui Teofil aveau cel mai mare prestigiu. Când erau nedumeriri sau neînțelegeri asupra unor aspecte duhovnicești spuneam: „*Asta trebuie să-l întrebăm pe părintele Teofil.*”. Adunam toate întrebările noastre și așteptam conferințele părintelui Teofil pentru a primi soluții, iar răspunsurile le primeam ca fiind încărcate cu cea mai mare autoritate. De ce? Pentru că văzusem în timp că îndrumările sunt sigure, că ne sunt de folos.

A fost o mare bucurie ca la inițiativa Mitropoliei Olteniei cele treizeci de conferințe de la Craiova ale părintelui Teofil să fie publicate în volumul „*Din ospățul credinței*”. Sunt bucuros și pentru faptul că m-am putut implica și eu alături de mulți alții în realizarea acestei cărți și pot spune cu recunoștință că am avut numai de câștigat din aceasta și cred că foarte multă lume a avut de câștigat, dovadă fiind faptul că lucrarea a fost foarte solicitată, tipărindu-se până acum circa 50.000 de exemplare.

La acest ceas aniversar îi dau slavă lui Dumnezeu că am avut șansa să-l întâlnesc pe părintele Teofil și să mă apropiu de Sfinția sa, mărturisind că nu am întâlnit până acum pe altcineva mai preocupat de a aduna lucrurile frumoase și bune, de a le pune în lucrare în viața creștină și de a le fi de folos tuturor celor care urmăresc binele. Simt și acum îmbrățișarea plină de căldură, de bucurie și de dragoste cu care m-a întâmpinat mereu părintele Teofil.

Cu smerenie îi adresez mulțumiri și cele mai frumoase urări de bine: „La mulți ani fericiți!”.

Părintele Jan Nicolae

(Lector, Facultatea de Teologie Ortodoxă Alba Iulia)

Pe părintele Teofil nu-l poți simți decât ca pe un ambasador al bucuriei, ca pe un mesager al lui Dumnezeu aducător de senin și bucurie.

Pe părintele Teofil îl simt așa cum l-am simțit prima oară, fără să-mi fi spus cineva despre dânsul ceva, ca pe un spic de grâu crescut în văzduhul lui Dumnezeu ale cărui boabe de grâu s-au înmulțit în decursul anilor și au făcut hambare uriașe, boabe de grâu pe care părintele le-a măcinat în moara gândului și a făcut pentru noi toți „prescuri pentru cuminecături”. L-am văzut pentru prima oară în viața mea la televizor, rostind două poezii ale lui Nichifor Crainic, din care-mi aduc aminte numai începutul: „*Hohot de lumină*”.

Părinte este cel care, ca o ciură a lui Dumnezeu, scoate din fântâna înțelepciunii dumnezeiești ciuturi de apă rece, de apă potolitoare setei noastre de Dumnezeu. Părintele Teofil este cel care a semănat Cuvântul lui Dumnezeu pretutindeni, în special pentru cei tineri care nu avuseseră ocazia înainte de 1990 să audă o mărturisire a lui Hristos în libertate, o mărturisire înțeleaptă, o mărturisire senină. Părintele este „*catehetul neamului românesc*”; este cel care a duminat Cuvântul lui Dumnezeu – așa cum o mamă face dintr-o felie de pâine soldăței cu care-și hrănește copiii –, Cuvântul lui Dumnezeu din Scripturi, Cuvântul lui Dumnezeu din Filocalie, Cuvântul lui Dumnezeu din Liturghie și din tot cultul Bisericii, Cuvântul lui Dumnezeu din înțelepciunea lumii acesteia, Cuvântul lui Dumnezeu din cele mai frumoase poezii religioase

ale neamului românesc, Cuvântul lui Dumnezeu din graiul celor de acasă, al țăranilor din satul său natal, al bunicilor și al celor pe care i-a cunoscut.

Să nu uităm că prin părintele Teofil Dumnezeu ne-a adus poezia Zoricăi Lațcu. Este o imagine din „*Viețile Sfinților*” când cei doi, părintele Teofil, nevăzător, bate la mașină poeziile unei femei, ale Zoricăi Lațcu, care și ea are parte de o boală. Este ca o imagine din „*Acatistul și din Viața Sfântului Mina*”, când Dumnezeu trimite la miezul nopții, în preajma Bisericii sale, pe un șchiop să-i rostească cuvânt la ureche unei femei care nu auzea.

Pentru noi părintele Teofil este cel care întruchipează o vorbă spusă despre societatea noastră după 1990: „*Românilor le lipsesc nemții*.”. Ei, părintele Teofil este „neamțul nostru duhovnicesc”, un om echilibrat, trăitorul unei ortodoxii senine, deschise, neconfesionaliste cel care are inima largă și întâmpină pe oricine care vine întru numele Domnului.

Dacă atât de mult ne-am bucurat de un gând, de un Cuvânt al lui Dumnezeu dat prin Sfântul Siluan Athonitul și prin părintele Sofronie: „*Ține-ți mintea-n iad și nu deznădăjdui*”, parcă prin părintele Teofil răzbate un alt gând: „*Ține-ți mintea-n rai și întărește-ți credința*.”.

Părintele Cornel Urs

(Preot la Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din Făgăraș, județul Brașov)

În 1969, la Voila, în casa regretatului preot Cornea, părintele se odihnea. Dânsul m-a îndrumat spre Teologie, eu aveam planuri spre altceva și slavă Domnului că i-am urmat sfaturile și toată viața o să-i fiu mulțumitor.

Grigore Vieru zicea că: „*Atunci când Dumnezeu îți pune mâna în cap, Se odihnește*.”. La mine a fost altcumva: părintele Teofil și-a pus mâna pe capul meu și din clipa aceea m-am odihnit și rămân odihnit pentru toată existența mea.

A fost benefică cunoștința cu părintele Teofil m-a renăscut în Hristos. La vârsta aceea, nici nu știam prea multe despre Hristos, credință aveam latentă. Datorită părintelui am început încet, încet să-L cunosc pe Dumnezeu prin ce părintele m-a angajat prin lecturare. Dacă ar fi să mă întrebe cineva câte cărți i-am înregistrat părintelui Teofil aş spune: „O bibliotecă întreagă.”. De ce o bibliotecă întreagă? Pentru că nu m-aș fi angajat eu personal să citesc acele cărți, începând cu cele douăsprezece volume din Filocalie, ce se pot asculta acum și pe internet. După aceea sute de cărți pe care le-am citit pentru dânsul, imprimându-le pe casete audio. Și bucuria era în primul rând că, citind, rămâneam cu ceva; dar mai rămâneam cu încă cu ceva, pentru că fiecare carte înregistrată îmi rămânea mie, așa încât eu sunt beneficiarul celor pe care părintele Teofil le-a implementat în sufletul și conștiința mea.

Dacă m-ar întreba cineva cine este părintele Teofil, eu aş zice doar atât: „*Un călugăr*”. Un călugăr – după spusa Sfântului Ioan Colov – este „*osteneală și silință*”.

Și astăzi înregistrez pentru părintele Teofil. Spunea dânsul că doi oameni sunt nesătui în lume: cei după știință și cei după avere. Părintele este „nesătul” după știință! Mai spunea părintele că dacă va pricepe cineva că:

„Dacă bătrânețea se hrănește din înțelepciune, te vei strădui în anii tinereții ca anii bătrâneții să nu ducă lipsă de hrană.”.

Acum de ziua dânsului îi doresc să-i dea Dumnezeu ceea ce-i place și anume inimă senină și bucurie divină! Să-i țină Dumnezeu mintea și sănătatea! Și încă ceva aș zice: Părinte Teofil, durerea omenească în veci să nu v-ajungă, vă fie scurt necazul, iar fericirea lungă!

Părintele Florin Botezan

(Preot la Biserica memorială Mihai Viteazul din Alba Iulia)

Pe părintele Teofil nu pot să-l văd altfel decât cu zâmbetul bucuriei pe buze, în chip al bucuriei duhovnicești, împlinitor al cuvântului Sfântului Apostol Pavel:

„Bucurați-vă pururi, rugați-vă neîncetat, dați mulțumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu întru Hristos Iisus pentru voi.”.

Bucuria duhovnicească a părintelui te copleșește, bucuria cu care își trăiește credința în Dumnezeu milai și al îndurărilor și al iubirii de oameni, bucuria slujirii și a rugăciunii, bucuria întâlnirii cu oamenii, bucuria împărtășirii cuvintelor de învățătură, o bucurie care este cu adevărat un rod al harului Duhului Sfânt pe care-l poartă în suflet și care se revarsă mai departe peste cei care intră în legătură cu dânsul.

Îl cunosc pe părintele Teofil din anul 1990, de când îmi este și duhovnic și fiecare întâlnire cu dânsul am trăit-o ca pe o caldă îmbrățișare trupească și sufletească, o comuniune în duh din care am ieșit întărit duhovnicește. Și cred că același lucru l-au trăit toți cei care-l iubesc și-l caută, făcând neîncăpătoare bisericile în care slujește și sălile în care cuvântă.

Părintele Teofil cucerește prin viziunea sa luminoasă asupra vieții duhovnicești; el propovăduiește ceea ce el însuși trăiește și anume o credință despovărătoare, plină de bucuria comuniunii cu Hristos, o pocăință cu fața înaintea privind cu nădejde și bucurie la Dumnezeu nostru, cel Bun și Milostiv și Iubitor de oameni, care fuge spre om cu brațele deschise, ca și tatăl din pilda fiului risipitor.

Părintele insistă și asupra faptului că seninătatea și bucuria vieții creștine nu înseamnă delăsare și indiferență față de poruncile dumnezeiești, ci potrivit cuvintelor Sfântului Apostol Pavel credința trebuie să fie lucrătoare în iubire, să se manifeste în faptele concrete ale credinței, căci măsura credinței este măsura vieții și ceea ce faci te face. El ne învață prin cuvânt și exemplu personal că trebuie să-L avem pe Dumnezeu în prim-planul existenței noastre, să ne raportăm la El în tot ceea ce facem pentru a împlini voia Lui, evitând pericolul blocării într-un sistem de reguli fără finalitate, ci căutând relația personală vie întemeiată pe iubire cu Dumnezeu Cel viu.

La acest ceas aniversar îi mulțumim lui Dumnezeu pentru toate darurile pe care le-a revărsat și le revarsă asupra părintelui Teofil și prin el asupra noastră și ne rugăm să-i înmulțească bucuria duhovnicească pe care o poartă în suflet, acum și în veșnicia cea fericită.

Părintele Petru – Ioan Ilea

(Preot la Centrul de Îngrijire și Asistență, Cluj-Napoca)

Pe părintele Teofil l-am întâlnit prima dată în decembrie '92. Eram atunci student la Teologie la Sibiu și împreună cu un grup de colegi am hotărât să ajungem la Sâmbăta. Părintele ne-a primit pe toți și ne-a găzduit în chilia pe care o avea atunci la vechea stăreție. M-a impresionat de cum l-am văzut. Era primul preot nevăzător cu care mă întâlneam, dar unul deosebit. A început, la rugămintea noastră, să vorbească în germană și în franceză. A luat apoi mașina de scris și a început să ne arate cum scrie el scrisori pentru cei ce văd. Ne-a scris o binecuvântare: „*Pace celor ce vin, bucurie celor ce rămân, binecuvântare celor ce pleacă*” și apoi un citat din Sfântul Marcu Ascetul: „*Când îți aduci aminte de Dumnezeu, înmulțește rugăciunea ta, ca atunci când îl vei uita, să-și aducă aminte Dumnezeu de tine*”. Citindu-le acolo pe hârtie, îmi ziceam în sine dacă le-a scris special pentru mine și mă întrebam: „De venit, am venit; oare rămân sau plec?”. Și am plecat... dar m-am întors cu aceeași bucurie și dragoste.

De la părintele am învățat că „*brațele părintești*” nu sunt numai pentru călugări. Ce n-am să uit la spovedanii era felul cum mă apăsa pe creștet, atunci când rostea dezlegarea. Era o mână delicată și fermă în același timp, care apăsa și nu asuprea. Parcă îmi zicea: „*Uite, ai cerul pe umeri.*”. Și apoi mă ridicam și părintele mă îmbrățișa. Brațele părintești! M-am spovedit apoi – cu binecuvântarea părintelui – și la alți duhovnici și după ce primeam dezlegarea așteptam „brațele părintești”, dar părintele Teofil era la Sâmbăta.

Am învățat de la părintele să fiu îngăduitor cu neputința omenească și să îndrept ignoranța și delăsarea. Mi s-a întâmplat și mie să zic celui ce se spovedea: „*Știi să zici: Cuvine-se cu adevărat?*”. El zicea: „*Da! Cuvine-se cu adevărat!*”, fără să fie conștient că este vorba de o rugăciune adresată Maicii Domnului. Prin urmare, a trebuit să catehizez și apoi să spovedesc. Pe de altă parte am reușit doar o „asistență religioasă”, iar nu un „tratament” pentru că omul trecut de tinerețe cu greu poate fi îndreptat.

În toate acestea îmi aduceam aminte de părintele Teofil și de cuvintele pe care mi le spunea odinioară în chilie. Aici, de multe ori, prinși în conversație uitam de neputința părintelui, de faptul că este nevăzător și mă trezeam la realitate abia când părintele îmi cerea să-l ajut cu ceva. Aceasta poate și pentru faptul că părintele făcea „kilometri” în chilie, de la dulap la bibliotecă, atunci când simțea nevoia să facă puțină mișcare în timp ce vorbea.

Am asistat apoi la programul încărcat al părintelui atunci când veneau pelerini la mănăstire și era solicitat încontinuu. Am înțeles, prin ce făcea părintele că preotul trebuie să fie în primul rând o jertfă; să se jertfească el însuși pe sine, pentru alții. Am înțeles odată în plus că preotul nu-și mai aparține. El este păstorul oilor cuvântătoare și are misiunea, și datoria de a se curăța și sfinți pe sine, pentru a putea la rândul său curăți și sfinți pe alții.

Chiar dacă a ajuns la 80 de ani, părintele are candoarea și seninătatea copilului. Se bucură de orice carte de-a dânsului care vede lumina tiparului. Aceasta m-a obligat cel puțin și pe mine să scriu, deoarece cuvântul scris,

rămâne. Rămân și aceste mărturii ale noastre despre părintele care-i conturează chipul și caracterul, viața, duhovnicia și sfințenia – spre care tindem cu toții.

Domnul Sorin Stoian

(Prieten și coleg de liceu al părintelui Teofil)

L-am cunoscut pe părintele Teofil la liceu în Timișoara între anii '45 – '46. M-a impresionat faptul că părintele era foarte izolat, adică stătea în ultima bancă. Era drept, așa ca un brad și nu stătea nimeni de vorbă cu el. Și atunci m-am dus lângă dânsul și am început să conversăm, adică să ne înțelegem. Dânsul venea la teze, avea o mașină de scris mare, de aceea Remington. O căra după dânsul și tezele le făcea la mașina de scris. Când am ajuns acasă și am povestit mamei mele despre părintele Teofil – nu era părinte pe atunci –, mama a spus să-l invităm acasă. Și așa s-a născut prietenia între noi. Adică el venea după masa de obicei la ora 16.00, ca să învățăm împreună. Eu îi citeam și el în braille își scria, își nota ceea ce-i citeam eu din carte. Mama mea era foarte bucuroasă că în loc să mă ocup de alte prostii sau de alte probleme ca tinerii pe vremea aceea la 15, 16 ani aveam o ocupație și s-a atașat și dânsa de părintele Teofil și am rămas în legătură cu dânsul. Pe urmă el a făcut cursul superior, patru clase în doi ani, adică a făcut câte doi ani într-o clasă. Avea o capacitate foarte bună de memorare și de reținere a datelor, a problemelor, a studiilor pe care le făcea. După aceea s-a dus la Sibiu și a făcut teologia. Eu am rămas mai departe la Timișoara, mai apoi am ajuns la București. El a ajuns la Sâmbăta, s-a călugărit acolo. Am continuat să corespondăm și să ținem legătura.

Când venea la București, pe vremea aceea aveam mașină, îl așteptam la gară, împreună cu studenții de la ASCOR al căror invitat era. Îl aduceam la mine, stătea la noi la masă, se odihnea pe urmă îl duceam la conferința care urma la Facultatea de Drept, de obicei în Aula Facultății de Drept. Îl duceam duceam apoi la căminul Patriarhiei și dimineața, când pleca spre gară, la ora când conveneam cu dânsul, îl luam de acolo și-l duceam la gară.

Am avut o relație foarte apropiată. Când părintele n-a mai venit la București, probabil că și vârsta a influențat chestia asta, am ținut legătura mai mult prin telefon. Nici eu n-am mai fost la mănăstire tot din cauza vârstei – pentru că suntem de aceeași vârstă. Mi-ar fi tare dor să mai ajung acolo, dar mă deplasez greu, am problemele vârstei de aproape de 80 de ani. Acum, de regulă, ținem legătura prin telefon și întrebăm unul de altul. Îmi face mare plăcere când îmi dă câte un telefon sau când îi aud vocea. Când îl sun eu, îl prind mai greu, dar mă bucur foarte mult când reușesc să iau legătura cu dânsul și să ne mai auzim unul pe celălalt.

La împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani vreau să-i transmit multă, multă sănătate, să-i dea Dumnezeu tot ce-și dorește deja și știu că asta își dorește să facă bine pentru alții, să se roage pentru toată lumea asta. Eu îl consider un sfânt, nu vă supărați că spun așa; asta e părerea mea despre felul cum îl știu eu pe părintele, cu sufletul lui pur și nobil.

Doamna Lucia Bredău

(Cunoscută ca „Tanti Luci” sau „Mama ASCOR-ului din Timișoara”)

În copilărie îmi inventasem un joc să vizualizez cuvintele, acum dacă aş încerca din nou jocul pentru cuvântul bucurie mi-ar apăra în fața ochilor Avva Teofil, „părintele bucuriei”.

Ați observat și sunt sigură că ați observat că atunci când zâmbește părintele nu numai toată fața i se luminează, ci și încăperea în care este și toți cei din jur. Avva Teofil are o puterea uluitoare de a dăruia tuturor bucurie, pace, liniște, revărsări de gând.

Ce aş putea să mai spun încă despre Avva Teofil? Sunt prea săracă în cuvinte, dar și acum Avva Teofil mă scoate din impas. Să încerc să spun un gând bun celui care cu atâta bucurie și dărnicie ne-a dăruit tuturor în atâția și atâția și atâția ani „*gânduri bune pentru gânduri bune*” și ne-a îndemnat: „*Gândiți frumos!*”. Avva Teofil este o revărsare de gând și de bucurie și ne-a spus de fiecare dată: „*Să luăm aminte!*”. Și ne-a chemat: „*Veniți de luați bucurie*”, „*Din ospățul credinței*”; „*Să ne împărtășim cu prescuri pentru cuminecături*”, „*Din bucuriile credinței*”. Ne-a pregătit pe toți „*pentru cealaltă vreme a vieții noastre*”, cerându-ne: „*Ferește-te de rău și fă bine*”.

Ce să vă mai spun? Viața noastră s-a schimbat prin întâlnirea cu Avva Teofil. Mi-a plăcut tare mult ce mi-a spus odată o prietenă despre impactul ei de prima dată cu Avva Teofil. Spunea ea: „*Părintele Teofil mi-a răsucit viața și mi-a întors-o cu 180 de grade.*”. Așa s-a întâmplat de fapt cu noi cu toți cei care am avut bucuria să-l cunoaștem pe părintele Teofil.

Vorbind odată cu părintele despre bucuria de a-l fi cunoscut mi-a spus: „*Tanti Luci – că așa îmi spunea –, nu știi că Dumnezeu pe copiii Săi pe care-i iubește îi aduce pe unii în întâmpinarea celorlalți până se întâlnesc?*”. Așa s-a întâmplat și cu mine; l-am cunoscut pe Avva Teofil atunci când a venit prima dată în Timișoara, fiind adus la mine în casă de Preasfințitul Sofronie, pe atunci Radu, student medicinist și președinte al ASCOR-ului și de Preasfințitul Paisie, pe atunci studentul Gheorghe, vicepreședinte ASCOR. De atunci de două ori pe an, de fiecare dată când venea în Timișoara, părintele Teofil poposea și la mine în casă, binecuvântându-ne. Spunea Avva Teofil: „*Când e joi, e tanti Luci!*”.

Prin părintele Teofil am păstrat de-a lungul anilor legătura cu ASCOR-ul, cu toate generațiile de ascoriști din Timișoara, care împreună cu Avva Teofil au trecut pragul casei mele. Așa i-am cunoscut pe toți. Avva Teofil ne-a unit pe toți în bucurie și în dragostea cea întru Hristos Domnul. Pentru toate bucuriile știute și neștiute ce s-au revărsat asupra noastră, Avva Teofil vă mulțumim, vă iubim și din tot sufletul cu dragoste fiască vă urăm: „*La mulți ani!*”.

Radu Negrilă

(ASCOR Timișoara)

Părintele Teofil e „bătrânul” nostru, noi, aici la ASCOR Timișoara. De când existăm noi ca asociație de studenți, încă din primii ani de după revoluție, am fost în „umbra luminii” părintelui, dacă se poate vorbi despre „umbra

luminii”. El a fost „bătrânul” nostru, duhovnicul nostru și putem zice că avem o relație specială cu Sfinția Sa.

Încă de când la noi era președinte Radu Drincec, actualmente Preasfințitul Sofronie, părintele Teofil a consfințit să vină la noi pentru trei conferințe. La început venea ca oriunde altundeva – venea ținea o conferință, a doua zi pleca. Dar ne povestește tanti Luci, mămica noastră a ASCOR-ului, cum Preasfințitul, pe atunci Radu Drincec i-a spus: „*Părinte, nu ne putem sătura doar cu o singură conferință. Parcă nu putem să pătrundem așa bine, să înțelegem tot ce aveți să ne transmiteți.*”. Și a reușit să-l convingă pe părintele să vină trei zile.

Deci, de atunci, din 1992 cred, până acum în 2009, părintele aproape în fiecare an a venit în fiecare semestru și a ținut trei conferințe. Iar o și mai mare mângâiere și bucurie pentru noi toți a reprezentat faptul că părintele slujea și o Sfântă Liturghie, de obicei în Paraclisul de la Mitropolie sau chiar la Catedrala mitropolitană.

Mângâierea pe care ne-o dă Dumnezeu prin părintele este mare. Putem spune că avem o relație specială cu părintele Teofil din mai multe motive, în primul rând pentru că poate el de aici a început, de aici s-a lansat ca și conferențiar, poate pentru faptul că el a făcut liceul la Timișoara, poate pentru faptul că ne-a dat așa o atenție deosebită și generațiile de ascoriști care au trecut s-au raportat la el ca la unul dintre cei mai mari duhovnici ai țării noastre. În orice caz pot spune ceea ce simt eu pe pielea mea: „*Este o sărbătoare atunci când părintele Teofil vine la Timișoara.*”. Așa am simțit-o și eu, așa au simțit-o și alții. Țin minte cum un coleg îmi spunea, un coleg care nu mergea la biserică în fiecare duminică dar care venind la conferințele părintelui spunea: „*Nu pot să nu vin pentru că simt așa o bucurie, o lumină, o ușurare când îl ascult.*”. Și nădăjduiesc să ne dea Dumnezeu să-l putem asculta încă mulți ani de aici înainte și îi dorim din tot sufletul un sincer: „*La mulți ani!*”.

Gabriela Meșter

(ASCOR Oradea)

Cel care dă mărturie lui Dumnezeu se află în permanentă mișcare pentru Dumnezeu și se numără între aceia care nu se vor rușina înaintea Tatălui, ci se vor bucura și se vor veseli căci „plata lor multă este în ceruri”. Unul dintre acești mărturisitori care au cuvânt cu putere multă dar și faptă sau mai bine spus trăire creștină este părintele arhimandrit Teofil Părăian, duhovnicul de la Sâmbăta de Sus. Împlinește 80 de ani și este un „bătrân frumos”, un călugăr în sensul original al cuvântului.

Este un apropiat al tinerilor care cunoaște nevoile și frământările noastre sufletești. În momentele în care ne vorbește, pe chipul său putem să vedem imprimat „zâmbetul” lui Dumnezeu. Soluțiile la întrebările pe care ni le punem, le primim de atâtea ori prin frumoasele cuvântări care se găsesc sub forma conferințelor, care mai târziu au „devenit” cărți.

Concluziile pe care le tragem din cuvântările părintelui? Datoria ca și noi, la rândul nostru, să devenim mărturisitori ai lui Hristos.

Ciprian Buznăr

(*Prologos Timișoara*)

În primul rând mi-e greu să vorbesc despre un asemenea om. De prima dată când l-am cunoscut, părintele Teofil mi s-a prezentat ca un om care și-a învins propriul iad și care învinge și iadul aceluia cu care vine în contact. Îmi amintesc că mă uitam la o poză de-a părintelui. Era îmbrăcat în alb și se ruga în altar, la o mănăstire. Și uitându-mă, am început să plâng. A învins atunci iadul meu și mi-a făcut să-mi fie rușine de mine însumi și de viața pe care o am, doar privind o poză, o poză pe calculator... Mai apoi am simțit că în prezența părintelui te simți ocrotit, iar când te îmbrățișează te simți ca în brațele lui Dumnezeu.

Domnul să îl bucure întru mulți ani pe părintele Teofil și să ni-l țină cât mai mult cu folos!

Maria Moldovan

(*Prologos Cugir*)

Îmi vine greu să vorbesc chiar eu despre părintele Teofil Părăian, dar mărturiile despre părintele chiar doresc să spun. Era în anul 1996 sau 1997 – nu rețin exact. Părintele a venit la Cugir la invitația părintelui Donu. Eram după o solicitare mai accentuată fizică și psihică a organismului. Am consultat mai mulți medici. O doamnă doctor mi-a recomandat exerciții yoga. Am fost la o sedință, nu mă regăseam. Nu știam ce se întâmplă. Mie îmi place sportul, dar acolo era altceva. La conferință s-a pus întrebarea: „Părinte, ce părere aveți despre yoga?”. Răspunsul părintelui a fost categoric împotriva. Am renunțat la yoga, am început să merg la biserică și am început să-mi revin. De atunci n-am lipsit de la nicio conferință a părintelui; de fiecare dată ceva mi se clarifica.

L-am cunoscut pe părintele Teofil în particular. L-am îmbrățișat. Nu-mi venea să cred. „Părinte – i-am spus – nu credeam că am să vă îmbrățișez vreodată.” „De ce să nu crezi?” – mi-a răspuns părintele cu multă dragoste.

Acum trei ani, în Postul Mare, aveam multe probleme și destul de grele. I-am povestit părintelui. La plecare i-am cerut binecuvântare. M-a îmbrățișat, dar o îmbrățișare mai puternică fizic și, cred, duhovnicește. În acel moment nu am realizat ce se întâmplă, dar după scurt timp problemele destul de grave s-au rezolvat.

De câteva ori, cu ocazia conferințelor ce au avut loc la Alba Iulia părintele venea și la Cugir, la Societatea Comercială Nova Grup. Era ceva deosebit. Îl vedeam pe părintele în secția de producție printre utilaje, dar alături de oameni unde ne spunea un cuvânt de folos.

Claudiu Răducu

(*Redactor la radio „Învierea”, Timișoara*)

Când l-am cunoscut pe părintele Teofil am avut impresia că toată răbdarea, tot echilibrul și în același timp toată pofta de viață văzută într-o

perspectivă creștină s-au adunat în acest om. Majoritatea dintre noi care-l cunoșteam refuzam să credem că acest om a fost orb din naștere. Vede lucrurile atât de adânc, atât de profund încât cred și mărturisesc că Dumnezeu i-a dat o vedere mai profundă decât cea fizică. Este omul care nu se laudă, care arată că poate cele bune atât cât Hristos i-a îngăduit, nu spre lauda personală, cât spre ajutorarea noastră a celorlalți, care văzând măsura în care Dumnezeu se oglindește prin dânsul să ne întremăm, să creștem și să ne bucurăm împreună.

Îmi place pentru că la rândul lui e unul ca noi, e asemenea copiilor cu sufletul căutând ca într-o joacă divină să se joace cu Dumnezeu mereu de-a creșterea duhovnicească, de-a omul mare, de-a sfântul. Neîndrăznind să spună despre sine sau să bănuiască despre sine că a ajuns sfânt, caută cu tot firescul sădit de Dumnezeu în natura noastră. Ne e drag pentru că simțim că e pe bune.

Domnul Viorel Simuț

(Coordonatorul Editurii ASAB din București)

La 3 martie 2009 părintele Teofil Părăian de la Sâmbăta va împlini 80 de ani, o vârstă patriarhală. Am o relație frumoasă cu părintele. Conferințele de la tabăra de vară a ASCOR-ului pe care le-a ținut la Mănăstirea Oașa le-am publicat în patru cărți: „*Gânduri senine*”, „*Revărsări de gând*”, „*Gânduri care duc la cer*” și „*Cale spre bucurie*”. Fiecare carte a avut câte două trei ediții în mii de exemplare, oamenii fiind doritori să-l citească pe părintele Teofil. Citind conferințele părintelui te liniștești, devii mai calm, mai iubitor de Dumnezeu.

Părintele Teofil este un om odihnitor. Simbolic și aproape adevărat părintele Teofil este urmașul spiritual al părintelui Arsenie Boca, părintele Iustin este fiul spiritual al părintelui Teofil, iar eu al părintelui Iustin. Aș vrea să sper că printr-un fir sunt legat de spiritul Ardealului, reprezentat de părintele Arsenie Boca. Dacă aș gândi în felul părintelui Teofil, aș spune așa:

„Apoi, măi dragă, dacă ești credincios lui Dumnezeu – Teopist – ajungi robul lui Dumnezeu – Teodul – și mai mult ca sigur că o să ajungi să fii cunoscător de Dumnezeu – adică Teognost. Și după ce-o să treci prin aceste trei etape o să te cheme ca pe mine – Teofil – adică iubitor de Dumnezeu. Și cine iubește e fericit – Macarie – și atunci toți împreună o să fim în treapta a cincia care este fericirea. Păi, vezi că putem să fim împreună în urcușul iubirii?”

Prima dată când am fost prezentat părintelui Teofil și am dat mâna cu acesta mi-a reținut-o puțin, după care mi-a spus că am o mână de om vrednic. Era o politețe din partea părintelui, dar mie mi-a prins bine și a fost pentru mine o vorbă încurajatoare.

Pentru mine părintele Teofil este un izvor al credinței noastre ortodoxe. Cine are răbdare și face puțină nevointă să-l cunoască prin ceea ce spune sau scrie, va descoperi un om adevărat care și-a luat viața în serios, care parcă mai mult decât alții a pus în evidență cuvântul Sfinților Părinți, prin care se afirmă că „*măsura credinței este măsura vieții*.”

Părintele Ioan Gânscă

(Coordonatorul Editurii Teognost din Cluj-Napoca)

Cu prilejul împlinirii a 80 de ani de viață ai părintelui Teofil ne-am gândit să edităm o mapă cu fotografii și ziceri de-ale părintelui. Ideea aparține Mănăstirii Oașa. Ea este cea care a finanțat și a realizat, să zic așa, această mapă în colaborare cu Mănăstirea Brâncoveanu, în colaborare cu părintele Sabin Vodă, cu Andrei Rosetti artistul plastic și profesorul de pictură de la Deva și bineînțeleles cu Editura Teognost.

Mapa este o realizare foarte specială și am încercat să cuprindem în ea mai multe laturi ale părintelui Teofil. Sunt 12 cartoline color cu părintele Teofil duhovnic, părintele Teofil prezent în conferințele din țară și, în completare, pe verso fiecare cartolină are o zicere a părintelui Teofil care circulă, pe care credincioșii le știu și care sunt atât de gustate.

Această mapă dedicată părintelui Teofil este cea de-a șasea publicație semnată Teofil Părăian, apărută la Editura Teognost. Prima carte și care a avut cel mai mare succes a fost „*Veniți de luați bucurie*”, apărută în două ediții, o sinteză a gândirii părintelui Teofil, apoi „*Gândiți frumos*”. O altă carte reeditată la noi a fost „*Lumini de gând*”, apoi „*Amintiri despre duhovnicii pe care i-am cunoscut*” și „*Cuvinte lămuritoare*”, o colecție de articole și scrisori ale părintelui Teofil.

Sper ca rezultatul la care am dorit să ajungem să îi bucure pe cititorii noștri cel puțin în măsura în care aceste fotografii și aceste ziceri ne-au bucurat pe noi.

Pr. Prof. Dr. Konstantin Karaisaridis

(Editura Athos, Grecia)

Pentru că foarte puțini credincioși din Grecia îl cunoșteau pe părintele Teofil, intenția mea principală a fost și este ca părintele Teofil să fie cunoscut la noi, așa cum este de altfel și părintele Cleopa – prin traducerea din operele sale. Am realizat prin urmare o traducere, cu titlul: „*Teofil Părăian, fără lumină, dar luminat*”.

Părintele Teofil a venit în Grecia anul trecut în 14 noiembrie și a stat până pe 24 noiembrie. A fost prezent și a vorbit la lansarea oficială a cărții, a vizitat orașe și mitropolii, mănăstiri și parohii din Grecia unde și a vorbit. A fost prezentat la emisiuni radiofonice și televizate, de asemenea s-a ținut o conferință la Facultatea de Teologie din Tesalonic. În total a ținut douăsprezece conferințe. A vizitat Sfântul Munte și s-a întors în țară, iar cartea lui rămâne aici, unde este foarte citită, amintindu-ne mereu de părintele Teofil și de sfaturile lui ziditoare și sfinte.

Părintele Iulian Nistea

(Preot la Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”, Paris)

L-am cunoscut pe părintele Teofil în anul 1992. Cam prin anii aceia 1991, 1992 părintele Teofil a început să fie mai cunoscut în țară ca duhovnic, a început să iasă mai mult să țină conferințe. Cinci ani mai târziu, prin 1997 am creat pagina de spiritualitate ortodoxă: nisteacom.ro, unde și părintele Teofil și-a găsit locul printre alți părinți duhovnicești și nu numai că și-a găsit locul, dar părintele Teofil a avut locul cel mai mare, cele mai multe texte, cele mai multe prezentări de-ale părintelui – la vremea respectivă pe internet încă nu erau și înregistrările audio sau video. Astfel în: nisteacom.ro – prima pagină de spiritualitate ortodoxă la vremea respectivă – părintele Teofil a avut un loc principal și pagina s-a îmbogățit, s-a creat ca un fel de pagină personală a părintelui care s-a îmbogățit cu texte din interviuri și cărți pe care prieteni de-ai părintelui le-au publicat și au avut bunăvoința să permită și cititorilor de pe internet să le consulte.

Părintele împlinește 80 de ani și cred că este o recunoaștere pe care Dumnezeu i-a pregătit-o în acești ultimi ani și pentru folosul pe care l-a adus atâtor mii și mii de suflete, care fiecare ne rugăm puțin pentru el așa cum el se roagă pentru noi.